

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Anden behandling af lovforslag nr. L 120: Forslag til lov om dykkerarbejde og dykkermateriel m.v.

Af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen).
(Fremsat 18/1 95. Første behandling 25/1 95.
Betænkning 6/4 95).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§ 1 vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslaget forkastedes, idet 12 stemte for, 100 imod.

§§ 2-26 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 159: Forslag til lov om kontrol med arbejder af ædle metaller m.v.

Af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen).
(Fremsat 25/1 95. Første behandling 3/2 95.
Betænkning 6/4 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-20 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 36:

Forespørgsel til erhvervsministeren og indenrigsministeren:

»Hvordan forestiller regeringen sig, at man kan forene regeringens hyppige udvidelser af kommunalfuldmagten og manglende brug af offentlige udbud med konkurrence på markedsmæssige vilkår, behovet for øget beskæftigelse i den private sektor og faldende skattetryk?«

Af Pernille Sams (KF), Svend Erik Hovmand (V) og Kim Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 24/2 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 9/3 95).

Begrundelse

Pernille Sams (KF):

Det er med meget stor alvor og bekymring, vi har konstateret, at regeringen nu er ved at slippe den offentlige eventyrlyst inden for erhvervsvirksomhed helt fri.

Med den seneste udvidelse af kommunalfuldmagten, som nu er på vej med regeringens lovforslag nr. L 151, bliver der stort set ingen grænser for, hvad det offentlige kan etablere af virksomheder inden for alle mulige brancher, som vil komme til at konkurrere direkte med de eksisterende private virksomheder, men på helt forskellige vilkår.

Det er en uhyre vidtgående lovgivning, og det er meget bekymrende, for det kan på længere sigt komme til at indebære en voldsom ændring af det økonomiske grundlag for samfundets velfærd.

Når det ikke længere er markedsvilkår, der skal afgøre, hvem der skal producere en vare, men derimod de enkelte kommuners og amters politiske ønsker om at kunne drive virksomhed for skatteydernes penge, så er der ikke længere nogen sikkerhed for, at vi får de bedste og billigste produkter frem.

Markedsøkonomiens velfærdsskabende effekt sættes ud af kraft på store områder. Derfor vil der ikke være nogen sikkerhed for optimal drift, reelt konkurrencedygtig produktion og den bedst mulige service for borgerne.

Skatterne vil derimod uundgåeligt stige og den offentlige sektor vokse, hvis der ikke sker forøget udlicitering og etableres nogle meget effektive branchesystemer, og hvis det ikke sikres, at der bliver tale om andet end tomme ord, når regeringen taler om lige konkurrencevilkår.

Vor vækst og velfærd bliver mindre, end den burde være, og det kan ingen være tjent med. Reelt er det hasardspil, regeringen har spillet ud til med de omfattende ændringer, hasardspil med en alt for stor indsats.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er stadig væk lidt for mange private samtaler rundt omkring i salen.

Besvarelse

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Vejen til øget beskæftigelse i den private sektor går over fastholdelse og udbygning af dansk konkurrenceevne. For en lille økonomi som den danske er det derfor utrolig vigtigt, at effektiviteten i de hjemmemarkedsbeskyttede erhverv og i den offentlige sektor til stadighed er i top. Det bedste middel, hvormed dette kan sikres, er i langt de fleste tilfælde konkurrence på markedsmaessige vilkår.

De meget forsigtige lempelser i amternes og kommunernes adgang til at konkurrere med den private sektor, som regeringen har gennemført i det sidste par år, vil alt andet lige øge konkurrencetrykket og dermed bidrage til at sikre effektiviteten, i særdeleshed i den offentlige sektor, men samtidig vil jo også den private sektor skulle vise effektivitet for at kunne give det offentlige konkurrence.

Den åbne konkurrence vil medføre, at opgaverne finder vej til den mest effektive udbyder, uanset om denne er offentlig eller privat. Det er jo den dybere mening i regeringens politik.

Men naturligvis er regeringen klar over, at der kan være risiko for konkurrenceforvridning, når det offentlige går ud på markedet. Blandt andet kan der være risiko for såkaldt krydssubsidiering, hvor indtægterne fra myndighedsområdet anvendes som tilskud til erhvervsvirksomhed. Også det forhold, at ikke alle omkostninger medtages i beregningen af opgaveløsningspris, er en risiko, som man naturligvis må tage højde for.

Regeringen har derfor fundet det helt vigtigt at stille en række krav, når amter og kommuner går ud på markedet og får lov til at vise deres effektivitet.

For det første stilles der krav om udbud af opgaver på beløb over 1,6 mio. kr., hvis opgaven skal udføres af en anden kommune eller et andet amt. Denne grænse gælder, uanset om udbudet måtte være undtaget fra EU's udbudsdirektiver eller EU's tærskelværdier ligger højere; dermed sikres, at private også kan få mulighed for at byde på opgaverne.

For det andet stilles der krav om opstilling af en kalkulation, der viser samtlige de omkostninger, der medgår til opgaven, ligesom der stilles krav om efterfølgende regnskab.

Jeg vil gerne slå fast, at reglerne om omkostningskalkulation vil komme til at gælde, uafhængigt af om opgaven er af en sådan art og størrelse, at den skal udbydes.

På denne måde og med disse vilkår er regeringen med til at sikre, at konkurrencen øges, og at det sker på lige vilkår.

Naturligvis vil det øge mængden af udbudsforretninger, at der sker et udbud, når en kommune ønsker at overdrage større opgaver til andre, herunder andre kommuner. Ud over reglerne om udbud i forbindelse med kommuners og amters udførelse af offentlige opgaver lægger EU's udbudsdirektiver og det statslige udliciteringscirkulære rammerne for det offentliges udbudsforpligtelser.

Herfra er der en række undtagelser. Blandt de vigtigste af disse undtagelser er, at opgaver under visse tærskelværdier ikke skal udbydes, og at opgaver, som kommunerne selv udfører inden for eget hus, ikke er omfattet.

Når flere opgaver alligevel endnu ikke er bragt i udbud, er der nok mange forklaringer på det. En af forklaringerne er den rent praktiske:

at udbud først kan ske, når gældende kontrakter udløber.

En anden forklaring er, at der er tale om at omstille traditionel indkøbsadfærd til en moderne, fleksibel og kommerciel markeds-mæssig adfærd. Den slags ting tager nu lidt tid – i øvrigt også for leverandørerne, som jo i nogle tilfælde først skal tilpasse sig markedet for de pågældende ydelser. På den baggrund er det efter min opfattelse faktisk ikke rigtigt at tale om manglende brug af offentlige udbud.

I øvrigt er det så min overbevisning, at den usikkerhed, som både den offentlige og den private sektor har haft over for anvendelsen af udbudsforretninger, vil aftage med tiden, og følgen vil blive, at det offentlige i højere grad vil blive udsat for konkurrence, hvilket igen vil medføre en større effektivitet, der gavner hele samfundets økonomi.

I en rapport, der for nylig er udarbejdet for Erhvervsfremmestyrelsen, fastslås det, at et øget antal EU-udbud samt udbud under tærskelværdierne vil have til følge, at små og mellemstore virksomheders konkurrenceevne bliver styrket, bl.a. på grund af at virksomhederne kommer til at konkurrere på en formaliseret, gennemskuelig markedsplads for offentlige opgaver.

Den private sektors erfaringer fra disse tilbudsgivninger til den offentlige sektor vil være meget værdifulde, også når man vil deltage i tilbudsgivning i andre lande. Evnen til at kunne afgive kvalificerede tilbud i EU-licitationer er jo en væsentlig del af en virksomheds konkurrenceevne på det internationale marked; og svært er det jo.

Hertil kommer selvfølgelig den virkning, som gode referencer fra det offentlige kan have for danske virksomheders konkurrenceevne ikke mindst på udenlandske markeder for tilsvarende ydelser.

Når konkurrencen sker på åbne og lige vilkår, vil både den offentlige og den private sektor blive stillet over for yderligere effektiviseringskrav for at kunne vinde ordrer i åben konkurrence. Og det er netop den tankegang, der kommer til udtryk i konkurrencelovens formålsbestemmelse: Konkurrencefremme er erhvervsfremme.

Endelig vil jeg godt om dette emne nævne de muligheder for et øget samspil mellem private og offentlige virksomheder, som vil opstå på de områder, hvor kommuner får mulighed for at deltage i erhvervsaktivitet. Det er jo ikke kun et spørgsmål om, at det offentlige køb af

ydelser fra private nu kan få konkurrence fra offentlige udbydere. Der åbner sig mulighed for, at der eksempelvis gennem udviklingsselskaber sker en udnyttelse af de styrker, som ligger i både privat og offentlig sektor.

Dette offentligt-private samspil vil – netop på grund af, at der er tale om erhvervs-mæssige rammer – ganske givet blive både effektivt og konkurrencedygtigt ikke mindst i de tilfælde, hvor man vil forsøge sig med eksport af danske modeller eller velfærdsmodeller. Der er altså erhvervsøkonomiske muligheder i et forbedret offentligt/privat samspil.

De internationale markeder for varer, serviceydelser og systemer, der er knyttet til anlægs- og driftsopgaver i den offentlige sektor, er i kraftig vækst.

Danmark har i årevis brugt mange penge på en god offentlig sektor med mange dygtige medarbejdere, og den viden, der er samlet her, burde give gode muligheder for at udvikle nye og udbygge eksisterende styrkepositioner på markederne for offentlige kontrakter.

Problemet er bare, at vi endnu ikke er kommet langt nok i retning af at bruge den offentlige sektor som en slags lokomotiv som bidragyder på de kerneområder, hvor den offentlige sektor er bedst til denne erhvervsudvikling.

Netop øget konkurrence i forbindelse med offentlige indkøb og øget samarbejde mellem offentligt og privat, f.eks. i form af udviklingskontrakter, kan her medvirke til at styrke danske virksomheders konkurrenceevne og virke befordrende på erhvervsudviklingen i Danmark. Tak.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Regeringen har i de seneste par år taget en lang række initiativer for at fremme en fornyelse og effektivisering af amtskommunerne og kommunerne.

Blandt disse initiativer er lovforslag nr. L 151, som skal give kommunerne og amtskommunerne bedre muligheder for at løse deres opgaver i samarbejde. Jeg går ud fra, at det er det, som man gerne vil have uddybet i forbindelse med forespørgslen i dag.

Med en vedtagelse af lovforslaget vil kommunerne og amtskommunerne sikres bedre muligheder for at samarbejde med hinanden på kryds og tværs. Regeringen ønsker med lovforslaget at give det decentrale Danmark flere muligheder for en rationel tilrettelæggelse af det kommunale arbejde.

Man kan også tale om, at vi giver kommunerne og amtskommunerne en tiltrængt tillids-erklæring. Man kan kalde lovforslaget for en slags kommunernes frihedsbrev til – naturligvis under ansvar – at finde rationelle opgaveløsninger i samarbejde med hinanden.

Kommunalreformen i 1970 kom naturligt til at handle om de fysiske kommunegrænser. L 151 drejer sig om at skabe bedre muligheder for det grænseoverskridende samarbejde.

Regeringen har med lovforslaget ønsket at give kommuner og amtskommuner mulighed for at udføre indtægtsdækket virksomhed i forhold til andre offentlige myndigheder. Det svarer jo reelt til den adgang, som den tidligere regering i 1984 gav de statslige myndigheder for at sikre bedst mulig udnyttelse af de statslige ressourcer.

De kommunale organisationer, som på tværs af partiskel støtter dette lovforslag, har bl.a. peget på, at konkrete sager i de seneste år har vist, at de gældende regler om kommuners og amtskommuners adgang til at udøve erhvervsvirksomhed i nogle tilfælde har kunnet opleves som uklare og som vilkårlige og urimelige, og at reglerne undertiden har været til hindring for en rationel udnyttelse af deres ressourcer. Så enkelt kan det i virkeligheden siges. Regeringen ønsker derfor med lovforslaget også at skabe klarhed om reglerne på dette område.

Lovforslaget har i overensstemmelse hermed først og fremmest til formål at give kommunerne mulighed for en mere rationel udnyttelse af eksisterende ressourcer. Der kan være tale om materiel, maskinpark, arbejdskraft osv.

Der har – og det kan vel næsten kaldes en automatreaktion fra især den borgerlige side her i Folketinget og også fra en række erhvervsorganisationer – været fremført kritik af lovforslagets erhvervsmæssige konsekvenser. Man påstår, at det vil have en ødelæggende virkning for erhvervslivet, især for de små og mellemstore virksomheder.

Den debat, der har været om lovforslaget, har været præget af skræmmebilleder. Det har med et ordvalg, som jo vidner om god sans for det dramatiske, været anført, at kommunerne vil bruge lovforslaget til at udkonkurrere private virksomheder ved hjælp af skattekroner.

Det er en helt forældet tankegang at betragte den offentlige og den private sektor som to helt adskilte sektorer, som ikke bør have noget samarbejde med hinanden.

Det er også en fortidig og uholdbar opfattelse, at der ikke bør kunne være en konkurrence imellem offentlige institutioner og private virksomheder om f.eks. løsningen af de offentlige opgaver.

Regeringen mener ikke, at private, blot fordi de er private, pr. definition er de bedste til at udføre offentlige opgaver. Det er jo heller ikke nogen hemmelighed, at der kan findes eksempler på, at der kan være problemfyldte udliciteringer til private. Også udliciteringer af opgaver til private – og det er meget vigtigt at få det understreget – stiller store krav til den offentlige institutions tilrettelæggelse af processen og også til den efterfølgende kontrol med, at den private leverandør opfylder sin kontrakt.

Det afgørende for regeringen er, at offentlige myndigheder, herunder også kommunerne og amtskommunerne, får de bedste muligheder for at få udført deres opgaver på den mest hensigtsmæssige måde.

Jeg vil også godt sige, at den kritik, der har været af lovforslaget, vidner om en meget ringe forståelse for – eller jeg skulle måske snarere sige ringe tillid til – kommunalpolitikkerne og deres arbejde. Jeg synes i den forbindelse, at det er tankevækkende, at norske kommuner på trods af en meget stor frihed til at indgå i service- og produktionsvirksomhed stort set har valgt at holde sig til de opgaver, der er en direkte følge af deres egen virksomhed.

De kommunale parter her i landet har ikke – og det er så i modsætning til i Norge – markant udtrykt ønske om at få adgang til kommunal erhvervsvirksomhed i almindelighed, men blot om at få adgang til at udnytte deres ressourcer mere optimalt end nu, ligesom de statslige myndigheder, som jeg sagde for lidt siden, har haft det siden 1984.

Så pointen er, at på trods af, at man i Norge har nogle vidtgående regler, har man dér ikke ønsket at udnytte dem fuldt ud. Vi har end ikke ønsket at gå så langt med regelsættet i Danmark, som man har gjort i Norge. Det synes vi ikke der er grund til, og derfor er det skridt, der tages med dette lovforslag, blot at justere i forhold til den faktiske virkelighed.

Der er ingen kommunalpolitikere, der vil gå efter at nedlægge private arbejdspladser. De private arbejdspladser udgør en uundværlig del af skattegrundlaget og dermed selvfølgelig også en helt selvfølgelig del af kommunernes økonomiske eksistensgrundlag.

Der findes talrige eksempler på, at kommuner er villige til at gå endda meget langt for at sikre, at private arbejdspladser bliver i kommunen, ligesom kommunerne gennem f.eks. erhvervsudviklingsprogrammer yder meget væsentlige bidrag til erhvervsudviklingen, som jo bygger på det private.

Hertil kommer, at kommunernes og amtskommunernes samlede indkøb af varer, tjenesteydelser og bygge- og anlægsgødgaver i 1992 var på knap 50 mia. kr. Der er selvsagt i kommunerne en stor interesse for at samarbejde med de private virksomheder og for at give så gode forhold som muligt for erhvervslivet til gavn for beskæftigelsen. Det er faktisk det, de lever af.

Jeg vil gerne slå fast, at kommunerne og amtskommunerne ikke får en generel adgang til at drive erhvervsvirksomhed.

Lovforslaget indeholder desuden bestemmelser, som har til formål at sikre private og andre offentlige tilbudsgivere mod kommunal konkurrenceforvridning f.eks. ved subsidiering over kommuneskatten. Det er i den forbindelse værd at påpege, at lovforslaget indeholder flere begrænsninger i den adgang til at udføre opgaver for andre, som kommunerne og amtskommunerne vil få efter forslaget.

Hertil kommer reglerne om udbud, omkostningskalkulation, mindstevederlag, regnskabsmæssig redegørelse og kontrol. Med de regler vil det blive sikret, at den kommunale virksomhed ikke må være konkurrenceforvridende over for private.

Dermed være så også sagt, at jeg stiller mig noget uforstående over for det udtryk, man anvender i forespørgslen, nemlig regeringens manglende brug af offentlige udbud. Udbud er jo netop efter lovforslaget og efter de tilsvarende regler i vejloven en betingelse for, at en kommune eller amtskommune kan påtage sig at udføre opgaver for en anden offentlig myndighed. Det er kun mindre opgaver – det er dem under 1,6 mio. kr. – som vil være undtaget fra udbudsreglen.

En udbyders stillingtagen til, hvad der er det bedste tilbud, kan også inkludere hensyn til kvalitet, til miljø- og arbejdsforhold og til stabilitet i opgavevaretagelsen. Der er intet grundlag for at antage, at en kommune eller amtskommune i en sådan situation vil foretrække et tilbud fra en anden kommune eller amtskommune frem for et bedre tilbud fra f.eks. en mindre, lokal virksomhed.

Den øgede konkurrence vil endvidere kunne bidrage til, at virksomhederne eventuelt i et samarbejde med kommunerne får udviklet og styrket deres kompetence til løsning af offentlige opgaver, sådan at de også bliver i stand til at få flere kontrakter med offentlige myndigheder i udlandet. Det er jo noget, som mange af Folketingets partier jævnligt har været optaget af, og det mener jeg bestemt ikke er et perspektiv, man skal forbi.

Sammenfattende er der ikke tale om modsætninger, sådan som forespørgerne synes at forudsætte, mellem lovforslaget og ønskerne om offentligt udbud, konkurrence på markedsmæssige vilkår, øget beskæftigelse i den private sektor og faldende skattetryk.

Det er imidlertid vigtigt for regeringen, at der ikke opstår myter om kommunernes opgaveløsning. Det er vigtigt, at befolkningen kan følge med i, i hvor høj grad og på hvilke præmisser deres kommune eller amt overlader opgaver til andre offentlige myndigheder eller til private. Regeringen overvejer, på hvilken måde opfølgningen heraf bedst kan ske.

En af mulighederne er at udvide amters og kommuners oplysningsforpligtelse. Det fremgår af regeringens forslag til ændring af de kommunale styrelseslove, at de kommunale råd hvert andet år skal oplyse om servicemål og lign. Vi er i regeringen ikke afvisende over for at indføre en tilsvarende forpligtelse med hensyn til oplysning om erfaringer med udlicitering og samarbejde om opgaveløsning med andre offentlige myndigheder.

Gribes det an på den måde, vil der blive skabt et bedre grundlag for løbende at følge udviklingen. Der er meget, der tyder på, at det er noget, der kan være god brug for.

Forhandling

Pernille Sams (KF):

De seneste par dage har nogle forsøgt at aflede opmærksomheden fra forespørgslens reelle indhold, alvorlige indhold, ved at inddrage Ri-Bus-konflikten og forsøge en sammenkædning mellem den ulovlige konflikt og privatisering og udlicitering i almindelighed.

Folketinget burde her tage klart afstand fra de ulovlige konflikter, vi ser. Ri-Bus-konflikten er et fagforeningspolitisk opgør, en ulovlig konflikt, hvor to parter har indgået en aftale, som den ene part efterfølgende ikke er tilfreds med.

Det er ikke et folketingsanliggende, men et spørgsmål, som arbejdsmarkedets parter må afklare. Vi skal ikke lovgive om løndannelsen, og konflikten siger ikke i sig selv noget som helst om, hvorvidt privatisering og udlicitering er en god idé eller ej.

Derimod viser rapporter bl.a. fra Erhvervsfremme Styrelsen, at der er meget at hente ved øget udlicitering og privatisering: 10-12 pct. at spare eller give øget service for – alt efter temperament. Men det vil jeg vende tilbage til og vil nu vende mig til hovedindholdet af forespørgslen.

Med de helt kritikløse udvidelser af det offentlige muligheder for at drive erhvervsvirksomhed, som regeringen er i færd med at gennemføre, er der lagt op til meget store problemer for en lang række private virksomheder. Det er skelsættende lovgivning, som virkelig flytter hegnspele, og som vi ser meget alvorligt på.

Hvorfor vil det så give de private virksomheder problemer?

Ikke fordi det offentlige kan producere bedre og billigere, for det er ikke tilfældet, men derimod fordi det bliver konkurrence på helt forskellige vilkår. De private virksomheder er fortsat underlagt markedsvilkårene og går konkurs, hvis de ikke sikrer en økonomisk balance. De offentlige virksomheder har derimod skatteydernes penge i ryggen.

Derfor er der åbenlyse muligheder for, at de offentlige virksomheder kan og vil underbyde virksomheder, der opererer på markedsmæssige vilkår, og dermed udkonkurrere ellers velfungerende, konkurrencedygtige arbejdspladser i det private erhvervsliv. Og hvad skulle visdommen dog være i det?

Hvis der havde været tale om lige konkurrencevilkår mellem offentlige og private aktører, havde sagen stillet sig anderledes. Så var det ikke vort velfærdsgrundlag, der var på spil på samme måde, som tilfældet er nu.

Som forslagen ligger, er der imidlertid ingen reel sikkerhed for fair konkurrence, selv om regeringen siger det modsatte. Kalkulationsreglerne er gennemhullede, og hvordan i alverden skal de kontrolleres? Ikke engang konkurrence-loven ønsker regeringen skal gælde ensartet for offentlige og private virksomheder.

Så der er på ingen måde tale om lige vilkår, tværtimod. Ulighederne slår i øjnene, og derfor bliver det en meget alvorlig udvikling, vi vil se, som kan rykke på hele det fundament, som

ellers har sikret os vort nuværende velfærdsniveau. Det er det private erhvervsliv, der har båret den industrielle udvikling og muliggjort det flotte velfærdsniveau, vi har i dag. Det offentlige opgave er at hjælpe erhvervslivet og borgerne, en servicefunktion, ikke en produktionsfunktion, der skal skabe problemer for vores virksomheder.

Med regeringens forslag bliver det ikke lænere de dygtigste, der kommer til at producere, ikke det bedste og billigste produkt, der sejrer. Den reelle pris på varen vil derfor stige – delvis camoufleret som øgede skatter – og den offentlige sektor vil vokse på bekostning af beskæftigelsen i den private sektor. Vor velfærd og internationale konkurrenceevne vil falde, fordi vi ikke sikrer, at det er den reelt konkurrencedygtige produktion, der udvikles. Alt sammen er skridt i den stik modsatte retning af, hvad vi ønsker. Nok så alvorlige ting at se i øjnene. Selvskabte problemer, som regeringen helt frivilligt kaster os ud i.

Det er helt målrettede ideologiske kald, der styrer regeringen. Man ønsker simpelt hen disse planøkonomiske elementer gennemført i ren-dyrket form. Hvordan kan det så ses?

Ja, for det første er der ingen reelle bremser og sikkerheder indbygget, selv om det oprindeligt var foreslået i embedsmændenes rapport. Dels foreslog de nemlig en pligt til gensidig udlicitering kommunerne imellem, dels at kommunernes erhvervsaktiviteter skulle udskilles i særskilte økonomiske enheder og underlægges årsregnskabslovens regler, så man kunne sikre, at skatteydernes penge i hvert fald ikke i alt for vidt omfang blev misbrugt til at fylde i fejlslagne erhvervseventyr.

Dernæst kan man konstatere, at regeringen nu foreslår, at kommuner skal have mulighed for at udpege bestyrelsesmedlemmer i private virksomheder, et helt uhørt skridt, som enhver må tænke sit om. Hvorfor i alverden skal kommunerne dog ind og være med til at styre de private virksomheder?

For det tredje kunne man for nylig konstatere, at regeringen ikke opfatter indholdet af det danske sprog ligesom vi andre. Når arbejdsministeren kan kalde det fair og lige konkurrence, når private virksomheder, der er nødt til at tage sig betalt for de reelle omkostninger for et kursus, skal konkurrere mod offentlige virksomheder, der kan udbyde et tilsvarende produkt helt gratis, fordi skatteyderne har betalt, og endda ydermere betaler deltagerne for at være der, er det

da at gøre vold mod meningen af ellers velkendte ord.

Det er nogle af konsekvenserne af at være privat og at deltage i den fri konkurrence, sagde arbejdsministeren bl.a. også, og det siger jo desværre ikke så lidt om regeringens reelle ønsker i denne sag. I hvert fald afslører det en himmelråbende mangel på forståelse for, hvad det kræver at drive erhvervsvirksomhed. Man fristes til at foreslå regeringens medlemmer et praktikophold i en privat virksomhed for at få lidt føling med og forståelse for, hvad virkeligheden er, og hvordan den ser ud, når man kan finde på at sige sådan.

For det fjerde har regeringen bevidst nedroslet både privatiseringer og udliciteringer. Kun 10 pct. af det offentlige indkøb sker efter udbud, selv om udlicitering kan spare 10-12 pct. på prisen. Den offentlige service kunne altså blive bedre for de samme penge, eller skatterne kunne falde ved mere udlicitering.

Især på det kommunale område står det galt til med udlicitering. Kommunerne er ikke pålagt at udbyde egnede opgaver i licitation, og gennem lovforslaget om kommunernes adgang til at byde på hinandens opgaver, L 151, åbnes der for, at opgaver, som i dag udføres på markeds-mæssige vilkår af den private sektor, flyttes ind i den offentlige sektor – indlicitering må det hedde – en fordyrende og ensrettende proces, som vi vender os så kraftigt imod, som det overhovedet kan lade sig gøre.

Man må desværre konstatere, at der er utrolig meget betontankegang i regeringen og ingen vilje til at se de reelle problemer, som allerede eksisterer for mange brancher, og som vil blive endnu mere udbredte og omfattende med vedtagelsen af L 151. Regeringen vender det døve øre til advarsler og argumenter, og selv om det er skelsættende lovgivning for dansk erhvervsliv, har regeringen ikke engang fundet det umagen værd at høre erhvervslivets organisationer om sagen. Man ville vel ikke konfronteres med virkeligheden, ikke rives ud af sin ideologiske drøm.

Selv om loven ikke engang er vedtaget og trådt i kraft endnu, har den faktisk allerede haft konkret negativ målbar effekt sammenholdt med regeringens i øvrigt afvisende holdning over for privatisering og udlicitering. Det danske ISS har eksempelvis netop taget konsekvensen og etablerer nu deres vækst i serviceindustrien i Sverige i stedet for i Danmark.

Eksemplerne vil ikke blive få. Værdifulde arbejdspladser tabes på grund af en forældet og udlevet ideologi, der nu skal afprøves under nye modeord, men som med sikkerhed fører til lavere og dyrere service til borgerne og højere skattetryk.

Der er kun én rigtig effektiv vej ud af det her, og det er, at en kommende borgerlig regering fjerner loven igen så hurtigt som muligt. Indtil da må vi gøre alt for at minimere skaderne, og jeg skal hermed tillade mig på Venstres, Det Konservative Folkepartis og Fremskridtspartiets vegne at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Idet Folketinget understreger vigtigheden af dansk erhvervslivs konkurrenceevne og konstaterer, at markedsvilkår er grundlaget for vor velfærd og et dynamisk erhvervsliv, opfordres regeringen til

- at sikre reelt lige konkurrencevilkår mellem offentlige og private virksomheder
- at øge den offentlige udlicitering og privatisering
- at sikre, at skatteydernes penge ikke via offentlig erhvervsdrift anvendes til at udkonkurrere ellers konkurrencedygtige private virksomheder
- at sikre, at den offentlige sektor og skattetryk ikke vokser på grund af offentlig erhvervsvirksomhed.

I øvrigt tager Folketinget afstand fra ulovlige aktioner i forbindelse med privatiseringer og udliciteringer.

Herefter går Tinget over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 62).

Første næstformand (Ivar Hansen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, at fru Pernille Sams kom med en bemærkning, som der er grund til allerede her ved debattens start at tage fat i, og som var dybt krænkende over for den danske fagbevægelse, som var dybt krænkende over for grundprincipperne i et demokratisk samfund, faktisk en meget utilstedelig bemærkning, nemlig påstan-

den om, at Ri-Bus-konflikten skulle være ulovlig. Den påstand var jo helt klart vendt mod lønmodtagersiden.

Det er kun i totalitære samfund og diktaturer, at faglige konflikter er ulovlige. Jeg synes, der er grund til allerede her ved starten af folketingsdebatten at få slået klart fast, at den tankegang, som ligger bag det borgerlige fremstød i denne forespørgsel, er en tankegang, som ikke hører hjemme i et demokratisk samfund, hvor arbejderne og lønmodtagerne har ret til at føre faglige konflikter for deres rettigheder. Det er noget helt elementært, og det er årsagen til, at jeg tager ordet på dette tidlige tidspunkt i debatten, for jeg håber og tror på, at der vil være et flertal her i Folketinget, som i hvert fald på det her principielle grundlag fra starten helt klart vil afvise denne borgerlige dagsorden.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg tager også ordet på dette tidlige tidspunkt af debatten, for der må jo være en mening med, at man har ønsket denne debat og ikke bare tager den under drøftelsen af L 151. Det må jo være, fordi man vil have en mere principiel diskussion. Det syntes jeg så ikke der var meget af i oplægget, men jeg synes da, det er helt forståeligt, at Folketingets førende fortalere for at gøre den offentlige sektor til én stor købmandsbutik selvfølgelig presser på for at få mere udlicitering.

Jeg vil gerne stille fru Pernille Sams tre spørgsmål:

Hvor går grænsen for udliciteringer? Er det også o.k., at vi udliciterer sygehusdrift? Skal hele sygehuse udliciteres til den private sektor? Det vil jeg gerne vide.

For det andet: Når man siger, at Ri-Bus-diskussionen er en afledning, betyder det så, at man ikke synes, der er brug for at drage erfaringer af den politik, der er gennemført her i landet siden 1982 med privatiseringer og udliciteringer, hvorom vi ved – også fra regeringens eget privatiseringsråd – at der aldrig er foretaget nogen sammenfattende erfaringsopsamling af det, der er sket? Skal vi bare gå videre ad den vej uden at tænke os om?

Og for det tredje: Når man alligevel bringer Ri-Bus ind i debatten, hvad mener fru Pernille Sams så der skal gøres for at løse konflikten i Esbjerg? Skal chaufførerne bare acceptere, at de går op til 30.000 kr. ned i løn og får forringet deres arbejdsforhold?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Når jeg tager ordet, er det for at advare imod, at det her skal blive en debat om Ri-Bus; det er ikke det, denne sag drejer sig om.

Alligevel vil jeg sige, at det eneste punkt i den foreslåede dagsorden, jeg godt ville kunne stemme for, er det, der drejer sig om, at befolkningen naturligvis ikke skal straffes, fordi nogle ikke løser deres faglige konflikter på normal vis. Det er helt utilbørligt, og det punkt ville jeg gerne stemme for.

Men ellers må jeg stemme imod, og mit parti vil selvfølgelig gøre det, for der er mere gammeltdags, liberalistisk betonagtig holdning i det, fru Pernille Sams sagde, end der faktisk var af beton i det, som Enhedslistens repræsentant lige stod og sagde her, og det er i hvert fald sørgeligt, hvis det skal præge debatten i dag.

(Kort bemærkning).

Kai Dige Bach (KF):

Jeg blev kaldt herop af hr. Keld Albrechtsen. Det gør jo ikke noget, at vi afbryder den egentlige debat med lidt re-bus.

Vi har jo et problem med, at et fagforbund har to forskellige aftaler, og den med det offentlige har man fået mere ud af end den med de private, og det er nu blevet til et mægtigt landsdækkende opgør. Det mener jeg altså ikke hører hjemme i denne debat, men det kan godt være, at der er nogen, der gerne vil have det med ind.

Kunne vi ikke i dag komme til at diskutere samfundets opgavedeling, diskutere, hvor det var hensigtsmæssigt at lave hvad, og hvordan det her i det hele taget skal håndteres?

Jeg er dybt ulykkelig over den åbning, der sker i øjeblikket, i form af at man tror, at den samme myndighed, som giver bevillinger, som fører kontroltilsyn, som foretager miljøkontrol og giver miljøtilladelser og sådan noget, uden nogen problemer også selv kan fortsætte med at være kontrolinstans – i betragtning af de sidste års erfaringer for, hvor let man kommer til at lave fejl, når man skal kontrollere sig selv.

Jeg synes, at det er dybt ulykkeligt at tro, at der kan være et direkte samarbejde i selskabsform og alt sådan noget imellem det offentlige og det private, hvorimod der jo ikke er spor i vejen med et samarbejde, hvor man udfører noget for det offentlige og det offentlige udstikker de regler, der skal være.

Det er jo ikke sådan, at vi alle sammen er helt fuldstændig kede af, at der er en stat. Vi ville

bare være kedede af, hvis der *kun* var en stat; vi synes også, der skal være andet.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg kan sige, at det er formandens opfattelse, at de begivenheder, der finder sted på arbejdsmarkedet, herunder Ri-Bus-konflikten, har en sådan indirekte tilknytning til det emne, Tinget diskuterer i dag, at de kan omtales i forbindelse med forespørgslen.

Men jeg vil i øvrigt henvise ordførerne til forespørgslens ordlyd som det principielle i debatten.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Grunden til, at det er relevant at tage Ri-Bus-konflikten ind i det, er, at den er en konsekvens af privatiseringen. Den er en konsekvens af, at man udliciterer uden at tænke sig om, eller også har man i virkeligheden tænkt sig så meget om, at man har sagt til sig selv, at det er de ansatte, der skal betale udliciteringen. Det, der er tilfældet her, er, at man ønsker en udlicitering, og for at det skal kunne betale sig, betyder det, at de ansatte i busselskabet skal gå ned i løn, og det drejer sig om ca. 30.000 kr.

Jeg ved ikke, hvor mange andre danskere, der bryder sig om at gå 30.000 kr. ned i løn for at udføre det samme arbejde; men det er en konsekvens af privatiseringen.

Vi afviser ikke, at man udliciterer. Vi afviser ikke, at man kan bruge private til nogle funktioner – der er private busselskaber, der fungerer udmærket – men vi afviser, at man bruger de ansatte eller borgerne, der skal have service, som dem, der skal betale prisen.

Så vil jeg vende tilbage til det dér med ulovligheden, som fru Pernille Sams sagde. Det er ikke ulovligt, at der er nogle mennesker, der nedlægger deres arbejde i dag, overhovedet ikke; det er overenskomststridigt, men det er da ikke ulovligt.

Det er helt centralt, at man har den mulighed. Det er jo ikke noget, de gør for sjovs skyld. Det er jo rent faktisk mange år siden, at danskere har nedlagt deres arbejde i det omfang, det sker i dag. Grunden til, at de gør det, er, at de nu er trådt så meget under fode og har bøjet nakken i så mange år, at de nu ikke kan finde sig i det længere. Det er nødværgeret, de benytter sig af i øjeblikket. Det er derfor, vi har konflikten i dag, en konflikt, som er landsomfattende. Det er simpelt hen, fordi man ikke kan blive ved med at finde sig i det.

Men der er selvfølgelig nogle, der tror, at man bare kan køre derudad, og hvis ikke der er nogen, der siger stop – og det er der nogle, der gør i dag – bliver man selvfølgelig ved.

(Kort bemærkning).

Helge Mortensen (S):

En målrettet ideologisk kamp, sagde fru Pernille Sams om regeringens politik med en udvidelse af kommunalfuldmagten. Jeg kunne faktisk fristes til at spørge: Er det Venstres målrettede ideologiske kamp, der nu finder sted i Ribe Amt?

Jeg har den samme opfattelse, som hr. Aage Frandsen giver udtryk for: Enten er det, hvor de borgerlige har flertal, en opgave for dem at bevise, hvad det er for en ideologi, privatiseringen efter deres opfattelse skal indeholde, eller også er det – og det er lige katastrofalt begge dele – politisk klamphuggeri.

Men på trods af både Fremskridtspartiets, Venstres, De Konservatives og også Kristeligt Folkepartis pres har de private, lokale vognmænd ikke fået nogen fordel ved udliciteringen i de områder, hvor der er sket udlicitering.

Det er en debat, vi har haft om HT, det er en debat, vi har haft i Aalborg, og det er en debat, vi har haft andre steder. Men de steder, hvor der har været et andet politisk flertal til at træffe afgørelsen, har man valgt entreprenører, som magter opgaven og også er klar over det meget væsentlige, at de har med en virksomhedsoverdragelse at gøre, og at det vil være både urimeligt og umuligt at få folk til at gå 30.000 kr. ned i løn for at udføre nøjagtig det samme arbejde.

Jeg mener, at der fra både amtsborgmester Tørnæs' side og fra borgmester Søttrup's side – begge er Venstremænd – kan være tale om en målrettet, ideologisk kamp for en privatisering i Ribe Amt i øjeblikket. Ellers mener jeg, at Venstre og i hvert fald amtsborgmester Tørnæs – som jo også er kendt i dette hus – skylder et svar på, hvorfor det var Ri-Bus, der fik licitationen, selv om de ikke var de billigste. Det er blevet forklaret af både Ri-Bus' forhenværende direktør og af amtsborgmesteren, at det var et spørgsmål om kvalitet. Men er det kvalitet, vi oplever i Esbjerg i disse måneder, hvor busserne ikke kører? Jeg mener det ikke. Ansvar for offentlig service og offentlig kvalitet ligger stadig hos politikerne og kan ikke privatiseres.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Det er hr. Kai Dige Bachs bemærkning, der bringer mig herop.

Jeg er enig i, at vi skal tage udgangspunkt i, hvordan de opgaver, den offentlige sektor skal løse, kan blive løst på den bedste måde. Lad os tage udgangspunkt i det. Så kan vi tage en diskussion om, hvorvidt den offentlige sektor fungerer bedst som en købmandsbutik eller fungerer bedst som en demokratisk ledet virksomhed med brugerindflydelse og indflydelse fra de ansatte osv. Lad os tage den debat.

Men det er jo ikke den debat, der er lagt op til i dag. Der er lagt op til, at der bare skal ske flere udliciteringer, og kernen i udliciteringer er altså dårligere løn- og arbejdsvilkår. Det er jo det, vi ser ovre i Esbjerg,

Hvis vi laver en gennemgang af de udliciteringer, der er lavet her i landet, vil jeg sige det på den måde, at tre fjerdedele af alle gennemførte udliciteringer har haft et dagsordenspunkt, der hed at forringe løn- og arbejdsvilkårene for ufaglærte kvinder med i forvejen meget dårlige løn- og arbejdsvilkår. Det er det, det handler om. Man kan faktisk godt sige, at udliciteringerne gennem de sidste 10 år altovervejende har været en jagt på ufaglærte kvinder med dårlige løn- og arbejdsvilkår. Sådan er det, og det bliver vi nødt til at tage udgangspunkt i, når vi debatterer på denne måde.

Men jeg vil sige til hr. Kai Dige Bach: Prøv at være konstruktiv. Kan vi ikke være enige om, at udlicitering ikke drejer sig om at forringe de ansattes løn- og arbejdsvilkår? Kan vi ikke blive enige om, at hvis der gennemføres en udlicitering og opgaven kommer over på private hænder, skal det være sådan, at de ansatte kan fortsætte på de løn- og arbejdsvilkår, de havde i forvejen?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Efter at have hørt hr. Kai Dige Bach vil jeg opfordre de borgerlige ordførere til at gøre sig klart, hvad det egentlig er, de selv ønsker at diskutere.

Der lægges op til, at man gerne vil have en principiel diskussion om privatisering; men rent faktisk indleder fru Pernille Sams denne debat med at gøre hovedtemaet til et frontalangreb på de faglige rettigheder med uhyrlige påstande om, at det skulle være ulovligt at indlede faglige konflikter, og at det skulle være ulovligt at strejke i dette land.

Fru Pernille Sams indleder debatten med at tage det tema op og stiller et dagsordensforslag, som forsøger at stemple alle de medlemmer af den danske fagbevægelse, som benytter deres grundlovssikrede ret til at tage faglige kampskridt i brug. Det er jo det, man fra borgerlig side har gjort til temaet i denne debat allerede fra starten. Og så skal man ikke komme og skælde os ud, fordi vi også tager Ri-Bus-spørgsmålet ind i denne debat. Det er jo relevant at tage Ri-Bus-spørgsmålet ind i diskussionen, for det er netop et eksempel på, hvad privatisering handler om.

Privatiseringen i dette land er i dag styret af de borgerlige og igangsat af de borgerlige. Det handler om, at man vil bruge privatisering som redskab til dels at knægte de faglige rettigheder, dels at forringe løn- og arbejdsvilkårene i dette land. Det er årsagen til, at de borgerlige kører frem med denne forespørgsel. Det er årsagen til, at de ønsker at stemple alle i dette land, som aktionerer for ordentlige overenskomst- og arbejdsforhold, ved at bruge udtryk som ulovlig om faglige konflikter.

Jeg vil godt opfordre de borgerlige til at komme herop og gøre det klart, hvad det egentlig var, de ønskede med denne forespørgsel, for efter det, der er blevet sagt indtil nu, står det i hvert fald fuldstændig hen i det uvisse.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Når fru Pernille Sams selv lægger op til den debat, der er startet her, med at sige, at det ikke er noget, vi skal blande os i, og at man tager klart afstand fra det, må jeg sige, at så synes jeg, man fralægger sig alt ansvar.

Sagen er, at den 21. marts havde vi en diskussion om et lovforslag her i Folketingssalen, nemlig et forslag om privatisering af DSB's rederier og DSB's busser. Både de borgerlige og desværre også regeringen – i hvert fald den socialdemokratiske del af den – stemte for, at man skulle privatisere, og derfor er det vel rigtigt, at vi får en diskussion om, hvad det betyder at privatisere.

Jeg er selvfølgelig meget spændt på, hvad den socialdemokratiske ordfører vil sige. Vil man nu tage afstand fra den privatisering, som det lovforslag ærlig talt er udtryk for? Det er jo ikke småting, der er tale om. Det er ikke Ri-Bus, det er ikke et lille firma, det drejer sig om. Det drejer sig om, at ca. 1.500 ansatte ved DSB Busser nu bliver privatiseret, og derfor er det vel rigtigt at

tage spørgsmålet op her i Folketinget og få diskussionen.

Der er ikke nogen grund til, at man løber fra ansvaret for de handlinger, man foretager, og ærlig talt har man netop diskuteret meget, hvorledes man sikrede tjenestemændene og andre, der var ansat i DSB Busser og i DSB Rederi, når de blev privatiserede. Derfor vil vi i hvert fald sige, at det er det rigtige sted at tage diskussionen, og vi vil selvfølgelig også afvente, hvad Socialdemokraterne mener i dag om den sag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg skal love for, at venstrefløjen har genopfrisket den 25 år gamle retorik i dag. Det er jo som at høre en debat for 25 år siden, men venstrefløjen må åbenbart have valgt dagen i dag til at gøre det.

Når det bliver sagt af hr. Aage Frandsen, at der ikke er tale om ulovligheder, må det simpelt hen skyldes, at hr. Aage Frandsen har været så optaget af at forberede sig til dagens debat, at hr. Aage Frandsen ikke har kunnet følge med i, hvad der rent faktisk er sket i dag. Man har blokeret indfaldsvejene til København, og man har blokeret udkørsler fra forskellige busterminaler rundt omkring i landet, f.eks. i Århus. Man har smidt jernstænger ned på S-togsnettets køreledninger for at standse kørslen, og man har på alle mulige måder forsøgt at begå ulovligheder.

Det kan godt være, at det ikke er fagbevægelsens ledere, der har ansvaret; men så er det slængt af bøller og banditter, vi finder i kølvandet på fagbevægelsen, som organiserer den slags ting. Det er de mennesker, man fylder busser op med og kører fra Herlev, Århus, Aalborg og København til Esbjerg, så de kan rende rundt og udøve dyremishandling mod politiets hunde. Det er de mennesker, der får udbetalt 500 kr. fra en papkasse for at deltage – plus alle de bajere, de kan drikke i bussen på vej til Esbjerg, så de rigtig er i humør til at lave faglig kamp, når de når frem. Men det er altså fagbevægelsen, der vælger at alliere sig med de bøller, når man går ud i en egentlig faglig kamp, og så opstår ulovlighederne.

Hr. Helge Mortensen hævder, at det eneste, det drejer sig om, er, at nogle går 30.000 kr. ned i løn. Men det er jo ikke Folketingets opgave at afgøre den slags. Det er SiD, der har indgået en overenskomst med de private vognmænd, og hvis SiD synes, at den overenskomst er dårlig, skulle de have ladet være med at indgå den og i

øvrigt lade være med at komme rendende og bebrejde Folketinget noget. Så vidt jeg husker overenskomstforhandlingerne denne gang, var en af de allerførste overenskomster, der blev indgået, oven i købet den, som SiD indgik med de private vognmænd, og så må medlemmerne af SiD gøre deres ret gældende dér og ikke brokke sig til politikerne. I øvrigt er det en ukorrekt fremstilling af spørgsmålet om Aalborg Kommune, for her gik det jo fra kommunalt til statsligt regi, fordi det var DSB, der overtog kørslen.

Lad mig endelig sige, at når hr. Tommy Dinesen på et senere tidspunkt . . .

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det må blive i næste omgang.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Der kunne godt holdes et helt foredrag om den begrebsforvirring, der allerede er kommet til udtryk fra denne talerstol, men jeg skal koncentrere mig om nogle ganske få eksempler.

Én ting er, at gammelkommunisterne i Enhedslisten, hr. Frank Aaen og hr. Keld Albrechtsen, mener, at der overhovedet ikke foregår ulovligheder efter deres terminologi; men at også hr. Aage Frandsen er af den opfattelse, overrasker mig virkelig, må jeg sige. Det overrasker mig også, at hr. Aage Frandsen bruger udtrykket privatisering i forbindelse med Ri-Bus, for det, der er tale om, er jo en udlicitering. Man har udbudt en opgave, og en række virksomheder har haft mulighed for at byde på den. Men det er stadig den offentlige instans, som har det overordnede ansvar for, at der foregår en bustransport i området. Det ansvar ligger stadig i offentligt regi, det er ikke skåret væk fra den offentlige sektor.

Hr. Helge Mortensen var meget optaget af, hvordan det var foregået i sin tid, og svingede sig op i ideologiske højder. Nu ved jeg ikke, om der i grunden er noget galt i, at politiske partier interesserer sig for ideologi, men jeg vil gerne spørge hr. Helge Mortensen: Var det ikke sådan, at det var Socialdemokraterne, der traf den beslutning i Esbjerg i sin tid? Var det ikke sådan, at det også var Socialdemokraterne, der var med til at vælge, hvem der skulle have licitationen efter udbudet?

Derfor vil jeg sige, at vi nok skal passe på, at vi ikke forvirrer begreberne alt for meget, og så mener jeg i øvrigt, det er vigtigt, at vi også kon-

centrerer os om selve grundlaget for dette dagsordensforslag. Det får jeg senere lejlighed til at vende tilbage til.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Fru Pernille Sams for en kort bemærkning, og jeg har mange på talerlisten endnu i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

SF og Enhedslisten svingede sig rigtig op med de store fagforeningspolitiske paroler, og det er måske noget, de har savnet et stykke tid. Der har ikke været ret mange store konflikter i mange år, så det er da helt hyggeligt at høre, at partierne ikke har glemte, hvordan de udtrykte sig for mange år siden.

Jeg vil fastholde, at det ikke er Folketingets problem, at to parter frivilligt indgår en aftale, som den ene af dem efterfølgende ikke finder god nok. Derfor har vi konflikten i forbindelse med Ri-Bus-sagen, og der er tale om en klart overenskomststridig konflikt. Ri-Bus har vundet en licitation og tilbudt ansættelse af chauffører efter den private overenskomst, som Rutebylejernes Arbejdsgiverforening og SiD har indgået. SiD har med andre ord skrevet under på den overenskomst, som dets medlemmer nu ikke har lyst til at arbejde under.

Det kan da aldrig blive et politisk problem for Folketinget. De må da være et fagforeningsproblem og et problem, som skal løses efter de arbejdsmarkedsretlige regler. Men at det skulle ende som et problem på Folketingets dagsorden, at to parter ikke kan blive enige om den aftale, de selv har indgået, finder jeg helt ude af proportioner.

Med hensyn til det ulovlige: Ja, selvfølgelig er det en ulovlig konflikt. Det er ikke ulovligt at nedlægge arbejdet – deri har hr. Aage Frandsen fuldstændig ret – men det er ulovlige metoder, man bruger. Det er ulovligt at organisere fysiske spærringer, fysiske blokader. Man kan kalde det ulovligt i henhold til de arbejdsmarkedsretlige regler, man kan også kalde det overenskomststridigt, man kan bruge det ord, man finder rigtigst. Men det er rigtigst, som hr. Aage Frandsen konstaterer, at det ikke er ulovligt at nedlægge arbejdet. Det er det slet ikke.

Hr. Frank Aaen spørger, hvor grænsen for udliciteringer går, og om vi ønsker det hele, rub og stub, udliciteret. Det gør vi selvfølgelig ikke, og vi har gang på gang sagt, at udliciteringer skal bruges de steder, der er egnede til det.

Når hr. Frank Aaen spørger helt konkret til sygehusvæsenet, vil jeg sige, at det ikke vil være heldigt at udlicitere hele sygehusvæsenet; men jeg vil da ikke helt afvise det, og dermed har jeg ikke taget stilling til spørgsmålet. Men man kunne måske tænke på at udlicitere madleverancerne til sygehusene eller andre delelementer, så det offentlige stadig havde hånd i hanke med udviklingen, mens delentrepriserne udføres af private underleverandører.

Sådan noget kan gøres i både sygehusvæsenet og alle mulige andre sektorer, og hvis det kan gøres bedre og billigere, end det bliver gjort i den offentlige sektor, mener vi, det bør gøres. Der er en hel stribe muligheder, og Erhvervsfremme Styrelsen har peget på, at der kan spares 10-12 pct. af udgifterne ved at bruge udliciteringsinstrumentet bedre. Det finder vi ikke man skal sidde overhørig, hvis man kan sænke skatterne med 10-12 pct. eller få en bedre service for de 10-12 pct. Det skal vi da tage med.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Ri-Bus-sagen er jo et særtilfælde, for de fleste andre steder, hvor der har været afholdt licitationer i forbindelse med den kollektive trafik, har det været de offentligt ejede selskaber, der har vundet licitationerne, bl.a. fordi DSB Busser i forbindelse med omdannelsen til et aktieselskab praktisk talt fik foræret garageanlæg og busser. Det betyder, at man med skatteyderpenge i ryggen har kunnet udkonkurrere de private arbejdsgivere på området, til trods for at man har væsentlig højere sygefravær og på andre områder har væsentlig højere omkostninger end de private arbejdsgivere.

Nu snakkes der så meget om de faglige rettigheder i Esbjerg; men er der nogen, der har beskæftiget sig med de chauffører i de private selskaber i Nordjylland, som skal gå over til de offentligt ejede selskaber, og hvordan de har stillet sig til det spørgsmål? Sagen er jo, at stort set alle har valgt ikke at fortsætte i de offentlige selskaber. De kan ikke lide tonen, de kan ikke lide arbejdsstilen, de foretrækker at være privat ansat og har derfor fundet et andet job eller er blevet førtidspensionerede. Det er sagen i en nøddeskal, og de private protesterer åbenbart på en lidt anden måde, end man gør i den højt-råbende fagbevægelse.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Kai Dige Bach spurgte, da han havde ordet, om vi ikke kunne gøre det til en diskussion om grænsen mellem offentlig og privat virksomhed og fuldstændig undgå at snakke om Ri-Bus-sagen.

Lad mig først nævne et enkelt eksempel, der viser, at diskussionen om grænsen mellem offentlig og privat virksomhed er klart ideologisk betonet. Et flertal her i Folketinget vedtog for nogle år siden, at HT – uanset at kørslen foregik overordentlig tilfredsstillende – skulle udlicitere en stigende del af sin buskørsel. Der var ingen saglig begrundelse for det, begrundelsen var bare, at man ønskede, det skulle være private, der kørte i stedet for HT.

Og hvad er resultatet blevet? Den 1. januar 1990 havde HT 83 pct. af buskørslen og private entreprenører 17 pct. Den 1. april 1994 var HT's andel blevet presset ned til 54 pct., og de private andel var steget lidt, nemlig fra 17 til 20 pct. Men ind på markedet var kommet Linjebus, der i løbet af de 4 år havde arbejdet sig op til at have 26 pct. af markedet.

Jeg vil egentlig godt spørge hr. Kai Dige Bach: Hvad er ideen set fra konservativ side i, at man tvinger en offentlig myndighed til at udlicitere, når der sker det, at det, den giver fra sig, i virkeligheden overtages af et selskab som Linjebus, der – så vidt jeg ved – er statsejet, og som derved i virkeligheden får en mere og mere monopolagtig stilling på det private marked? Hvad er ideen med den form for udlicitering overhovedet? Hvad er ideen med at prøve at ændre grænsen mellem offentlig og privat virksomhed på den måde?

Når det siges, at vi ikke bør diskutere Ri-Bus-sagen, vil jeg godt spørge: Hvad er det egentlig, Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet tænker på, når de i deres forslag om motiveret dagsorden skriver:

»I øvrigt tager Folketinget afstand fra ulovlige aktioner i forbindelse med privatiseringer og udliciteringer.«

Vi har drøftet spørgsmålet om det ulovlige, men hvorfor er den sætning sat ind, hvis ikke det er Ri-Bus, man tænker på?

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Som spået af mange inden debatten i dag ville den også komme til at dreje sig om Ri-Bus-konflikten, og jeg må nok sige, at jeg er overbevist

om, at mange af de mennesker, der har nedlagt arbejdet for at deltage i demonstrationer, ikke går helhjertet ind for det, der sker.

Desværre er det således her i Danmark, at man står over for et gruppepres på arbejdspladserne, og det kan være så stort, at man føler, man må gå med i demonstrationerne. Men skulle man ærligt og oprigtigt tage stilling hertil, er jeg helt sikker på, fuldstændig overbevist om, at borgerne tager afstand fra de ting, der er sket, og de tiltag, der er gjort på arbejdsmarkedet med udgangspunkt i, at SiD og statsministeren ikke har taget klart afstand fra konflikten og de bølgeoptøjer, vi har set – i øvrigt sammen med det socialdemokratiske folketingsmedlem hr. Hardy Hansen, der i dagens anledning ikke engang kan passe sit arbejde her i salen.

Jeg kan ikke lade være med at sige her i dag, at det mildtest talt er en ganske uanstændig holdning fra Danmarks statsminister, der har været fremme i denne sag. Statsministeren burde naturligvis omgående tage afstand fra de ting, der er foregået. Man kan naturligvis ikke begynde at lamme Danmark, fordi nogle kommuner ønsker at spare mest muligt på skattekronerne ved at udlicitere og privatisere.

De bøller, der har været med i disse optøjer til fordel for SiD, skal naturligvis ikke regere dette land. Gadens parlament må alle her i salen – også statsministeren – tage afstand fra uanset politisk indstilling, og derfor vil jeg håbe, at statsministeren på et eller andet tidspunkt i dag klart tager afstand fra og udtrykker afsky for de metoder, der er brugt i demonstrationerne mod Ri-Bus, og samtidig vil erkende, at udviklingen gør, at vi ikke kommer uden om udliciteringer og privatiseringer, som vil blive til gavn for landet som helhed og alle borgerne.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg har endnu 7 navne på talerlisten, og på et tidspunkt skal vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrund (S):

Hr. Jan Kørpe Christensen var inde på bølgeoptøjer og holdninger til bølgeoptøjer, og jeg vil berolige hr. Jan Kørpe Christensen med, at ingen i den socialdemokratiske folketingsgruppe nogen sinde har ytret sympati for bølgeoptøjer i forbindelse med arbejdskonflikter. Tværtimod har mange gentagne gange taget afstand, når sådanne optøjer foregik.

Men det, der egentlig fik mig til at bede om ordet, var, at fru Pernille Sams selv rejste spørgsmålet om ulovligheder i Esbjerg – sådan tror jeg nok, formuleringen var – og koblede det sammen med det dagsordensforslag, der er fremsat, i særdeleshed det sidste afsnit om ulovlige aktioner i forbindelse med privatiseringer og udliciteringer. Jamen handler hele denne diskussion – i hvert fald den del af debatten, der drejer sig om forholdene i Esbjerg – egentlig ikke om, at man fra borgerligt hold ønsker at gøre en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse til noget ulovligt? Jeg synes, jeg kan høre det. Det ligger i underbevidstheden, det ligger i dagsordenen, det er tonen i hele diskussionen, at det er ulovligt at foretage en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, som man i øvrigt kan håndtere i Arbejdsretten og hele det arbejdsretlige system, ligesom man i forbindelse med Ri-Bus-konflikten også har brugt det arbejdsretlige system.

Og inden vi kommer alt for langt ud i diskussionen om de forhenværende Ri-Bus-chaufførers rolle, vil jeg godt minde Tinget om, at de chauffører, som i sin tid startede en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, er blevet fritstillet via det fagretlige system og ikke har noget ansættelsesforhold i Ri-Bus i dag. Det er helt fejlagtigt at skælde disse chauffører ud for en overenskomststridig arbejdsnedlæggelse, som ikke eksisterer mere, endsige gøre den til noget ulovligt.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det er blevet nævnt fra borgerligt hold, at Folketinget ikke skal blande sig i det, der er foregået derovre, fordi der er nogle, der har indgået en overenskomst osv., og det er *deres* sag. Helt enig! Vi kunne heller ikke drømme om at foreslå, at Folketinget rent konkret skulle blande sig i konflikten.

Men det, vi siger, er – og det bliver ikke mindre rigtigt, når vi ser den dagsorden, der er foreslået – at når der skal foretages privatiseringer og udliciteringer, ønsker V, K og Z, at Folketinget skal blande sig og opfordre regeringen til at gøre endnu mere. Men så må man også kigge på, hvad konsekvenserne bliver.

Og de konsekvenser har vi set i både Esbjerg og en række andre steder. Nogle steder løses tingene i mindelighed, og nogle steder har det offentlige overtaget tingene igen. Det har nemlig vist sig, at der er en række konsekvenser, man

slet ikke har gennemtænkt. I stedet for hele tiden at tale meget ideologisk om privatisering og udlicitering siger vi derfor bare: Lad os se pragmatisk på det. Nogle ting vil vi overhovedet ikke være med til at udlicitere til private, andre ting kan vi da tale om. Men V, K og Z har en rent ideologisk fremføring af nogle synspunkter, uanset hvad der måtte komme ud af dem.

Med hensyn til, om det er ulovligt eller overenskomststridigt, er jeg glad for, at fru Pernille Sams og jeg er enige om, at en arbejdsnedlæggelse er overenskomststridig og ikke ulovlig. Man kan jo ikke komme i klemme rent strafferetligt. Man kan blive straffet i Arbejdsretten med bøder osv., men man kan også vinde sagen i Arbejdsretten.

Det er selvfølgelig klart, at hvis der også foregår andre ting – nogle taler om bølleoptyøjer, men jeg ved ikke, hvad det er, man tænker på – kan man blive dømt ved civilretten. Det forhold der jeg mig nu ikke til. Men jeg vil godt spørge: Når der står »ulovlige aktioner«, hvad er det så helt konkret? Min buschauffør på linje 8, som jeg skulle have kørt med i dag, kørte ikke. Er det ulovligt ifølge denne formulering?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Der tales så meget om ulovligheder, så lad os se på, hvordan denne konflikt er forløbet.

Jeg vil vædde på, at den første ulovlighed i konflikten blev begået af Ribe Amts Trafiksel-skab, da de valgte Ri-Bus, som kom med det niendedyreste, altså langtfra det billigste tilbud. Nogle siger, at hvis man beregner tilbudene på samme måde som Ri-Bus, var et af tilbudene 14 mio. kr. billigere end Ri-Bus'. Vi mangler stadig svar på, hvorfor Ribe Amts Trafiksel-skab ikke valgte det billigste tilbud, og jeg forstår ikke, hvorfor de andre selskaber, der bød, ikke for længst har indklaget sagen for ankenævnet for udlicitering.

Den anden overtrædelse var, at Ri-Bus ikke ønskede at overholde den lov, vi har vedtaget her i dette Folketing om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse. Selskabet prøvede at snige sig udenom, men der faldt heldigvis dom i Arbejdsretten om, at den lov skulle overholdes. Det var overtrædelse nr. 2.

Den tredje overtrædelse drejer sig om, at man i overværelse af borgmesteren i Esbjerg for tre-kvart år siden underskrev en aftale på 18 punkter angående forholdet mellem Ri-Bus og chauff-

førerne. Det er trekvart år siden i dag, og kun 4 punkter er opfyldt.

Den fjerde overtrædelse var den første volds-episode i Esbjerg, da en politihund bed chaufførernes talsmand. Og er det ikke slående – det synes jeg også den borgerlige fløj i Folketinget burde overveje – at det først er nu, hvor vi har den største konflikt i 10 år på det danske arbejdsmarked, man overhovedet begynder at diskutere udlicitering principielt sammen med det, der sker i Esbjerg?

Til allersidst vil jeg sige, at forleden ...

Første næstformand (Ivar Hansen):

Det må blive i næste omgang, hr. Frank Aaen.

Frank Aaen (EL):

Der er nogle, der godt kan få lov til at tale lidt længere en gang imellem.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Man diskuterer ikke med formanden, og tale-tiden er afsluttet!

(Kort bemærkning).

Helge Mortensen (S):

Jeg vil give hr. Svend Erik Hovmand den objektive oplysning, at Esbjerg Kommunes repræsentant i Ribe Amts Trafikskabselskab, hr. Holger Schrøder, rent faktisk stemte imod udliciteringen i sin tid, og med hensyn til valg af operatør var det et enigt trafikskabselskab, der fulgte den indstilling, som kom fra amtsborgmesteren om Ri-Bus. Det var de objektive oplysninger.

Så vil jeg gerne sige, at jeg i hvert fald er enig i én ting, og det er, at det er et politisk ansvar, når man udliciterer, at den offentlige service fungerer. Vi er måske også enige om en anden ting, og det er, at når det drejer sig om buskørsel i Esbjerg i Ribe Amt, så er det et lokalt politisk anliggende, et lokalt politisk ansvar.

Men når fru Pernille Sams siger, at en udvidelse af kommunalfuldmagten er en målrettet ideologisk kamp, får det mig til at sige: Hvorfor er der valgt en operatør, hvis eneste fordel tilsyneladende er, at det er en lokal og privat operatør?

I den forbindelse kan jeg sige til hr. Hovmand, at jeg erindrer de diskussioner, der har været for at få skubbet offentlige tilbudsgivere ud ved offentlige busliciteringer. Det er ikke forkert, når jeg peger på HT som et af områderne, heller ikke når det drejer sig om diskussionen om privatbanerne. Det er der kommet en løsning på nu, så HT også selv kan byde.

I Aalborg havde vi en tilsvarende diskussion, hvor man på forhånd ville diskvalificere offentlige virksomheder fra at komme ind og konkurrere på at være bedst og billigst.

Det er her, ideologien skiller. Det er her, vi replicerer og spørger: Hvad er det, der i Ribe får et borgerligt ledet amt og kommune til at foretrække netop den operatør, som end ikke kunne klare det, som alle andre kunne klare, nemlig det helt åbenlyse at give medarbejderne rimelige arbejdsvilkår? Det burde faktisk ligge – og ligger ofte – i de kontrakter, man indgår ved udlicitering. Hvorfor er det ikke sket i Ribe?

Første næstformand (Ivar Hansen):

Taletiden er slut.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er glad for, at fru Pernille Sams nu har indledt et tilbagetog i forhold til de helt uhyrlige bemærkninger om ulovligheder, som hun indledte denne debat med. Fru Pernille Sams erkender nu, at det, der kan være tale om, er overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, og at det er fuldt ud lovligt her i Danmark, at fagbevægelsen og dens medlemmer griber til faglig konflikt.

Det synes jeg var et meget stort fremskridt, at vi fik den erkendelse fra fru Pernille Sams' side. Men det betyder så også, at fru Pernille Sams' parti og de øvrige borgerlige partier må erkende, at det, som var deres udspil i denne forespørgselsdebat, nemlig den dagsorden, som de har foreslået, faktisk har et indhold, der er forkert. Det er direkte forkert, hvad der står i den, for den stempler disse lovlige konflikter som ulovlige.

Derfor vil jeg opfordre fru Pernille Sams til at komme herop og tage sit dagsordensforslag tilbage, for det kan jo ikke være rigtigt, at man opretholder en dagsorden, som man nu har erkendt er forkert formuleret. Så bør man komme herop og sige undskyld til Folketinget og til befolkningen, fordi man har rejst en sådan forfæjlet debat, og trække dagsordensforslaget tilbage. Når fru Pernille Sams har gjort det, kan vi gå over til at diskutere det egentlige problem, nemlig disse udliciteringer.

Jeg vil godt komme med en bemærkning om det med blokader, som man også har draget ind. Det, der er problemet i forbindelse med blokader, er, at man fra statens side har forsøgt at ulovliggøre dette gamle faglige kampskridt.

Efter min opfattelse så vi en meget ubehagelig politibrutalitet i forbindelse med den blokade, der var i Esbjerg. Det er problemet i den forbindelse.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Klaus Hækkerup ville gerne vide, om ikke udliciteringerne af 45 pct. af HT's ruter bare var rendyrket ideologi, og om det ikke bare var det, der i sin tid var bevæggrunden for, at et folketingsflertal vedtog, at det skulle være 45 pct.

Nej, for det, vi havde på fornemmelsen dengang, var, at det rent faktisk kunne gøres både billigere og bedre. Bedre har alle oplevet. De busser, der kører, har en højere teknisk standard, de er bedre rengjort osv. end i sin tid, da det var HT, der drev linjerne. Men økonomisk er der jo hentet meget mere. Det viser sig, at driftsudgifterne i HT fra 1990 er blevet reduceret med i alt 350 mio. kr. – det er ifølge bladet Arbejdsgiveren nr. 5 fra den 8. marts 1994. På fire år har man altså indhentet 350 mio. kr. Det synes jeg ærlig talt vi politikere har en pligt til at sørge for at gøre alle steder, når vi kan spare skatteyderne for så store udgifter.

I dag i Det Fri Aktuelt, der jo ikke kan siges at være specielt borgerligt orienteret, anslår man, at hvis man går uden for HT-området, kan der spares mellem 50 og 60 mio. kr. i hvert eneste amt, hvor man udliciterer busruterne. Erfaringerne viser, at bare de få steder, man indtil videre har gjort det, svarer det til besparelser på op til 17 pct. Det kan man læse i Det Fri Aktuelt i dag, og det kan hr. Klaus Hækkerup også gøre og derved forvise sig om, at det er de taloplysninger, vi i dag kender.

Alle Folketingets medlemmer har pligt til at varetage skatteydernes interesser, og skatteydernes interesser er altså, at busdriften foregår så billigt som overhovedet muligt, især når vi kan konstatere for HT's vedkommende, at det rent faktisk også sker med en højere kvalitet end i gamle dage, hvor det var HT, der havde det hele som monopol.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Det, der bringer mig herop, er hr. Klaus Hækkerups spørgsmål til De Konservative om, hvad vi ønsker med hensyn til udliciteringer, og han nævnte HT. Det er der allerede redegjort lidt for af den forrige taler. Men jeg kan sige, at vi ønsker det offentlige system prøvet af. Og hvis

vi ser på det rent generelt, hvad enten det er buskørsel, renovation, eller hvad pokker det er: Det, det drejer sig om, er, hvad der er bedst og billigst for borgerne. Og så tror jeg egentlig, den almindelige borger er ligeglad med, om affalds-sækkene bliver hentet af en offentligt ansat person eller af en privat ansat. Det, det drejer sig om fra konservativ side, er, at vi får prøvet systemerne af, hvad der er bedst og billigst.

Nu hørte vi, hvor mange penge der var sparet i HT-området. Ved en netop afholdt licitation i Fyns Amt sparede man 15 mio. kr. Det er skatte-kroner, og det er det, det drejer sig om.

Så kan jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, at når vi fra konservativ side ikke rykker ved denne dagsorden, hvor der står, at »i øvrigt tager Folketinget afstand fra ulovlige aktioner«, så er det de ulovligheder, der er begået i forbindelse med, at folk ikke kan få lov til at møde på arbejde og bliver hindret i deres færden. Det er en helt klar ulovlighed; det er det, vi tager afstand fra.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Først til hr. Tommy Dinesen, der nævnte, at DSB's busser blev privatiseret. Nu skal man jo passe på, hvilken betegnelse man hæfter på det, der sker. Det, der er tale om, er, at driften af DSB's busser lægges ud i et aktieselskab, og at det om det aktieselskab er aftalt, at staten skal beholde i hvert fald 75 pct. af aktierne.

Det vil altså sige et statsligt ejerskab. Det kan man godt kalde privatisering, hvis man vil. Man skal bare være opmærksom på, at det stadig er staten, der har flertallet, og det er staten, der bestemmer. Det kalder jeg ikke privatisering.

Så nævner hr. Bendt Bendtsen, at det, Det Konservative Folkeparti ønsker, er, at det skal gøres bedst og billigst. Fra Socialdemokratiets side ønsker vi, at det skal gøres så godt som muligt og så billigt som muligt, så vi kan opretholde et tilfredsstillende serviceniveau.

Når hr. Bendt Bendtsen siger, at borgerne er ligeglade med, om renovationssækken hentes af en privat ansat eller en offentligt ansat, vil jeg sige: Ja, det kan borgeren være fuldkommen ligeglad med, så længe sækken bliver hentet.

Men når man sidder som borgmester og oplever, at det firma, der absolut skulle ind og udkonkurrere de kommunalt ansatte renovationsmænd i en licitation, går nedenunder og hjem og sækken derfor ikke kan blive hentet og kommunen derfor hu hej, vilde dyr må ofre ekstra

penge på at indsætte sin egen renovation for overhovedet at få fjernet affaldet, vil jeg godt sige, at så går glansen altså en hel del af den privatisering, der er gennemført. Så er det dybt utilfredsstillende, at serviceniveauet lige pludselig ryger i bund. Der er ét sted, man bare kommer og afleverer regningen, og det er hos det offentlige. Det er en fuldkommen unfair og urimelig måde at lave konkurrence og privatisering på.

(Kort bemærkning).

Jan Kørpe Christensen (FP):

Det er en bemærkning til hr. Poul Erik Dyrhund, som understregede, at der ikke var socialdemokrater, der havde udtrykt sympati for det, der foregår.

Det, jeg var inde på, var, at det, der kræves for at få ro omkring sådan en sag, er, at landets statsminister klart og tydeligt tager afstand fra de ulovligheder, der er foregået i forbindelse med arbejdsnedlæggelserne. Det er det, der kunne skabe ro.

Vi ved jo også, at netop S-toppen har været i strid om buskonflikten. Socialdemokratiet i København siger nej til løntrykkende privatiseringer og støtter Esbjergchaufførernes faglige kamp. Det blev udtalt af hr. Poul Øland på de hovedbestyrelsesmøder i Socialdemokratiet, og hvis det ikke er en støtte, der her gives udtryk for af en socialdemokrat, så kender jeg ikke længere til, hvorledes hr. Poul Erik Dyrhund fortolker sådan nogle udtalelser.

Jeg tror, det var hr. Albrechtsen, der var inde på bølleoptyersituationen, og det blev sagt, at det er politiet, der har brugt brutalitet over for demonstranterne. Det er i bund og grund typisk socialisme, så det basker, når man går ind og angriber netop dem, der skal sørge for lov og orden i dette samfund, og det er og bliver politiet.

Vi har netop set en brutalitet over for politiet og politiets hunde ligefrem grænsende til dyrplageri. Det udtaler man sig ikke om fra Enhedslistens side, det går man let og frejdigt hen over, det gør ikke så meget efter Enhedslistens opfattelse.

Nej, det er og bliver en situation, der er uholdbar, og vi får ikke den situation løst, før vi får landets statsminister til klart og tydeligt at tage afstand fra den.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg har nu lukket talerlisten for korte bemærkninger i denne omgang, og når min liste er afsluttet, vil der blive en pause i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg blev ikke færdig med min opremsning af ulovligheder og andre mærkværdigheder i denne konflikt. Men når nu hr. Kim Behnke spørger om det med hundene, vil jeg bare sige, at jeg kalder det politivold, når man sender hunde frem mod demonstranter, og jeg undrer mig, når jeg i går aftes kunne høre en betjent fra Esbjerg sige, at man brugte hunde, fordi man mente, det var mere humant end f.eks. at bruge stave. Det forstår jeg ikke.

Ulovligheder! Politiet har jo ført an ikke alene dér, det var også politiet, der ulovligt med videokamera filmede et almindeligt fagligt møde ovre i Esbjerg. Hvorfor er der ingen, der protesterer over det?

Må jeg i øvrigt have lov at bede om, at man tænker sig lidt om. Tænk lige over, at vi herinde – og jeg siger gerne »vi«, selv om vi ikke har været med til at vedtage tingene – på baggrund af de over 10 års privatiseringer og udliciteringer og de mange protester, der har været i den periode, og som aldrig er blevet hørt, først nu, hvor nogle chauffører har strejket i månedsvis, og hvor vi har den største arbejdskonflikt i mere end 10 år, for alvor begynder at høre på det og tage en debat om, hvad det er for en proces, der er sat i gang. Det er da tankevækkende.

Og når man taler om brutalitet og volds-mænd: Jeg var til tillidsmandsmøde i Esbjerg forleden. Jeg så de chauffører, 82 mænd og kvinder, der i årevis fredeligt har kørt bus i Esbjerg by. Skulle man ikke tænke over, hvad det er, vi som politikere og lokalpolitikere har været med til at gøre, når 82 fredelige mænd og kvinder lige pludselig kommer i en konflikt, hvor de strejker i månedsvis, og hvor de laver blokade, og hvor det så skal ende med, at de her fra denne talerstol udråbes som volds-mænd? Var det ikke mere på sin plads, at vi begynder at overveje vores ansvar i denne konflikt?

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Hvis jeg lige skal nævne politiets rolle først, vil jeg sige, at jeg er en af dem, der har været med i adskillige lovlige strejker i min tid som medlem

af Sømændenes Forbund. Og der er én ting med hensyn til politiet, når der har været den slags, og det er, at vi har kunnet tale med dem. Der har ikke været de helt store ballader. Man har kunnet snakke sammen, uanset om man var demonstrant eller ansat i politiet.

Jeg kan forstå, at det nu er blevet ren socialisme at kritisere, at der er nogle af de demonstrerende, der er blevet bidt. Der er altså nogle, der går for langt en gang imellem, også fra politiets side, og det skal selvfølgelig påtales, når det er sådan.

Så til hr. Klaus Hækkerup, der siger, at man i Socialdemokratiet ikke mener, at det er privatisering, når man starter med 25 pct. i DSB's rederi og busdivision. Den holdning kan man selvfølgelig godt have, men skal man kigge videre, kan man tage Københavns Lufthavn, man kan tage GiroBank – det var vist også 25 pct. i starten, og så blev det 51 pct. Det er altså vejen, og det var det, vi godt ville advare imod med de ændringsforslag, vi havde. Det kan ende som en helt stor privatisering, hvor staten som sådan ryger ud. Det er vi modstandere af, og det er det, vi advarer imod.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg lyttede til hr. Bendt Bendtsens bemærkninger om udlicitering af busdriften på Fyn og kunne konstatere, at man på Fyn havde sparet 15 mio. kr. ved den øvelse. Hr. Bendt Bendtsen glemte at sige, at denne licitation blev vundet af DSB's rutebiler, og det kan hermed illustreres på bedste vis, at også offentlige arbejdsgivere kan udføre opgaverne bedst og billigst.

Jeg vil sige til hr. Kørpe Christensen, at det, jeg sagde før, var, at ingen i den socialdemokratiske folketingsgruppe støtter ulovligheder i forbindelse med konflikter, og jeg har den opfattelse, at det burde være fuldstændig overflødig, at statsministeren skulle tage afstand fra sådanne ulovligheder. Det er helt naturligt at gøre det. Enhver i dette hus ved, at statsministeren aldrig kunne finde på at støtte sådanne ulovligheder.

Jeg bemærkede før, at fru Pernille Sams var lidt på tilbagetog i forhold til det med ulovligheder i forbindelse med arbejdsnedlæggelser. Jeg konstaterede også, at fru Pernille Sams erklærede fra denne talerstol, at en arbejdsnedlæggelse var at betegne som værende overenskomststridig, og at *det* var det rette ord, der skulle bruges i den sammenhæng. Det er jeg glad for.

Men så synes jeg også, at fru Pernille Sams skulle gå til biddet og konstatere, at der ikke er overensstemmelse mellem denne bemærkning om overenskomststridighed og det, der står i den foreslåede dagsorden, hvor man taler om ulovlige aktioner, underforstået i forbindelse med privatiseringen af Ri-Bus. Fru Pernille Sams skulle gå til biddet og tage det dagsordensforslag tilbage. Der er ingen overensstemmelse mellem det, der bliver sagt, og det, der står.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Jeg vil gerne understrege, at der er ikke tale om spor af tilbagetog. Selv om det er korrekt at benævne en konflikt som overenskomststridig, kan den sandelig også godt være ulovlig. Meget af det, vi ser i dag, er ulovligt, og der er intet som helst formuleringsmæssigt galt i vores dagsorden.

Jeg synes, det er utroligt og fantastisk tankevækkende, måske ikke overraskende, men i virkeligheden lidt uhyggeligt, at Enhedslisten og til dels Socialdemokratiet og selvfølgelig også SF kan finde på at stå og forsvare ulovlighederne og blokaderne her fra Folketingets talerstol. Jeg synes, det er beskæmmende, at folketingsmedlemmer kan finde på det.

Enhedslisten er meget bekymret over, at vi bruger ordet ulovlig i relation til fagbevægelsens aktioner. Men når politiet helt fredeligt har filmet virkeligheden, som den er foregået, slynger Enhedslisten rask og vel om sig med ordet ulovlig. Så kan man sagtens finde på at bruge de store ord.

Der er sandelig proportionsforskel, og der er ingen tvivl om det politiske sigte i den sammenhæng. Folketinget burde tage klart og kraftigt afstand fra de ulovligheder, vi ser i dag. Ri-Bus-konflikten er et fagforeningspolitisk opgør, og det fagretslige system har metoder til at afklare den slags ting. Det skal ikke på Folketingets bord, og jeg synes, det er en afsporing fra den forespørgselsdebat, der er rejst, at det her kun drejer sig om Ri-Bus. Selvfølgelig er Ri-Bus et vigtigt hjørne, som man også skal have afklaret, men det er ikke meningen, at en forespørgselsdebat om Danmarks erhvervslivs fremtid skal drejes over til kun at dreje sig om Ri-Bus-konflikten.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.50

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Klaus Hækkerup (S):

Den forespørgsel, som vi nu tager fat på at behandle i ordførertaler, har en formulering, som indebærer, at forespørgerne lægger en lang række forudsætninger til grund for deres forespørgsel, forudsætninger, der er forkerte.

Det drejer sig om påstanden om hyppige udvidelser af kommunalfuldmagten. Efter gældende ret er kommuner og amtskommuner ikke forpligtet til at udbyde deres opgaver. Kommuner og amtskommuner kan vælge selv at udføre opgaven, og i de tilfælde, hvor en kommune eller en amtskommune vælger at lade opgaven udføre af en ekstern leverandør, gælder der ikke en generel pligt til at lade opgaven udbyde forinden.

Det følger imidlertid af EF's udbudsdirektiver, at en række større opgaver skal udbydes, såfremt de ønskes udført af eksterne leverandører. I henhold til de uskrevne retsregler om kommuners og amtskommuners opgavevaretagelse kan disse i visse tilfælde udføre opgaver for såvel andre offentlige myndigheder som private allerede i dag.

Kommuner og amtskommuner har således mulighed for efter de uskrevne retsregler bl.a. at sælge biprodukter, der opstår som en naturlig følge af kommunal virksomhed, i begrænset omfang at udnytte deres overskudskapacitet til løsningen af ikkekommunale opgaver og i helt særlige tilfælde at varetage opgaver, som i princippet ikke er kommunale, men som knytter sig meget tæt til i øvrigt kommunale opgaver. Disse regler er ikke ændret i de senere år, men den nuværende regering har fremsat et lovforslag, nr. L 151, om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder.

Det er efterhånden et stykke tid siden, vi havde første behandling af lovforslaget, selv om jeg af ordføreren for forespørgerne i dag på et tids-

punkt nærmest blev bibragt den fornemmelse, at vi havde genoptaget førstebehandlingen af L 151. Det vil jeg gerne understrege ikke er tilfældet.

I modsætning til, hvad fru Pernille Sams postulerede, skabes der med det lovforslag klare regler om, hvornår og på hvilke vilkår en kommune eller en amtskommune må udføre opgaver for en anden offentlig myndighed.

I forbindelse hermed fastsættes der også regler om offentligt udbud ved en sådan opgavevaretagelse. Der er altså ikke tale om regeringens hyppige udvidelser af kommunalfuldmagten, men om en præcisering af grænserne for kommunalfuldmagten og de vilkår, der skal gælde ved udbud, sådan at offentlige myndigheder herefter kan give tilbud. Det, der i virkeligheden er tale om, er altså en skærpelse af den sunde konkurrence. Der er også med lovforslaget tale om en udvidelse af brugen af offentlige udbud på det kommunale område og ikke, som forespørgeren anfører, »manglende brug af offentlige udbud«.

Det var det kommunale område. Ser vi på det statslige område, er der dels tale om salg af statens faste ejendomme, dels om udbud og udlicitering af statslige drifts- og anlægsopgaver. Reglen om salg af statens faste ejendomme er fastsat i Finansministeriets cirkulære af 6. januar i år. Herefter kan salg af statens faste ejendomme som hovedregel først ske efter, at der har været foretaget et offentligt udbud. Dette gælder dog ikke, når der er tale om salg fra én statsstyrelse til en anden. Der er også andre undtagelsesregler fra udbudskravet.

I alle de tilfælde, hvor der ikke sker offentligt udbud, forelægges ejendomsøvertagelsen Finansudvalget som en aktstykkesak med udtrykkelig angivelse dels af, at der ikke har været afholdt offentligt udbud, dels af den pris, der afhændes til, og samtidig med en oplysning om den vurdering, som Told- og Skattestyrelsen i alle tilfælde skal foretage, så vi er sikre på, at den slags salg ikke sker til for lav en pris.

Ser vi på spørgsmålet om udbud og licitation af de statslige drifts- og anlægsopgaver, har Finansministeriet i marts 1994 udsendt den moderniserede udgave af cirkulæret om udbud og udlicitering af de statslige drifts- og anlægsopgaver. Og Finansministeriet har den 23. januar i år fremsendt en redegørelse om udbud og udlicitering i 1992 og 1993 til Finansudvalget. Den redegørelse viser, at i 1993 var udliciteringsgraden, dvs. den andel af den samlede

offentlige driftsudgift, der gives til eksterne leverandører, på 16,9 pct., mens den i 1992 var på 15,72, altså en stigning på det meget store beløbsområde. For anlægsudgifterne var udliciteringsgraden i 1993 på 69,9 pct. mod 73,1 i 1992, altså et fald på et betydeligt mindre udgiftsområde.

Der er således også på det statslige område tale om en voldsom overdrivelse, når forespørgerne taler om manglende brug af offentligt udbud.

For Socialdemokratiet er det vigtigt at understrege, at fastholdelse og udbygning af Danmark som et af verdens rigeste og mest miljøbevidste lande forudsætter et frugtbart og udviklende samspil mellem den offentlige og den private sektor – ikke, som forespørgerne synes at forestille sig, en konkurrence mellem de to sektorer.

Det er derfor også en politisk målsætning, vi genfinder i mange af regeringens forskellige lovforslag, som på lang sigt vil føre til øget beskæftigelse både i den private og i den offentlige sektor. Bl.a. herved skabes der også forudsætning for faldende skatter, som forespørgerne har spurgt efter. For Socialdemokratiet er udlicitering for stat og kommuner en ting, der kan være et godt korrektiv, der er med til at sikre, at man hele tiden får den bedst mulige kvalitet til de lavest mulige omkostninger.

Der er grund til at understrege, at der er en række områder, hvor vi ikke ønsker at deltage i udlicitering. Det drejer sig om områder med serviceopgaver, pleje af ældre, pasning af børn, undervisning af elever i folkeskolen, omsorg for syge, hjemmehjælp og lignende områder.

Der er også grund til at understrege, at der er mange offentligt ansatte, der udfører et fremragende stykke arbejde, hvor ydelsen ligger langt ud over det, de er forpligtet til efter overenskomsten. Vi ønsker at sikre tryghed i ansættelsen for de offentligt ansatte, så vi fastholder deres engagement og det høje serviceniveau, de yder. Vi ønsker, at fornyelsen inden for den offentlige sektor sker ved god ledelse, rationel arbejdstilrettelæggelse og fornuftig anvendelse af ny teknologi.

Socialdemokratiet vender sig imod, at de offentligt ansatte skal se deres arbejdsplads udliciteret alene af ideologiske grunde. Det synes lige præcis at være det, der er sket i Ri-Bus-konflikten i Esbjerg. Politikerne dér har oven i købet valgt en form, så de ansatte må gå ned i løn, angiveligt med 30.000 kr. om året. Det

er fuldkommen urimeligt. Sådan kan man anstændigvis ikke behandle folk.

Det er klart, at det er den myndighed, der har ansvaret for opgavens løsning, der bestemmer, om den skal udliciteres eller løses i eget regi. Vælger man udlicitering, som Ribe Amt har gjort, må det naturligvis ske på rimelige vilkår. Det er helt uacceptabelt, at udliciteringen resulterer i lavere serviceniveau eller i forringede arbejdsvilkår.

Det er nu Ribe Amts Trafikselskabs opgave – for det er dem, der har udliciteret buskørslen – at gøre op med Ri-Bus og sikre sig, at Ri-Bus som entreprenør også rent faktisk løser den opgave, de har påtaget sig, og samtidig sikre sig, at det sker på ordentlige vilkår, så vi kan få en fornuftig løsning på konflikten i Ribe Amt.

Jeg skal for god ordens skyld slutte min ordførertale med at sige, at vi ikke kan støtte det af fru Pernille Sams fremsatte forslag om motiveret dagsorden, bl.a. fordi det i sin formulering har som en klar målsætning uden videre at øge den offentlige udlicitering og privatisering uden hensyn til de faktiske forhold.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er væsentligt, at vi her i Folketinget lytter til de tanker, der rører sig uden for de tykke mure bag ved mig. Derfor synes jeg, at også Folketingets medlemmer har krav på at vide, hvad der er blevet vedtaget under den store demonstration, der finder sted her uden for murene. Jeg vil tillade mig at citere fra den udtalelse, som blev vedtaget:

»Problemerne med bybusstrafikken i Esbjerg, som strækker sig tilbage til sommeren 1994, viser, at privatiseringer og udliciteringer af den offentlige service medfører forringelser af løn- og arbejdsforholdene for de ansatte og forringet service for brugerne. Det vil vi ikke være med til. Derfor kræver vi, at regeringen og Folketinget skrotter privatiseringer og udliciteringer.

Med aktionsdagen i dag har aktive i dansk fagbevægelse og en stor del af befolkningen markeret, at Ri-Bus-chaufførernes kamp er en fælles kamp. Vi kræver, at Ribe Amtsråd og Esbjerg Kommune sikrer, at samtlige fyrede chauffører bliver genansat på chaufførernes betingelser, så passagererne igen kan få bus til tiden i Esbjerg.

Hvis der er nogen, der har fortjent at blive fyret, så er det Ri-Bus. Alternativet er fortsat kaos, som Ri-Bus har ansvaret for, og fortsatte aktioner, som vi garanterer for.«

Jeg synes, det er vigtigt, at Folketinget får disse klare og efter min mening gode ord med på vejen, for jeg tror, de udtrykker holdningen hos en meget stor del, sandsynligvis et flertal, af den danske befolkning.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg vil vælge at forholde mig til hr. Klaus Hækkerups ordførertale og ikke til folk på pladsen udenfor.

Hr. Klaus Hækkerup gjorde sig til talsmand for, at nu skulle der føres yderligere et krav på den lange, lange, lange liste, Socialdemokratiet gennem årene har akkumuleret, over krav, der skal være opfyldt, hvis man skal acceptere udlicitering.

I sin tid hævdede man, at prisen skulle være i orden. Da man så opdagede, at de tilbage-meldinger, der kom, viste, at det var billigere at lægge det ud til private, så var det næste: Kvaliteten skulle også være lige så god som i den offentlige sektor.

Da man så opdagede, at kvaliteten nogle gange var bedre i den private sektor, fordi man har konkurrenceelementet og risikoen for, at firmaet kan blive fyret, hvis det ikke gør det ordentligt, så var det næste pludselig: Uha, de skulle overholde arbejdsmiljøreglerne, ellers måtte de endelig ikke tage de her opgaver.

Da man så også måtte erkende, at det gjorde de jo – for de overholder gældende lovgivning – så var det pludselig også det ydre miljø, man skulle til at tage stilling til, om det nu også var omfattet.

Og nu i dag får vi minsandten af hr. Klaus Hækkerup præsenteret yderligere et krav, nemlig tryghed i ansættelsen.

Jamen hvor lang skal listen være, før Socialdemokratiet erkender, at udliciteringer kan opfylde kravene, ligegyldig hvor lang en liste man laver?

Det er klart, at hvis tryghed i ansættelsen betyder, at alle, der én gang er blevet ansat i det offentlige, aldrig nogen sinde kan afskediges igen, så får man et meget, meget tungt system, hvor man mister den dynamik, som der ellers skal være.

Et af problemerne er jo, at man nogle steder i den offentlige sektor hævder, at man har overkapacitet, så kommunen skal have lov til at byde på nabokommunens arbejdsopgaver. Jamen på et frit marked findes begrebet overkapacitet ikke. Der findes begrebet dårligt management,

dårlig ledelse, for hvis man har overkapacitet af medarbejdere eller lokaler eller andre ting, er det, fordi man har haft en dårlig ledelse.

Selvfølger skal man ikke love folk evig ansættelse, og hvis det er Socialdemokratiets krav, så er det klart, at man må sige, at det ikke kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Også jeg vil tage udgangspunkt i den socialdemokratiske ordførers tale og sige, at det bliver vist svært for nogen som helst bortset fra Fremskridtspartiet i den tale at finde noget som helst beton. Hvor i alverden lå der noget beton i den?

Det samme med ministerens indlæg. Der er jo ikke antydning af beton. Der er jo en fuldstændig åben holdning over for det: Hvem kan bedst løse opgaven, og hvor går grænselinjen imellem offentlig virksomhed, privat overtagelse og udlicitering?

Så kan jeg ikke lade være med lige at minde den seneste taler om, at han jo engang har skrevet under på den danske grundlov, og så ved han altså også, at det er ikke de par hundrede mennesker, der står derude og bliver våde, det er ikke dem, der bestemmer, hvordan vi i Folketinget skal tænke. Hver enkelt af os skal tænke, som vi vil, og vi skal handle derefter. Det er det, vi er valgt til. Det er det, der er dansk demokrati og ikke folkedemokrati og folkefolkedemokrati, som man har kendt det rundt omkring i verden, men som nu heldigvis er gået nedenom og hjem.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Også jeg tager udgangspunkt i det folkevalgte parlament og ikke i gadens parlament.

Hr. Klaus Hækkerup talte om, at der var visse ting, der ikke skulle privatiseres. Det var sygehusevæsenet, og det var undervisning osv.

I hvert fald når det drejer sig om undervisning, er der ikke nogen, der anfægter, at folkeskolen – jeg tror, det blev nævnt direkte – ikke skal privatiseres. Det ville være direkte i strid med grundloven, som jo siger, at der skal stilles gratis undervisning til rådighed. Det er helt i orden, men det kunne give anledning til at tænke over, hvor tingene laves bedst.

Der er stadig væk en bevægelse – for der er jo valgmulighed – fra folkeskolen og over til de private skoler, og det må vel give anledning til nogle overvejelser, uden at der skal være noget ideologi i det. Finansministeriet kom her før

påske med en ny og revideret udgave af »Borgernes syn på den offentlige sektor«, hvoraf det fremgår, at tilfredsheden blandt skoleeleverne i den private skole er langt større end hos de skoleelever, der går i den offentlige. Og forskellen i tilfredshed i den private skoles favør vokser med skolebørnenes stigende alder og bevidsthed. Det kan nok give anledning til nogle overvejelser.

Når vi nu er ved uddannelsessektoren: Der sker i disse uger og måneder det, at hegnspælene flyttes ind på privat område ved, at private kurser i edb, i sprog og andre ting bliver udkonkurreret af det offentlige system i kraft af nogle nye regler, bl.a. lov om åben uddannelse, som bevirker, at handelsskoler og AMU-centre kan tilbyde kurser gratis eller meget, meget billigt og oven i købet også kan tilbyde lønkompenstation på over 500 kr. om dagen. Det kan de private kurser ikke konkurrere med. Det koster penge, og der er oven i købet moms på efter momsskærpelsen pr. 1. juli 1994.

Det kunne nok også trænge til at komme ind i denne debat.

Formanden:

Hr. Bendt Bendtsen og derefter hr. Svend Erik Hovmand.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Hr. Klaus Hækkerup sagde i sin ordførertale, at der var klare regler i lovforslag nr. L 151, altså det nye lovforslag, som er under udvalgsbehandling mellem første og anden behandling, og hvor amter og kommuner kan begynde at udføre opgaver for hinanden. Det skulle samtidig være en skærpelse af den sunde konkurrence.

Dér må vi altså sige, at det viser en afgrundsdyb forskel mellem Det Konservative Folkeparti og Socialdemokratiet på det her område. Det har ikke noget at gøre med, at vi vender os mod ideologiske udliciteringer m.v. Det drejer sig om, hvad der er bedst, og hvad der er billigst.

Men når vi oplever lovforslag nr. L 151, hvor man på mange, mange områder skubber private virksomheder ud – for det er jo resultatet, hvis tiloversbleven kapacitet i det offentlige skal anvendes – så er det logik, at det koster private arbejdspladser. Ikke nok med det, men vi hindrer mange små arbejdspladser i at opstå. Vi ved alle sammen, at der er mange små private firmaer, der i dag har udviklet sig til store kon-

cerner med millionomsætning. De er opstået som små firmaer, der er startet med en totalomsætning inden for det offentlige.

Det er altså det, ny lovgivning skal bruges til. Jeg synes nok, at den byge af spørgsmål, som vi har stillet om lovforslaget, søreme ikke har afklaret de klare regler om kalkulationerne. Det er et kapitel for sig, og jeg tror ikke, der er andre end regeringen, der tror på, at vi får et retfærdigt billede på det her område.

Formanden:

Hr. Svend Erik Hovmand og derefter fru Else Winther Andersen.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

De, der overværer denne debat, tror jeg er meget optaget af at se, hvad det egentlig er, der foregår i Socialdemokratiet.

Socialdemokratiet er jo internt meget forskellige i opfattelsen af spørgsmålet om privatisering og udlicitering. Men det er også sådan, at vi oplever, at selv Socialdemokratiets ordførere har ét standpunkt det ene øjeblik og et andet det næste.

I formiddags hørte vi den socialdemokratiske ordfører fortsætte den kritik, som Socialdemokratiet i årevis har rejst imod os liberalt indstillede partier, for, at man begyndte med udlicitering i forbindelse med HT.

Hvad førte denne udlicitering med sig? Ja, den førte med sig, at vi i løbet af en 4-års-periode har sparet kunderne, skatteborgerne, for 350 mio. kr., penge, som så kan bruges til andre gode formål. Men det førte altså også med sig, at Socialdemokratiet og også hr. Klaus Hækkerup den 16. december i fjor stemte for en lov, som betyder, at samtlige busruter i HT-området nu skal udbydes frem til år 2005.

Det er ikke så mærkeligt, at Socialdemokratiet oven i købet med begejstring hos den socialdemokratiske trafikminister går ind for sådan en lovgivning med udbud af hele HT-området, for der ligger store penge i besparelser for kunderne og besparelser for de offentlige myndigheder. Det skal man altså være opmærksom på, når man lytter til den socialdemokratiske kritik. Når det kommer til stykket, kan man godt se fornuften i det, vi andre har foreslået.

Formanden:

Fru Else Winther Andersen og derefter hr. Kjeld Rahbæk Møller.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Klaus Hækkerup, siger, at der er meget klare regler om udlicitering. Og vi hørte, at når beløbet er over 1,6 mio. kr., vil der blive stillet krav om udlicitering.

Jamen hvor er borgerens retssikkerhed for, at skattekronerne bliver brugt bedst muligt, når de svar, vi har fået fra de ministre, der har med dette at gøre, ligger på omkring 0,6 mio. kr.? Det vil sige, at det er de væsentligste opgaver, der ligger under EU's regler om udlicitering. Hvor er de klare regler og retssikkerheden for borgeren for, at skattekronerne bliver brugt bedst muligt?

Det er jo meget nemt at stå og sige fra denne talerstol, at man gerne vil, at pengene bruges bedst muligt, hvis det ikke reelt bliver ført ud i virkeligheden. Man ved jo ikke, hvad arbejdets pris er, når det aldrig bliver prøvet, om det er den rigtige, det offentlige udliciterer arbejdet til.

Det er flot at have de store ord fra talerstolen, men jeg vil faktisk også gerne have dem i virkeligheden.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Hr. Erhard Jakobsen sagde, at der ikke var meget beton i hr. Klaus Hækkerups tale. Det er jeg faktisk enig i.

Jeg vil også godt føje til, at så vidt jeg fangede det, blev der ikke sagt noget fra hr. Klaus Hækkerups side, som jeg er uenig i.

Men når det kolossale felttog fra borgerlig side nu kommer – rent ideologisk betinget – så medfører privatiseringer, som folk rundt omkring kun ser som forringelser, at privatisering er blevet et skældsord. Så er problemet, at Socialdemokratiet siger: Nej, vi stopper her, vi vil ikke være med under de vilkår. Og så glider de alligevel en smule med.

Hr. Tommy Dinesen har tidligere i debatten været inde på eksempler, hvor Socialdemokratiet er kørt med. Det skyldes dels – det er jeg klar over – at Socialdemokratiet har bundet sig til to små borgerlige partier. Jeg er bange for, at det også skyldes, at Socialdemokratiet selv har svært ved at finde sine ben.

En ting, der er symptomatisk, er jo, at regeringspartierne ikke har været i stand til at foreslå en dagsorden her i dag.

Nu mener jeg heller ikke, at alle partierne ved hver forespørgsel skal komme med en dagsorden, men her må der være grund til at sige noget. Det er et centralt emne. Blandt andet kunne hr. Klaus Hækkerup have læst Det Fri Aktuelt i dag og dets leder. Der er en glimrende opskrift på en dagsorden, der kunne være brugt. Men det har regeringspartierne altså ikke været i stand til at samles om.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Kim Behnke mener, at Socialdemokratiet ved hele tiden at trække nye krav frem vender sig imod, at man udliciterer opgaver eller privatiserer dem.

Så siger han, at nu kræver vi også, at der skal være tryk på ansættelsen, og at folk aldrig må afskediges. Det sagde jeg ikke noget om i min ordførertale. Hvor hr. Kim Behnke har fanget det, ville jeg egentlig talt gerne vide.

Men samtidig vil jeg sige til ham, at det er klart, at for os er det afgørende ved et udbud, at der også tages hensyn til arbejdsmiljøet, og at der også tages hensyn til det ydre miljø. Det siger jeg helt bevidst, fordi jeg er valgt i den kreds, hvor Stålvalseværket ligger.

Det er altså forbundet, når danske virksomheder skal bygge store broer, at de så laver et udbud, hvor italienske stålværker, der overhovedet ikke opfylder et eneste krav til det ydre miljø, kan afgive tilbud, mens Stålvalseværket, der opfylder en lang række krav og har en sund produktion også for det omgivende miljø, taber, alene fordi der ikke i udbudsmaterialet er stillet krav til det ydre miljø. Det er fuldkommen forkert, og her er vi fundamentalt uenige med Fremskridtspartiet i holdningen til, hvilke krav der kan stilles på udbudsområdet.

Hr. Svend Erik Hovmand siger, at Socialdemokratiet nu har stemt for, at HT skal lave 100 pct.s udbud.

Ja vel, men da man gennemførte den første bestemmelse om tvungen udbud for HT, var det ikke muligt for HT selv at afgive tilbud. Det var ikke muligt for HT selv at sige: Vi er de bedste! Lad os få lov at bevise det!

Nej, dér ønskede det borgerlige flertal af ideologiske grunde at sige: Det her kan det offentlige overhovedet ikke klare, og derfor forbyder vi det.

Det fik vi ændret, da vi kom i regering, og derfor har vi nu accepteret det. Derfor!

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil først kommentere hr. Erhard Jakobsens bemærkning om det, der står i grundloven, som vi alle sammen har skrevet under på, og som er rigtigt, nemlig at vi alle sammen ene og alene er bundet af vores overbevisning. Men éns overbevisning kan jo godt være, at man synes, det er fornuftigt at høre på folk. Det kan være forskellige mennesker: Det kan være dem, der demonstrerer sådan en dag som i dag, det kan være folk, der skriver læserbreve, eller det kan være folk, man træffer ude omkring til møderne. Men det er da fornuftigt, at man som folkevalgt også lytter til, hvad folk siger.

Så nævnte fru Else Winther Andersen, at det var centralt for borgernes retssikkerhed, at skattekronerne anvendes bedst muligt. Det er jo meget interessant, når vi diskuterer udlicitering og privatisering, at det så er borgernes retssikkerhed i forhold til skattekronerne.

Jeg synes imidlertid, at det er mindst lige så interessant at diskutere borgernes retssikkerhed for, at man får de ydelser på et bestemt niveau, man som borger har krav på. Og det er dér, problemet omkring udlicitering og privatisering har været, nemlig at en række kommuner, når de har udliciteret, så ikke har stillet de betingelser, som hr. Klaus Hækkerup stillede op som værende Socialdemokratiets krav omkring de her ting, og som vi er enige i. Vi har altid været enige i, at man skulle stille nogle krav, og hvad enten det var private eller offentlige, så skulle det selvfølgelig være de samme krav.

Men det, der er tilfældet for en række kommuners vedkommende, er, at man fra politisk hold bare har vedtaget at udlicitere, og derefter har man overladt til embedsmændene at finde ud af det. Og så viser det sig efterfølgende, at problemerne er der, enten i form af at de ansattes arbejdsmiljøvilkår og lønforhold bliver forringet, eller ved at servicen bliver langt ringere, og i en række tilfælde har nogle kommuner konstateret – det gælder f.eks., så vidt jeg husker, Helsingør og Stenløse Kommuner, der har trukket noget af privatiseringen tilbage – at den måde, som de private gør det på, hverken var god nok eller billig nok.

Så der er ikke noget problem med, at det offentlige ikke kan klare sig i konkurrencen – sagtens. Det viser det, som DSB kan omkring busruterne, hvor DSB jo netop vinder en række udliciteringssager, som viser, at det offentlige er godt nok.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Såvel hr. Erhard Jakobsen som hr. Frank Dahlgaard vil meget nødig høre, hvad de mange tusind mennesker her udenfor mener. Jeg vil gerne understrege, at efter min opfattelse har hr. Erhard Jakobsen og også hr. Dahlgaard naturligvis ret til at stoppe halm i ørerne og nægte at lytte til, hvad andre mennesker mener. Det har de da ret til. Jeg vil endda kæmpe til min dødsdag for, at hr. Erhard Jakobsen kan bevare den ret. Det er jo ikke dét, der er til diskussion.

Men jeg synes, det er beklageligt, når hr. Erhard Jakobsen og hr. Frank Dahlgaard taler så hånlige og nedsættende om de mennesker, som står her uden for bygningen og prøver at få ørenlyd for deres synspunkter, og som bruger deres demokratiske rettigheder. Det synes jeg er dybt beklageligt og skuffende.

Man kan sige, at det måske ikke kan overraske så meget med hr. Dahlgaard i den her sag, for hr. Dahlgaards parti ønsker ikke fagbevægelsen noget godt. Det kæmper tværtimod imod fagbevægelsen i denne sag og ønsker derfor ikke at lytte til fagbevægelsens medlemmer, når de samler sig her udenfor til demonstration. Det forstår jeg for så vidt godt.

Men det skuffer mig, at hr. Erhard Jakobsen, som dog er medlem af et regeringsparti og som sådan også forbundet med Socialdemokratiet og de andre arbejderpartier, bruger en så arrogant sprogbrug over for fagbevægelsens medlemmer. Det skuffer mig. Jeg synes, hr. Erhard Jakobsen kunne gøre det bedre.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Klaus Hækkerup, gjorde meget ud af, at bare vi bruger kalkulationsregler, så kan vi godt åbne op for offentlig erhvervsvirksomhed. Men sagen er jo, at disse kalkulationsregler meget sjældent er gennemskuelige for os politikere. Vi kan ikke gå ind og sige: Hov, her er der noget, der er forkert. Og hvis de er svært gennemskuelige for os, ja, så er de næsten helt umulige at forstå for borgerne.

Hvis vi skal have ordentlige forhold på det her område, så må der være klare regler for, hvad kommunerne kan, og hvad de ikke kan.

Et godt eksempel på, hvordan kalkulationsregler kan virke, fik vi, da et dansk kraftværk for nylig havde kastet sig ud i at producere fisk. Som de sagde: Vi overholdt alle kalkulationsreglerne, og alligevel gik det galt, for hvad skete der? Prisen på fisk faldt.

Det er således, at man ikke kan bruge kalkulationsregler. Det, der er afgørende, er, at der er et modsætningsforhold mellem sælger og køber, hvor sælger ønsker at sælge så dyrt som muligt, mens køber ønsker at købe så billigt som muligt. Alment kan kun blive tilgodeset, når der er klare interesse modsætninger, og det er det, som denne debat drejer sig om.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Den socialdemokratiske ordførertale faldt i SF's og CD's smag, kunne vi høre.

Hr. Erhard Jakobsen roste Socialdemokratiets ordførertale. Det er måske heller ikke så underligt, at SF roste den. L 151 og den linje, som ligger i regeringens erhvervs politik med L 151, kunne vel ikke have været formuleret meget bedre af SF selv, så det er ikke overraskende, for det er helt på linje med SF's standpunkter og socialiseringsholdninger i øvrigt.

Men meget mere underligt er det, at hr. Erhard Jakobsen er faldet for denne tankegang. Hr. Erhard Jakobsen roste den socialdemokratiske tale og sagde, at der var tale om en fuldstændig åben holdning. Ja, det må man nok sige der var. Den var nemlig åben for, at kommunalpolitikere nu kan få deres erhvervslyster styret for skatteydernes penge, åben for, at politikere nu kan styre erhvervslivet i større omfang, end de ellers kunne, og åben for, at hvor de slet ikke har kunnet det før, dér kan de nu begynde at styre.

Jeg har ikke noget imod, at kommunalpolitikere har lyst til at drive erhvervs virksomhed, men så må de starte en virksomhed ligesom alle andre mennesker med deres egne penge og få hjælp fra banker og andre, der kan levere fremmed kapital. Men at nogle kommunalpolitikere, som er valgt til noget helt andet, får lyst til at drive erhvervs virksomhed og så skal have lov til at bruge skatteydernes penge er helt urimeligt, og det er meget alvorligt, fordi det er direkte skadeligt for det private erhvervsliv, som jo ikke har tilsvarende favorable økonomiske vilkår.

Det er indicitering, så det forslår. Det offentlige kan nu overtage en lang række ellers private virksomheder. Det plejer da ikke at være CD's i øvrigt meget fornuftige tanker, der går i denne retning, og derfor undrede det mig faktisk i allerhøjeste grad. Det her er jo en anden måde at formulere socialiseringstanker på – tidligere ville man have kaldt det socialisering, nu har rege-

ringen valgt at bruge mere moderne ord for processen, men resultatet er jo ikke til at tage fejl af. Jeg synes, at det er dybt alvorligt for vores erhvervsliv og for vores kommende velfærd.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det er hr. Erhard Jakobsens og hr. Frank Dahlgaards kommentarer, der bringer mig herop. Jeg synes, de er udtryk for en utrolig besynderlig opfattelse af, hvordan man skal arbejde i et folkeligt parlament, som det her jo er.

Når det gælder udtalelser fra erhvervslivet, så skal vi høre efter, og vi modtager også i vores egne udvalg herinde deputationer, der kommer alle steder fra, fra alle organisationer, fra alle grupperinger. Selvfølgelig skal vi høre efter, hvad de siger. I dag er der tale om en lovligt anmeldt demonstration, som er et led i hele den grundlovssikrede ytringsfrihed i vores samfund. Selvfølgelig skal man ikke håne dem, dér skal man da også høre efter, hvad der bliver sagt.

Jeg mener, at hr. Erhard Jakobsen er inkonsekvent i den holdning, han fremfører som argument for, at vi ikke skal lytte til, hvad der bliver sagt ude fra Slotspladsen. Jeg mener, at det er yderst relevant i forhold til den debat, vi har om forespørgslen i dag, at lytte til, hvad der sker netop derude.

Jeg skal derfor gentage et citat fra udtalelsen fra Slotspladsen: »Problemerne med bybusstrafikken i Esbjerg, som strækker sig tilbage til sommeren 1994, viser, at privatiseringer og udliciteringer af den offentlige service medfører forringelser af løn- og arbejdsforhold for de ansatte og forringet service for brugerne.«

Så er det da meget relevant at diskutere og inddrage konsekvenserne af en sådan politik og bringe det ind i en forespørgelsesdebat, som i en dagsorden fra forslagsstillerne siger »øge den offentlige udlicitering og privatisering«.

Jeg vil opfordre hr. Erhard Jakobsen til også at høre efter, for selv om det måske ikke er nogle af hr. Erhard Jakobsens venner, der udtaler sig, så er det alligevel en god ting at høre efter og forholde sig til det, der bliver sagt. Jeg vil gerne høre, om hr. Erhard Jakobsen deler det synspunkt: at det er en af de uheldige konsekvenser, der er ved udliciteringer.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg er nødt til at fortsætte lidt med hr. Klaus Hækkerup, for hr. Klaus Hækkerup brugte i sin ordførertale begrebet tryghed i ansættelsen. Men det skal vi sådan set ikke skændes så meget om, for vi kan via referatet, når forhandlingerne er forbi, få verificeret, om det er korrekt.

Når man siger det fra hr. Klaus Hækkerups og Socialdemokratiets side, så er det jo en pæn måde at servere det synspunkt på, at når man én gang er blevet ansat et eller andet sted, så skal man blive dér.

Hvad ligger der ellers i begrebet tryghed i ansættelsen? Er det som med tjenestemændene, som man aldrig kan komme af med igen, men som man kan flytte til andet arbejde? Er det som med andre ansatte rundt omkring i den offentlige sektor, som – hvis man ikke kan bruge dem til noget – altid kan forfremmes eller forflyttes til et andet sted, hvor man så måske kan bruge dem?

Det, vi har brug for i et moderne samfund som det danske, er, at der er dynamik og mulighed for, at man hele tiden reagerer på de ændrede forhold. Man skal altså ikke have nogle stive ansættelsesvilkår, som gør det umuligt at omdisponere. Der er udliciteringerne løsningen, fordi man med kontrakternes udløb lynhurtigt kan skifte fra leverandør til leverandør, og så er det de private udbydere af de forskellige tjenester, som må tilpasse sig de ændrede vilkår.

Noget andet er så, at det, når man hører hr. Klaus Hækkerup fortælle om, at det jo har vist sig, at det offentlige har kvaliteten alligevel, så kan undre, at vi først opdager det, når truslen om udbudet er der. Skattekterne kunne jo med rette kigge i bakspejlet og sige: Hov, er mine penge blevet frådset bort i årtier på slendrian og sløseri, fordi man ikke kunne stramme sig an? Hvorfor er det først i det øjeblik, hvor politikerne siger, at nu må vi have det udliciteret, at det hele så lige pludseligt kan gøres meget billigere, meget hurtigere og med meget bedre service? Der har de offentligt ansatte og deres betonte fagbevægelse et forklaringsproblem over for de danske skatteydere.

Og mange steder viser det sig jo, at det også er rene skinprivatiseringer, man laver. Man laver udbudet, så har man prisen, og så går man ned og siger til afdelingen: Fremover skal I gøre det til den her pris. Men det er uærligt over for den private sektor, at de på den måde bliver misbrugt.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg skal i min ordførertale komme tilbage til CD's holdning til privatisering og udlicitering. Det var det, fru Pernille Sams var inde på.

Jeg vil gerne til spørgsmålet om at lytte sige, at det slet ikke er det, det drejer sig om. Det drejer sig for mig ikke om at høre det synspunkt der kommer fra Esbjerg. Jeg tror, at jeg har hørt det 20 gange, og jeg behøver altså kun, med den erfaring jeg har, at høre det én gang, så har jeg forstået, at man er imod udlicitering, og at man er imod privatisering.

Men jeg behøver ikke at have nogle folk i Esbjerg til at fortælle mig om nogle synspunkter; dem har jeg ganske klart i forvejen, og det skal jeg redegøre for senere.

Jeg vil naturligvis lytte, men jeg kunne ikke på noget tidspunkt drømme om at bøje mig, om der så står – nu forstår jeg, der er lidt flere, end jeg havde talt fra det vindue, jeg stod ved – 20.000 eller 30.000 eller 40.000 derude. Jeg har set 200.000 derude og senere 100.000. De havde lige så lidt ret over for henholdsvis H.C. Hansen, den daværende statsminister, og Poul Schlüter, da han var statsminister, som de mennesker har, der står der i dag, i at komme og fortælle os, hvad vi skal gøre ved spørgsmålene om udlicitering og privatisering. Det er noget, vi bestemmer i Folketinget.

Vi hører med glæde på alle de henvendelser, som vi har fået, og vi har fået mange. Jeg har læst dem alle, men jeg behøver kun én for at forstå det.

Formanden:

Hr. Klaus Hækkerup har ordet, derefter hr. Jan Køpke Christensen og så hr. Frank Dahlgaard. Efter disse 19 korte bemærkninger vender vi tilbage til ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det var hr. Jens Løgstrup Madsen, der sagde, at de kalkulationsregler, der vil blive fastsat i henhold til lovforslag nr. L 151, er umulige at forstå.

Jeg vil godt sige, at nu begynder jeg virkelig at undre mig. Vi kender jo til en række tilfælde, hvor man laver udbud blandt private tilbudsgivere, og hvor man samtidig beder om en pris på tillægsarbejder efter klare kalkulationsregler. Jeg tror ikke, jeg har været med til et eneste udbud af et offentligt bygge- og anlægsarbejde, hvor vi ikke har haft tillægsarbejder inde af den

ene, den anden eller den tredje art. Belært af erfaringen ved vi jo, at når man står midt i et anlægsprojekt, så kommer der den slags. Og for ikke at blive taget i pengepungen af entreprenøren, så beder man samtidig med udbudet om at få en pris på tillægsarbejder, på kalkulationsregler for tillægsarbejder. Jeg vil godt sige, at hr. Jens Løgstrup Madsen befinder sig langt, langt, langt fra virkelighedens verden.

Så må jeg bedrøve hr. Kim Behnke med, at han enten må høre dårligt eller huske dårligt. Jeg sagde ikke noget om tryghed i ansættelser i min ordførertale. Jeg har faktisk prøvet at læse det afsnit igennem en gang til.

Men når hr. Kim Behnke siger, at det hele lige pludselig kan gøres bedre og billigere, når man går ud og truer med licitation, så vil jeg sige nej, det er mildest talt en underdrivelse af, hvad der sker i det offentlige system. De mange, mange sparekrav, kommunerne har været udsat for fra centralt hold, den megen tilskyndelse, mange har følt til at holde skatterne nede, har jo gjort, at man én eller måske endda flere gange årligt har gået den kommunale forvaltning igennem, har haft turnusundersøgelser i de kommunale forvaltninger og har set hele opgaveløsningen igennem. Så det med at tro, at der lige pludselig kommer besparelser ud af, at man truer med at privatisere eller udlicitere, det har ingen steder hjemme, det er det arbejde, der udføres til daglig.

Lad mig så sige til fru Pernille Sams, der svinger sig meget højt op i anledning af L 151, som vi åbenbart skal fortsætte førstebehandlingen af, og siger, at den åbner op for, at kommunalpolitikkerne kan få deres erhvervslyst styret for skatteydernes penge: Det, der er tale om, er, at der åbnes op for, at en kommune kan udføre en opgave for en anden kommune. Det måtte den, hvis man slog de to kommuner sammen, hvis man lavede en kommunesammenlægning, for så ville de være én kommune, og så kunne den ene halvdel af kommunen udføre en opgave for den anden. Hvor mange erhvervsvirksomheder i dansk erhvervsliv gik fallit som følge af, at vi lavede kommunesammenlægningen i 1970?

Og lad mig så til sidst sige – nå, jeg kan se på tiden ...

Formanden:

Ja, der kommer nok flere chancer.

Hr. Jan Køpke Christensen har ordet for en kort bemærkning, derefter hr. Frank Dahlgaard. Og så er det hr. Svend Erik Hovmand som ordfører efter disse 19 korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Jan Køpke Christensen (FP):

Det er til hr. Bent Hindrup: Man skal først lytte og dernæst prøve at forstå.

Jeg er fuldstændig enig i, at man skal lytte til, hvad der bliver sagt netop uden for de her tykke mure, men jeg er også ganske enig i de betragtninger, som hr. Erhard Jakobsen kom med: at vi godt kan lytte, godt kan høre på de holdninger, man har udenfor, men derefter så bør vi – jeg tror, hr. Erhard Jakobsen sagde tænke, som vi selv vil. Og det er fuldstændig korrekt, vi skal hverken tage hensyn til Dansk Arbejdsgiverforening eller deres underorganisationer, vi skal hverken tage hensyn til LO eller deres underorganisationer, herunder SiD, som vi diskuterer i dag, vi skal naturligvis gøre os vore egne betragtninger.

Det, der er galt i det danske samfund, er, at vi i alt for mange år har lyttet og været angste – Socialdemokratiet har f.eks. været angst for, hvad fagbevægelsen har sagt til de forskellige sager – men det er på høje tid, at vi her i Tinget siger: Vi har vore egne holdninger. Vi tager ikke hensyn til, hvad disse pågældende organisationer presser os til udefra. Jeg tror faktisk, at det også er de betragtninger, der lå bag ved det, hr. Erhard Jakobsen sagde, og jeg synes, det er utrolig sympatiske betragtninger. Det vil jeg godt sige, selv om det er en centrum-demokrat, jeg taler til.

Jeg tror, at det var Enhedslisten, der kørte meget på bl.a. udliciteringer på sygehusområdet, om det nu også var noget, der skulle til at ske. Dertil vil jeg sige: Det er jo sket. For første gang i danmarkshistorien har vi fået et nyt system inden for sundhedsvæsenet, en selvejende institution, der hedder Aabenraa Sygehus, den er udliciteret, ISS er med i bestyrelsen, osv., og der er overhovedet ikke kommet protester fra medarbejderne. Tværtimod, vil jeg sige, for efter at man har kørt en periode, har man fundet ud af, at det netop var et positivt element, som man her fik ind i den offentlige sektor, så der er altså også fornuftige medarbejdere, der ikke bare kører med på den her med at stå og drikke bajere og lave ballade rundt omkring i samfundet. Der findes også fornuftige medarbejdere i dette land, og dem er der trods alt, er jeg overbevist om, flest af.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Kaster man et blik ud ad vinduet her, så kan man se transparenter med hammer og segl på. Nej, jeg må tilstå, at jeg synes, man skal tage udgangspunkt i det, som det folkevalgte Folketing herinde i Folketingssalen har stillet af forslag, og det er i dag en forespørgsel fra de borgerlige partier. Det er den, vi skal tage udgangspunkt i, ikke en konkret buskonflikt i Esbjerg.

Der blev sagt fra Enhedslistens forskellige politikere, at jeg havde talt grimt eller nedsettende om fagbevægelsen. Det har jeg overhovedet ikke nævnt. Det er der overhovedet ikke tale om. Lad mig lige minde om, at der er omkring 1,6 mio. mennesker i dette land, som arbejder i den private sektor, i det private erhvervsliv, og som er godt tilfredse med det, 1,6 millioner, så at fremstille det som forfærdeligt, at man skal arbejde under private vilkår og ikke det offentlige, er helt grotesk.

Jeg vil fastholde, at muren faktisk er faldet, og at der er en forespørgselsdebat i dag, hvor der er foreslået en dagsorden, og det er det, vi skal forholde os til, ikke hvad der sker derude med de røde bannere.

Svend Erik Hovmand (V):

Debatten om privatisering og udlicitering handler dybest set om at spare den enkelte borger for nogle udgifter – så enkelt er det i virkeligheden.

Det handler om at sikre, at vi som forbrugere af offentlig service kan få det, vi har brug for, så billigt som muligt, hvad enten det er en busbillet, renovationskørsel eller f.eks. vores telefontakster. Det er ikke bare det, vi betaler direkte, men det er selvfølgelig også det, som vi køber indirekte gennem vores skatter, vores afgifter, vi skal have til den rigtige pris.

Vi kan som skatteborgere ikke være tjent med at skulle betale mere end nødvendigt for vejenes belægning, for skolernes vedligeholdelse eller for græsslåningen henne på sportspladsen. Borgerne må naturligvis forvente, at vi politikere sikrer os, at det offentlige på alle niveauer lever op til denne økonomiske ansvarlighed.

Det er utrolig vigtigt, at vi politikere hver eneste gang sikrer, at vi har for øje, at en tjent krone på busdrift, på vedligeholdelse af skolebygninger, eller hvad det nu kan være, f.eks. kan bruges til at afkorte ventelisterne på vore hospitaler. Så derfor vil jeg sige til dem, der ønsker at skrotte udliciteringen: Pas nu på, hvad det er, I gør. Hermed forhindrer man altså

muligheden for at løse nogle opgaver for nogle midler, som ellers ikke burde have været anvendt.

Den mest reelle måde at sikre den ønskede kvalitet til den billigste pris på er som bekendt at udbyde opgaverne, så man kan sammenligne tilbudene direkte, vælge det billigste eller det mest fordelagtige. Gør man ikke det, eller forhindres man i at gøre det, ja, så tvinger man altså borgerne til at betale mere for den offentlige ydelse. Det er altså hver enkelt af os, der afpreses flere penge end nødvendigt, hvis man udelukker anvendelsen af udbud og udlicitering.

I Venstre tager vi selvfølgelig klart afstand fra alle ulovlige midler, som anvendes imod demokratiske beslutninger. Vi forventer naturligvis, at regeringen gør det samme. Foreløbig har vi i formiddags hørt hr. Erhard Jakobsen tage afstand fra ulovlighederne. Jeg synes, det var flot. Det var et fint indlæg i debatten. Men hvor er de andre regeringspartier henne? Hvor er ministrene henne? Hvor er deres udsagn i dagens debat om dette spørgsmål? Og hvor har det i øvrigt været, dette udsagn, i de sidste dage? Jeg tror, at hvis man fra regeringens side, fra statsministerens side eller fra nogle af de øvrige ministre side for nogle dage siden klart og konsekvent havde udtrykt sig i den offentlige debat, så ville mange misforståelser have været ryddet af vejen, og megen tumult kunne være undgået.

Efter Venstres opfattelse er det meget vigtigt, at vi har en effektiv, en dynamisk og en konkurrencedygtig offentlig sektor. Det har befolkningen krav på. Det skal hverken ballademagere eller stivnede organisationer kunne forhindre.

Når vi lægger så stor vægt på disse forhold, så skyldes det som sagt først og fremmest hensynet til borgerne, så borgerne kan få den bedste og den billigste service. Der er faktisk også en række andre hensyn.

Der er hensynet til den offentlige sektor selv. Hvis ikke den offentlige sektor til stadighed udsættes for konkurrence, så vil den ikke bare være for dyr i drift, men også uinteressant at være ansat i.

Så er der selvfølgelig hensynet til de private virksomheder. Hvis den offentlige sektor fortsat skal have særbehandling, vil det være endnu sværere at starte og drive private virksomheder i Danmark. Dansk Teknologisk Institut har lavet en undersøgelse – det siger jeg henvendt til erhvervsministeren – der viser, at den offentlige sektor i Danmark selv udfører dobbelt så mange

opgaver i offentligt regi, som tilfældet er i f.eks. Tyskland og Holland. Vi må samtidig konstatere, at der er dobbelt så mange unge forholdsmæssigt, som starter egen virksomhed i disse lande, som tilfældet er i Danmark. Jamen det er dog interessant.

Jeg skal ikke påstå, at selvstændighedskulturen i Danmark har så trange kår, alene fordi vi har en stor offentlig sektor, der ikke vil overlade ret meget til de private virksomheder, men tendensen er klar.

Ved den kuvøseagtige overbeskyttelse, som regeringen lægger op til, risikerer vi, dels at de offentlige ydelser bliver for dyre, dels at den offentlige sektor bliver en uinteressant arbejdsplads, og dels at den offentlige sektor hæmmer etablering og udvikling af private virksomheder.

Endelig tror jeg, at formanden for Udliciteringsrådet under Finansministeriet, professor Ole P. Christensen, pegede på noget meget væsentligt, da han i sidste uge sagde, at Danmark risikerer at miste en historisk chance for at opbygge en betydningsfuld velfærdsindustri og -eksport, hvis det skulle lykkes de reaktionære kræfter at bremse udliciteringen herhjemme. Hermed vil vi have mistet et værdifuldt område til udlandet mange år frem i tiden.

Som nævnt har vi en stor offentlig sektor i Danmark, også relativt set. Af en undersøgelse, som Erhvervsfremme Styrelsen offentliggjorde i januar i år, fremgår, at det totale marked for offentligt indkøb i Danmark er i størrelsesordenen 90 mia. kr. om året, hvoraf højst 10 pct. udbydes. Af Finansministeriets undersøgelse af de enkelte ministeriers drift fremgår, at man slet ikke udliciterer blot tilnærmelsesvis i det omfang, regeringens eget udliciteringscirkulære lægger op til. Af driftsudgifter på godt 75 mia. kr. i 1993 blev der kun udliciteret opgaver for godt 12 mia. kr. Selv helt oplagte områder som kantinedrift, rengøring og bygningsvedligeholdelse er i mange tilfælde fortsat uden udbud og det til trods for, at statens egne medarbejdere oven i købet i en netop offentliggjort undersøgelse fra Finansministeriet selv siger, at man ikke udnytter de økonomiske ressourcer godt nok i den offentlige sektor. I DSB f.eks. siger 58 pct. af medarbejderne, at man ikke bruger bevilingerne godt nok. I P&T er det ca. halvdelen, på vore sygehuse noget tilsvarende, og sådan kunne man blive ved.

Med andre ord: Vi har en offentlig sektor, der er forholdsvis større end andre landes. Mange af

medarbejderne mener selv, at man bruger pengene for dårligt. Alligevel er regeringen tøvende med at udsætte den for konkurrence, således som den selv har lagt op til med sit eget udbudscirkulære.

Og som om den offentlige sektor ikke var stor nok i forvejen, så har regeringen gennemført en række udvidelser af kommunalfuldmagten, som øger amternes og kommunernes mulighed for erhvervsaktiviteter, kommunal deltagelse i aktieselskaber, vejområdet osv., men helt uforståeligt er regeringens seneste initiativ med lovforslag nr. L 151 om, at amterne og kommunerne skal kunne løse opgaver for hinanden – eller eksportere til hinanden om man vil. Argumentet er, at kommuner og amter skal have mulighed for at bruge deres overkapacitet mere effektivt.

I stedet for at tage den helt naturlige konsekvens, nemlig at skære overkapaciteten væk, vil regeringen altså lade kommunerne være entreprenører for hinanden. Skulle det forslag blive vedtaget, hvad vi inderligt håber ikke bliver tilfældet, vil jeg gerne sige meget klart nu og her: Den dag, vi får mulighed for at fjerne forslaget igen, så vil det ske. Det betyder, at den offentlige sektor i Danmark vil blive endnu større på bekostning af den private sektor, vel at mærke uden at borgerne har sikkerhed for, at det sker til konkurrencedygtige priser. Vi får altså en offentlig sektor ved dette lovforslag, som bliver endnu større, uden at vi har sikkerhed for, at det sker til konkurrencedygtige priser. Tværtimod er de mange opgaver – dem, som koster under 1,6 mio. kr. – helt holdt uden for ethvert krav om udbud og konkurrence.

Må jeg slutte med at gøre opmærksom på, at Danmark som bekendt har et stigende problem, nemlig at over 1 million mennesker under 66 år er på overførselsindkomst. Det ved vi alle sammen. Det er et voldsomt problem, og det er et stigende problem. Men hvis vi oven i dette problem bare accepterer en ineffektiv offentlig sektor, der leder tankerne tilbage på de planøkonomiske systemer i det tidligere Østeuropa, så vil vi stå i en dybt, dybt alvorlig situation, der kan blive truende for vores egen velfærd, når man ser på den konkurrencemæssige situation, som dansk erhvervsliv står over for i forhold til Fjernøsten og i forhold til Østeuropa.

Derfor er dagens debat om udlicitering og effektivisering af den offentlige sektor i Danmark af vital betydning for vores beskæftigelse og for vores velfærd i fremtidens Danmark.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

I alle de mange år, jeg har kendt hr. Hovmand, har han altid stået for mig som en af de venstremænd, man kunne snakke praktisk politik med, og derfor vil jeg gerne gå ind i debatten på dette tidspunkt og sige: Har hr. Hovmand overset, at kvalitet sandelig ikke er noget, man entydigt kan fastslå? Altså, det er rigtigt, at ved fri konkurrence kan man sikre, når det drejer sig om mærkevarer, f.eks. korn, penge, guld og andre ting, der er nøjagtig ens, at man får den rigtige pris frem. Men så snart vi kommer over til noget, hvor der inden for samme varegruppe er 10 kvaliteter, 20 kvaliteter, 30 kvaliteter, usikre kvaliteter, så har den frie konkurrence ikke længere den virkning, vi ellers har troet på.

Derfor tror jeg, og jeg vil bede ministeren om senere at bekræfte det, jeg mener at vide, nemlig at regeringen – ikke mindst efter opfordring fra adskillige erhvervsgræne – har foreslået, at man opretter et kvalitetsinstitut, hvor ikke bare det offentlige, men også private kan få at vide, hvad man taler om, når man skal udlicitere. Man kræver en vis kvalitet. Jamen, hvad vil det sige? Det er ikke, om lige den ene eller anden klager mere eller mindre over noget, eller om den ene eller anden gør et eller andet. Nej, det er: Hvad er kvaliteten på et hospital? Er det sygeplejerskernes behandling af patienterne? Er det dét eller dét eller dét? Altså, jeg tror, at det er meget, meget vigtigt, hvis man skal diskutere det her – hvad jeg er enig med hr. Hovmand i at vi skal gøre, og det skal vi gøre ofte og i fordragelighed – så må vi have at vide: Hvordan afgøres tingene af den myndighed, der skal udbyde, såvel som den, der skal modtage tilbudet eller skal acceptere det? Hvordan skal den myndighed blive klar over, hvad det offentlige forstår ved kvalitet, når man forlanger, at man skal levere til en bestemt pris og -underforstået – en bestemt kvalitet?

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg synes, det var en spændende tale, hr. Svend Erik Hovmand holdt her fra Folketingets talerstol. Når jeg synes, den var spændende, er det ikke mindst på grund af de udtryk, der blev brugt: Det er jo nogle ballademagere, det er jo stive fagorganisationer, der er skyld i, at vi ikke kan komme videre!

Sådan kan man vende tingene på hovedet. Jeg er helt sikker på, at en tale som den, hr. Svend

Erik Hovmand holdt her fra Folketingets talerstol, gør, at mange rundt omkring, som skal være med til at træffe beslutningerne, ikke kommer til at træffe disse beslutninger. Jeg synes, man skal finde ud af at bruge en anden sprogform og en anden tone i debatten og lade være med at blive part i det, der foregår, og som foregår, fordi der er nogle, der har kludret meget eftertrykkeligt i, hvordan man skal ordne tingene i fredeligt samvær. Det er det, jeg forstår ved stabilitet, men den stabilitet er man åbenbart ligeglad med, hvis man kan bruge det til et politisk ræs som det, vi hørte her for lidt siden fra Folketingets talerstol.

Jeg skal derfor, hvis det er sådan, at man vil have fremmet udlicitering, hvis man vil have skabt forståelse for det her, appellere til, at man så også er med til at sørge for, at der er en stabilitet i det her samfund og ikke lægge op til konfrontationer, for det er der ikke nogen der kan være tjent med, hvis man vil have sagen fremmet.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er til hr. Svend Erik Hovmands bemærkning om, at vi ikke har hørt andre regeringspartier end CD tage afstand fra ulovlighederne. Dertil vil jeg sige, at så er det dog en forbløffende kort hukommelse, hr. Svend Erik Hovmand har. Hr. Poul Erik Dyrland var heroppe på Socialdemokratiets vegne og gav klart udtryk for, at vi tager afstand fra ulovligheder. Han gjorde det endda også på statsministerens vegne.

Det, som er problemet i denne diskussion om ulovligheder, er, at Venstre og for den sags skyld også De Konservative og Fremskridtspartiet forsøger at sætte mærkaten ulovlighed på overenskomststridige konflikter, og der er nu engang en stor, stor forskel. Jeg ved godt, at der dybt, dybt i sjælen på Venstre ligger et ønske om at kriminalisere overenskomststridige konflikter og om at kunne straffe de folk efter strafferetten, der går ind i dem. Men det er slet ikke tilfældet i dag. Derfor er der ingen grund til fra hr. Svend Erik Hovmands side at lægge det op på den måde. Vi har Arbejdsretten, og den behandler arbejdsretlige konflikter, herunder også overenskomststridige arbejdsnedlæggelser. Vi har en strafferet, og efter strafferetten pådømmes i givet fald ulovligheder. Derfor er det ganske vigtigt at holde fast i forskellen. Den er helt klar for os. Måtte guderne også gøre den klar for Venstre!

Så siger hr. Svend Erik Hovmand, at P.O. Pedersen har nævnt, at der skulle være store muligheder for offentlig systemeksport. Det er vi enige i fra Socialdemokratiets side. For nogle år siden – jeg tror endda, at det var, medens den nuværende erhvervsminister var socialminister – arbejdede man med et socialeksportprojekt, DANSOC. Socialministeriet, socialpædagogerne, Amdsrådsforeningen og KL skulle sammen gå ind i eksport af sociale systemer. Det modsatte Venstre og De Konservative sig. Der er senere blevet skabt lovhjælp for, at den slags helt, helt fornuftige eksportsystemer kan foregå lovligt, men det skete altså ved en ændring af loven imod V's og K's stemmer.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var hr. Erhard Jakobsens bemærkning om det vanskelige ved at måle kvalitet. I det tidskrift, der hedder Statsindkøb, var der i nr. 3, 1994, en artikel af finansministeren under overskriften »Sund fornuft«, og dér gør finansministeren følgende betragtninger:

»Et standardargument mod udbud og udliciteringer er, at det automatisk indebærer en svækkelse af kvaliteten, men problemet er snarere, at mange serviceydelsers kvalitet kun vanskeligt lader sig måle, uanset om opgaven varetages ved egenproduktion eller hos en eksisterende leverandør. Derfor må institutionerne gøre sig særlige anstrengelser for at sikre, at kvaliteten og serviceniveauet opretholdes.«

Deri ligger jo altså også en forpligtelse, ikke bare til, at man lader nogle andre tage sig af det, men at de ansvarlige offentlige ledere lige fra statsminister til en borgmester påtager sig at få formuleret den opgave, der skal løses. Det er jo nok dér, man i den offentlige sektor slet ikke er trænet nok. Det er helt naturligt i den private sektor, at man sørger for at være meget præcis i formuleringerne af sine udbud, inden man indhenter tilbud, og dér er der stadig væk en øvelse at gøre for den offentlige sektor.

Jeg kan nævne et eksempel, og det er fra hotelbranchen. Man bruger i hotelbranchen det, der hedder en white glove test, den hvidehandske-test, og den indføjes i kontrakter med rengøringsselskaber, og da forpligter rengøringsselskaberne sig til, at man f.eks. fra hotellets direktør mindst en gang om måneden kan gå ind på et hvilket som helst hotelværelse og dér gå med sådan en hvid bomuldshandske og sikre sig, at der er blevet gjort ordentligt rent.

Se, sådan en bestemmelse i en kontrakt med et rengøringsselskab gør jo, at kvaliteten automatisk bliver højnet. Her kunne den offentlige sektor lære noget, for finansministeren har nemlig fuldstændig ret i sine betragtninger: Institutionerne skal lære at stille kvalitetskravene bedre, end de gør i dag.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Ikke overraskende brugte hr. Svend Erik Hovmand jo ordvendingerne stive fagforeninger og stive tankegange.

Jeg vil egentlig godt tillade mig at foreslå hr. Svend Erik Hovmand lidt selvransagelse. Jeg er af den overbevisning, at hr. Svend Erik Hovmand vil komme til den konklusion, at der nok kan konstateres manglende evne til at tænke anderledes hos partiet Venstre.

Jeg tænker her først og fremmest på hr. Svend Erik Hovmands bemærkning i forhold til lovforslag nr. L 151, hvor hr. Svend Erik Hovmand sagde følgende:

»Frem for at udnytte overkapaciteten burde man skære den væk.«

Er det helt forbigået hr. Svend Erik Hovmands tankegang, at der kunne være en økonomisk gevinst for skatteborgerne i en kommune ved at udnytte en eventuel overkapacitet? Er det helt forbigået hr. Svend Erik Hovmands tankegang, at eksempelvis to små kommuner kunne hjælpe hinanden ved at producere maden til pensionisterne og ad den vej opnå en mere rationel drift til gavn for skatteborgerne i kommunen?

Og endelig, når nu vi taler så meget om stive tankegange, manglende evne til at tænke anderledes osv., så har også en anden tanke strejft mig: Hvad med det her med de døde ører? Er det helt forbigået hr. Svend Erik Hovmands ører, at selv ypperlige kræfter i Amdsrådsforeningen og i Kommunernes Landsforening, nemlig deres formandskaber, har udtrykt sig i positive vendinger set i forhold til lovforslag nr. L 151? Det kunne være, at man skulle opfordre hr. Svend Erik Hovmand til at tage en studiekreds med formanden for Kommunernes Landsforening og formanden for Amdsrådsforeningen i den sag.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Når man lytter til hr. Svend Erik Hovmand, må man jo konstatere, at her har vi virkelig en røst fra fortiden.

Hr. Svend Erik Hovmand må jo have hele væggen på sit kontor beklædt med gammelliberalistiske lærebøger fra Adam Smiths tid for 200 år siden. I hvert fald er der intet sket i forhold til disse teorier, som kom frem dengang, og så det, hr. Svend Erik Hovmand diventerer os med i dag. Det er gamle teorier, som er afprøvet gang på gang med konsekvent dårlige resultater hele vejen igennem.

Vi ved, at privatiseringer fører til i hvert fald fire ting. Det ved vi af bitter, praktisk erfaring, nemlig for det første dårligere offentlig service, for det andet dyrere produkter, for det tredje ringere miljøbeskyttelse og for det fjerde dårligere arbejdsmiljø. Det er kernen i privatiseringer, det er konsekvensen.

Så vil jeg også sige, at det var, som om hr. Svend Erik Hovmand slet ikke havde været til stede under hele den debat, vi havde her i Folketingssalen i formiddags; han har i hvert fald ikke hørt, hvad der er blevet sagt. Da havde vi en diskussion om de borgerliges påstande om ulovlige faglige aktiviteter. Ikke desto mindre fremturer hr. Svend Erik Hovmand nu igen med disse påstande på trods af, at fru Pernille Sams som ordfører for forespørgerne har været oppe at erkende, at det, der var tale om, var, at der måske var nogle overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, men at de i allerhøjeste grad var lovlige, og fru Pernille Sams erkendte jo, at faglige aktioner i dette land er lovlige. Desværre trak hun ikke sit dagsordensforslag tilbage, selv om det stadig væk er forkert formuleret, men hun erkendte dog, at det var forkert formuleret.

Det var, som om hr. Svend Erik Hovmand intet havde lært af hele den debat, vi havde i formiddags. Han fortsatte bare i den samme skure.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Hr. Svend Erik Hovmand nævnte, at i Danmark varetager den offentlige sektor flere opgaver end i Tyskland og i Holland, og dermed så hr. Svend Erik Hovmand en årsagssammenhæng til den forholdsvis lave iværksætterrate i Danmark. Det var dog en sammenhæng, som hr. Svend Erik Hovmand straks selv sådan tog lidt afstand fra, men han nævnte den dog.

Der er god grund til ikke at tage den alvorligt. Jeg vil bare minde om, at Holland er et af de få lande, der har en endnu lavere iværksætterrate end Danmark. Det er rigtigt, at den er større i Tyskland, men det har nok mere sammenhæng med, at Tyskland har nogle gode iværksætterordninger, ordninger, som SF flere gange har foreslået at vi indfører her i landet, men desværre ikke har fået flertal for; bl.a. har vi ikke fået Venstre med på den tanke.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg skal allerførst sige til hr. Erhard Jakobsen, at jeg er helt enig i de betragtninger, han gjorde omkring kvalitet. Det er kolossalt vigtigt, at vi får en definition i de enkelte institutioner på: Hvad er det for en kvalitet, man ønsker sig?

Det er et af den type af indlæg, som i øvrigt har været meget sjældne i debatten her i dag, fordi de fleste jo er gået på – hvad skal vi sige – mere højspændte, ideologiske strenge. Her er vi inde på et meget sagligt og – synes jeg – meget vigtigt område, og jeg er helt enig i de betragtninger, som hr. Erhard Jakobsen gjorde.

Så er hr. Ole Vagn Christensen meget optaget af det dér med sprogbrug og stabilitet, og at man ikke skal søge konfrontationen, osv.

Jeg vil gerne sige til hr. Ole Vagn Christensen og også til hr. Poul Erik Dyrland og til hr. Klaus Hækkerup: Årsagen til, at jeg gjorde de bemærkninger, jeg gjorde, om Socialdemokratiets manglende synliggørelse i billedet i de seneste dage, var netop, at jeg med disse bemærkninger vil pege på, at jeg tror, at Socialdemokratiet, hvis Socialdemokratiet havde fundet sine egne ben, havde kunnet påvirke stabiliteten eller sikre stabiliteten – også i den øjeblikkelige situation – hvis man havde udtrykt sig på et tidligere tidspunkt og meget klart havde taget afstand fra de ulovligheder, som jo også foregår – uanset hvad hr. Keld Albrechtsen siger.

Jeg er nødt til at sige, at hvis ikke man forstår den terminologi i gammelkommunisternes verden, så er det på tide, at man får lært, at når folk forhindrer andre i lovlige transporter, er der tale om ulovligheder. Når man sætter sig på jernbaneskinneerne i Esbjerg eller i København her i dag, så er der tale om ulovligheder. Derfor synes jeg, at hr. Keld Albrechtsen skulle passe meget på med ikke at tage disse ting her alvorligt. Vi er alle sammen valgt som medlemmer af dette Ting, og så er det først og fremmest op til os at sørge for, at gældende lov bliver overholdt.

Må jeg i øvrigt sige til hr. Keld Albrechtsen, at han – når han mener, at det her med udlicitering fører til dårligt miljø osv. – taler med en røst fra fortiden. Det var igen en udtalelse fra en af gammelkommunisterne, som helt har glemmt, hvordan miljøet så ud i Østeuropa, før man fik markedsøkonomien indført.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Nu må hr. Keld Albrechtsen altså stoppe det vrøvl med, at han to gange har måttet spille Folketingets tid med at påstå, at jeg skulle have erkendt, at vores dagsorden er forkert eller urigtigt formuleret. Derfor er det nu anden gang, jeg må herop og spille Folketingets tid på at tilbagevise den påstand, som hr. Keld Albrechtsen bliver ved med at bruge vores tid på. Der er tale om ulovligheder, klare ulovligheder, og der er intet galt i vores dagsordensformulering. Det eneste, der er galt, er i virkeligheden, at Enhedslisten bruger denne her debat til at holde hånden over ulovligheder, og det klæder ikke et folketingsmedlem eller et parti for den sags skyld.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg lyttede tidligere med megen interesse til hr. Erhard Jakobsens indlæg omkring kvaliteten i forhold til den frie konkurrence, og hvordan markedskræfterne kunne noget, men der var også noget, de ikke kunne.

Så var jeg spændt på at høre, hvad hr. Svend Erik Hovmand ville svare til det. Så siger hr. Svend Erik Hovmand, at han er helt enig. Problemet er bare, at hr. Svend Erik Hovmand ud fra sine synspunkter ikke kan være enig, for så ville han nævne en anden konsekvens. Det er jo netop lige det, sagens kerne drejer sig om: Tror man, at markedsøkonomien kan klare alle problemer, og at privatisering er lykken i alle situationer? Eller er der nogle steder, hvor markedsøkonomien er et fornuftigt redskab? Det er det f.eks., når det drejer sig om at producere gulerødder. Men er der ikke også nogle steder, f.eks. når det drejer sig om ældreomsorg, hvor markedsøkonomien ikke er en fornuftig mekanisme, fordi der er nogle kvalitetskrav, som man ikke kan klare gennem markedsøkonomien?

Sådan forstod jeg hr. Erhard Jakobsen, og jeg mener, at hr. Svend Erik Hovmand skulle tage og tænke sig om, inden han næste gang siger, at

han er enig med hr. Erhard Jakobsen. Det kan godt være, at hr. Svend Erik Hovmand er enig i, at det er en vigtig problemstilling med kvaliteten, men problemet er, at man ikke får kvalitet ud af, at man overlader det hele til markedskræfterne, som hr. Svend Erik Hovmand ønsker.

Så taler hr. Svend Erik Hovmand om stabiliteten, der kunne være opnået i Esbjerg, hvis der nu var blevet grebet ind af statsministeren, der skulle have sagt et eller andet.

Jamen altså, problemet er, at der er en konflikt, hvor nogle mennesker mener – efter vores opfattelse 100 pct. med rette – at det er urimeligt, at de skal arbejde under de vilkår, som de er sat til at arbejde under, og så bagefter går i konflikt, en overenskomststridig konflikt, men så sandelig ikke ulovlig – og derefter bliver fyret.

Denne konflikt løses da ikke ved, at statsministeren udtaler et eller andet. Hvad havde hr. Svend Erik Hovmand forestillet sig, at statsministeren skulle have gjort i denne forbindelse? Skulle han have påtvunget dem at gå i arbejde? Skulle der være sket indgreb i overenskomstforholdene? Eller hvad er det, man mener at man skulle have gjort? Derfor mener jeg i virkeligheden, at det er at prøve på at tale uden om, at der er reelle problemer, hver eneste gang vi privatiserer. Det er dét, som ikke mindst Venstre hele tiden taler uden om.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Man får jo den tanke, at det er, fordi Venstre har skabt den her situation, at man prøver på at tale uden om det og så tale om os andre. Sådan har jeg forstået det, der bliver sagt fra Venstre, og det, der bliver sagt fra De Konservative.

Men jeg stillede faktisk et spørgsmål til hr. Svend Erik Hovmand. Det var: Hvis ærinde ønsker man at gå i den her konfrontations-situation, som man prøver på at føre ind i Folketinget? Det fik jeg intet svar på. Men så kan jeg da give det selv. Det er, at man herved er med til at lægge gift for det, der kunne være noget fornuftigt og noget sundt, og man prøver på at sige, at det er, fordi Socialdemokratiet ikke er synliggjort nok.

Jamen den synliggørelse er jo, at man skulle gå ind og sige, at vi bliver part i det foretagende, som andre har skabt. Jeg mener helt klart, at den konfrontation, der er – for nu også at nævne tingene i Esbjerg – er en situation, som skal løses af de mennesker, der er på det pågældende sted.

Jeg har god forståelse for, at man ikke uden videre – jeg tror heller ikke, man kunne gøre det ved hr. Svend Erik Hovmand – kan komme og ændre det, der hedder livskvalitet for mennesker bare ved at flytte det over i et andet begreb.

Derfor vil jeg godt appellere til, at denne debat omkring udlicitering får et fornuftigt forløb og ikke det forløb med, at man ligesom skal have konfrontationen ført herind. Det vil jeg godt appellere til hr. Svend Erik Hovmand om.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Fru Pernille Sams vil stadig ikke erkende, at hendes dagsorden er forkert formuleret, men det er den jo. Hvis man ser på hendes dagsorden, kan man se, at den tager generelt afstand fra det, hun betegner som ulovlige aktioner i forbindelse med privatiseringer og udliciteringer. I sin indledende tale var fru Pernille Sams ude med en bred pensel, og det omfattede jo også overenskomststridige arbejdsnedlæggelser, som er fuldt lovlige. Denne dagsorden er forkert, fordi den stempler den danske fagbevægelses lovlige aktiviteter som ulovlige.

Hvis fru Pernille Sams mener, det er forkert, hvad jeg siger her, så burde hun dog i det mindste gøre noget for, at hendes dagsordensforslag blev præciseret, således at det ikke af alle andre end hende selv vil blive læst sådan, som vi i hvert fald opfatter det.

Jeg må fastholde, at det er forkert formuleret og et forsøg på at stemple dansk fagbevægelses lovlige ret til at føre faglig kamp.

Så vil jeg blot sige til fru Pernille Sams og hr. Svend Erik Hovmand, når de går ind på spørgsmålet om blokader og lignende, at det, som var problemet med hensyn til blokaderne og årsagen til, at vi kan komme i en situation, hvor der opstår en øget konflikt ude i samfundet, er, at staten lod politiet brutalt angribe de demonstrerende arbejdereovre i Esbjerg og lod en politihund bide en tillidsmand.

Det var det, som kunne få tingene til at føre til en øget konflikt. Det var det, der var forkert, og det var det, man burde koncentrere sig om og så forhindre, at noget lignende kunne gentage sig fra statens side.

Men det interesserer jo ikke hr. Hovmand og fru Pernille Sams. De er jo ikke interesseret i, at dette her får en fredelig løsning og en forhandlingsløsning. Næh, de er interesseret i at bruge dette her til at lamme og knække den danske fagbevægelse.

Anden næstformand (Henning Grove):

Fru Else Winther Andersen og derefter hr. Svend Erik Hovmand, og så agter jeg at gå videre i ordførrækken.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det, der får mig på talerstolen, er den socialdemokratiske ordførers ord om systemeksport, hvor han gjorde opmærksom på, at man satte hælene i fra Venstres side med hensyn til, at Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen ikke måtte deltage. Det vil jeg gerne bekræfte fra denne talerstol.

Jeg vil så til gengæld spørge hr. Klaus Hækkerup, om han så også kan bekræfte, at DANSOC siden er lukket med tab af penge, ret mange endda, for pædagogernes pensionskasse m.v. Hvis han kan bekræfte det, så kan han vel også bekræfte, at det var godt, vi ikke puttede kommunernes og amternes penge deri.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Må jeg allerførst sige til hr. Aage Frandsens bemærkninger om kvalitet og markedskræfter: Der er jo ikke noget problem i den sag. Altså, man fastlægger, hvilket kvalitetsniveau man ønsker, og så lader man markedskræfterne sørge for, at du får den billigste pris og får den kvalitet, du ønsker, til den billigste pris.

Det er det, vi mener med lige vilkår. Det er den første pind i den dagsorden, som vi har foreslået, og vi ser da naturligvis gerne, at hr. Aage Frandsen således foranlediget måske kunne motiveres til at stemme for denne dagsorden.

Jeg skal i øvrigt også gøre opmærksom på, at hr. Aage Frandsen ikke behøver at gå rundt og se problemer, hver gang han ser udliciteringer. Jeg tror, det var sådan noget i den stil, hr. Aage Frandsen fik sagt. Der er faktisk mange store fordele ved udlicitering. Der er bl.a. den fordel, at man kan få løst opgaver billigere end ellers og dermed få råd til f.eks. at afkorte ventelisterne på vores hospitaler.

Jeg tror også, det er årsagen til, at selv hr. Aage Frandsen og SF har været med til at vedtage den nye lov om HT, som jo betyder, at alle ruterne i HT nu skal udbydes. Det var i øvrigt en lov, som blev vedtaget med 129 stemmer; alle stemte for bortset fra gammelkommunisterne i Enhedslisten.

Så vil jeg lige til slut sige til hr. Ole Vagn Christensen, at det, jeg sagde at Socialdemokratiet burde have gjort, selvfølgelig var ikke at blande sig i de fagretlige spørgsmål; det er jo ikke det, det handler om. Det handler om at tage klar afstand fra klare ulovligheder. Og jeg vil nok sige, at det, vi har oplevet, også i Esbjerg, ikke er noget, som jeg synes er et retssamfund værdigt, når man begynder at kaste tegnestifter ud for fødderne af politihunde, og jeg ved ikke hvad. Der går man altså for vidt.

Bendt Bendtsen (KF):

Når vi i dag har forespørgslen om regeringens udvidelse af kommunalfuldmagten og den manglende brug af offentlige udbud, er det i høj grad en debat om dansk erhvervslivs fremtid og om fremtiden for vores velfærdssamfund, som vi egentlig er så stolte af.

Jeg må gøre opmærksom på, at hver eneste gang vi kan spare en krone i udbud og licitationer, har vi jo penge, som vi kan bruge andre steder i vores offentlige system, og når vi tænker på de debatter, vi har haft i denne sal om pensionsbyrden i fremtiden osv., jamen så har vi jo nok at se til.

Debatten i dag drejer sig fra konservativ side om, hvad der er bedst og billigst for borgerne. Da Folketinget i 1992 vedtog loven om kommuners og amtskommuners samarbejde med aktieselskaber m.v., var det, at sammenblandingen mellem kommunal økonomi og kommercielle aktiviteter virkelig begyndte. Efterfølgende fik vi en ændring af lov om offentlige veje. Det betyder, at flere kommunalbestyrelser også opfatter sig selv som en del af et entreprenørfirma – og efter lovens bogstav med rette, for nu kan man blot køre rundt og være entreprenør i andre kommuner. Det kan ikke være det, en kommunalbestyrelse er valgt til; det er den konservative holdning.

Set fra vores side var ændringen i vejloven en indicitering i de kommunale systemer og igen et skridt i den forkerte retning. Når man taler om full cost-kalkulationer i denne sammenhæng, må vi fastholde, at det tror vi ikke på fra konservativ side. I den sidste ende er det skatteyderne, der er de økonomiske bagstopper. Men det er måske regeringens politik i fremtiden.

Når vi tager debatten i dag, er det også, fordi man igen i forbindelse med loven om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder har taget et syvmileskridt i den forkerte retning. Lovforsla-

get hænger overhovedet ikke sammen med de meldinger, der kommer fra regeringen om flere job i den private sektor, som er en nødvendighed for at bevare velfærdssamfundet i fremtiden.

Lovforslaget om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder er et markant brud på de gældende regler omkring kommunalfuldmagten i dag, og der kan ikke være nogen tvivl om, at det koster private arbejdspladser i forbindelse med en øget kommunal erhvervsvirksomhed.

Det kan godt være, at det er socialistisk politik, men det er ikke konservativ politik at smide private arbejdspladser over bord. Sikkerhedsnettet er som bekendt skatteyderne.

Man har lagt op til en lov med meget vide beføjelser. I de skriftlige bemærkninger til lovforslaget står der:

»Udvalget har hverken fundet det hensigtsmæssigt eller nødvendigt at foretage en nærmere afgrænsning af, hvilke kommunale opgaver kommuner og amtskommuner skal kunne udføre for andre.«

Vi kan altså tale om madlavning, buskørsel, entreprenørarbejde, reparation og vedligeholdelse – opgaver, der i dag i høj grad udføres af private. Det er egentlig kun fantasien, der sætter grænserne. Fra konservativ side er vi dybt uenige i at åbne for et såkaldt indre kommunemarked, så det kommunale vokseværk kan fortsætte.

Når lovforslaget opererer med 1,6 mio. kr. som udgangspunktet i licitationer, finder vi også, at grænsen er urimeligt høj.

Et helt kapitel for sig er kalkulationsreglerne, og vi kan allerede nu konstatere, at det er umuligt at beregne sig ud af det. Svaret er hver eneste gang, at alle udgifter vil blive indregnet – sådan! Men hvorfor har man ikke fulgt rådet om, at kommuners erhvervsaktiviteter skulle udskilles i særskilte økonomiske enheder og underlægges årsregnskabslovens regler, samtidig med at der var pligt til en gensidig udlicitering?

Når vi har disse udliciteringer og offentlige myndigheder indgår i dem – vi kan som eksempel tage en vejafdeling i en kommune – vil de så beregne sig en procentandel af administrations aflønning helt fra arbejdsmanden og op til den politiske chef? Det er en af de ting, som vi tvivler på, og fra konservativ side tror vi ikke på argumentet om den lige konkurrence.

Ikke nok med det, men vi er inde i en udvikling, hvor vi forhindrer, at nye firmaer opstår og udvikler sig. I vores ordførertale på daværende tidspunkt havde vi konkrete eksempler på, at bestående firmaer, som har en trecifret millionomsætning med en stor eksport og hundredvis af ansatte, var startet som små virksomheder, der havde det meste af deres omsætning inden for det offentlige i de første år. Sådanne virksomheder opstår ikke i fremtiden, hvis lovfor-slaget vedtages af regeringen, SF og Enheds-listen; så vil det indre kommunemarked med ledig kapacitet klare de opgaver, som private firmaer tidligere løste.

Vi er igen tilbage ved udgangspunktet: færre private arbejdspladser. Hvad er det for en vej, regeringen ønsker at gå? Man lægger et så vidt-gående forslag ud til høring blandt ministerier og offentlige institutioner, men spørger ikke de berørte parter. Er det fremtidens politik? Det er beskæmmende.

Det indre kommunemarked giver netop mindre offentlige udbud med konkurrence på de markedsmæssige vilkår. I dag må vi konstatere, at der er tale om en gradvis afprivatisering og indlicitering i det kommunale regi. Det offentlige køber varer og tjenesteydelser for et samlet beløb af ca. 90 mia. kr. om året. Heraf ligger næsten 3/4 i amterne og kommunerne. Det er således af afgørende betydning for omkostningsudviklingen i det offentlige og erhvervsudviklingen, at udlicitering og indkøb foregår på den mest effektive måde, og det gælder både stat og kommuner.

Mens det er gået bedre i staten, så går det lige den modsatte vej i kommunerne. Kun 10 pct. af det offentlige indkøb eller køb for ca. 9 mia. kr. sker efter udbud. Det fremgår af rapporten »Udlicitering af offentlige opgaver« lavet af PLS Consult for Erhvervsfremme Styrelsen.

Samtidig vurderes det, at man ved en større koordinering af de offentlige indkøb kan spare 10-12 pct. Udbudet er således et godt redskab til besparelser på de offentlige budgetter.

Hvis jeg skal summere op, må vi fra konservativ side fastholde, at offentlig indblanding i det private erhvervsliv, som vi har oplevet løbende, er usundt. Hertil kommer, at der er alt for få offentlige udbud af køb og tjenesteydelser. Vi kan blot konstatere, at det ikke er den rigtige vej.

Regeringen foreslår endvidere i dag, at kommuner skal have mulighed for at udpege bestyrelsesmedlemmer i private virksomheder i for-

bindelse med en revision af den kommunale styrelseslov. Det er igen set fra vor side helt galt. Hvorfor i alverden skal man ind og styre private virksomheder fra offentlig side?

For kort tid siden havde vi en forespørgsel her i salen om pensionssystemet og fremtidens forsørgerbyrde; den vil jeg godt nævne i dag. Vi står over for store opgaver i fremtiden på dette område, og det har man da også erkendt i regeringen på nuværende tidspunkt. Man fremhæver nu det, vi andre har sagt i mange år, nemlig vigtigheden af at få taget hul på de langsigtede politikovervejelser. Her gælder det om at nedbringe ledigheden betydeligt, afvikle den offentlige gæld og vende udlandsgælden til et tilgodehavende, for at vi kan opfylde de normer, som vi sætter for vores samfund. Det er ikke det, vi oplever på nuværende tidspunkt.

Et gammelt ord siger, at ét er et søkort at forstå, et andet skib at føre. I øjeblikket tyder det på, at man fører skibet, men at det kniber med at forstå søkortet, når man opererer med udvidelse af kommunalfuldmagten og færre offentlige udbud. Det er ikke det, som øger beskæftigelsen i den private sektor.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Bendt Bendtsen sagde, at debatten i dag drejer sig om, hvad der er bedst og billigst. Omtrent sådan indledte han sin ordførertale. Det er også, hvad vi har hørt fra fru Pernille Sams.

Og alligevel vil jeg godt sætte spørgsmålstegn ved det. For er det nu også det, der egentlig er De Konservatives hensigt med at være med til at rejse den forespørgselsdebat, vi har i dag?

Det, jeg tænker på, er Børsen, hvor det konservative folketingsmedlem, fru Henriette Kjær, siger følgende:

»Ideologisk set burde Kommunedata og andre offentligt ejede erhvervsvirksomheder efter min opfattelse lukke.«

Ideologisk set burde de lukke! Ikke noget med, om de er bedst. Ikke noget med, om de er billigst. Ikke noget med, om de har en god eksport. Ikke noget med, om de er branddygtige. Ikke noget med, om man her har skabt en stor, effektiv, slagkraftig edb-virksomhed. Lukkes skal den, uanset hvordan den kører. Er det ikke det, der egentlig er det konservative budskab i dag, sådan som det her er formuleret af et yngre konservativt folketingsmedlem?

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Bendt Bendtsen sagde, at udliciteringer er et godt redskab til besparelser. Så må jeg stille et spørgsmål, som jeg også prøvede at få besvaret af hr. Kai Dige Bach.

Er det sådan, at man fra De Konservatives side mener, at det er et mål at opnå besparelser på de offentlige budgetter ved at forringe de ansattes løn- og arbejdsvilkår? Er det det, man mener? Eller er man indstillet på, at hvis der skal udliciteres, så skal det være på betingelser, der sikrer, at de ansatte har uændrede løn- og arbejdsvilkår? Det vil jeg gerne have svar på.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg har glædet mig over igen en gang at få fastslået, at De Konservative har en helt anden holdning end Fremskridtspartiet. Fremskridtspartiet siger rent ud: Det gælder om at få det billigst. De Konservative siger klart: Det gælder om at få det bedst og billigst – med »bedst« først. Så er vi tilbage i kvalitetsdiskussionen, den skal jeg ikke gentage nu. Men det er i hvert fald glædeligt at se, at det ikke bare skal være det billigste.

Så må jeg lige minde den konservative ordfører om, at vi altså ikke under debatten var enige om, at det var et kæmpe problem med vore fremtidige forsørgerbyrder over for de ældre. Jeg gjorde ganske klart opmærksom på, at for det første er der ikke noget problem før i år 2015. Så varer problemet i 20 år, derefter er der færre ældre, end der har været før. Det er nu det ene.

For det andet mindede jeg om, at i tiåret fra 1982 til 1992 steg antallet af ældre med 20.000, og udgifterne steg med 15 mia. kr., men samtidig steg produktionsværdien med 400-500 mia. kr., så der er altså noget at tage af til at dække de ældres fortsatte forsørgelse. Så lad os ikke påstå, at der her ligger et kæmpe problem, som vi stadig væk går rundt og ryster for, for det gør vi ikke – de af os, der har studeret tallene.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Sagde hr. Erhard Jakobsen: indvendinger om pensionssystemet og fremtidens forsørgerbyrde?

Dér må jeg henholde mig til den pjeces, der er udgivet af Finansministeriet, som egentlig siger – synes jeg, når jeg læser den, og måske også når

andre læser den – at der er nogle langsigtede politikovervejelser, som er helt nødvendige.

Man trækker også en hel del ting op omkring den gennemsnitlige alder på arbejdsmarkedet m.v. Men om vi har været helt enige om, at der er så store problemer, det kan vi så diskutere.

Vi føler i hvert fald, at der er en problemstilling, som vi allerede nu bør begynde at kigge på, og jeg må så konstatere, at der er mange andre lande i Vesteuropa, der har den samme mening, nemlig at man er nødt til at tage stilling til tingene.

Med hensyn til hr. Klaus Hækkerups citat fra Børsen af fru Henriette Kjærs udtalelse vil jeg sige: Man plukker et eller andet ud om Kommunedata, men det er jo helt klart, at nu har det offentlige system pumpet mange penge i Kommunedata igennem årene, så det er et spørgsmål, om de egentlig opererer på markedsmæssige vilkår. Det kan vi få en større debat om.

Hvad angår hr. Frank Aaens indlæg om besparelserne og vilkårene, må jeg konstatere, at arbejdsvilkår og lønforhold m.v. er noget, der forhandles af arbejdsmarkedets parter. Det mener jeg – det har vi da haft en regel om i dette hus – ikke er noget, man blander sig i. Vi mener, at liciteringer, udbud m.v. er den rigtige måde at få tingene gjort på, også selv om vi skal lave ekstra vilkår for de ansatte, når vi skal til at udlicitere.

Jeg ved godt, hvor debatten skal trække henad i dag; Enhedslisten har jo kørt i den samme rille hele dagen i dag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det var nok en gang i anledning af hr. Frank Aaens bemærkning, som jo er blevet gentaget af hr. Frank Aaen og hans partifæller mange gange i dag, men fordi man siger det samme mange gange, er det ikke ensbetydende med, at det bliver korrekt.

Det er simpelt hen en vildfarelse at hævde, at når man udliciterer, så er det arbejderne, det går ud over – forringede vilkår osv. Det er jo at nedgøre de 1,6 millioner danskere, der er privat beskæftigede, at hævde, at de nærmest lever på sultegrænsen og under nogle vildt dårlige vilkår. Det gør de selvfølgelig ikke.

Hvis det var sådan, at det var firmaer med polske gæstearbejdere, eller hvad ved jeg, underbetalte filippinske daglejere eller sådan noget, som overtog de her ting, så kunne jeg forstå Enhedslistens argumenter, men der er tale

om danske virksomheder med danske overenskomster indgået af danske fagforeninger. Det er de regler, man efterlever og overholder, når der bliver udlliceret, og så er der ikke noget at komme efter.

Hvis nogle af medarbejderne, nogle af medlemmerne i SiD synes, at deres overenskomst er for dårlig, så må de gå til deres forbundsformand og klage dér og lade være med at komme og føre en klage frem i Folketinget personificeret i hr. Frank Aaens indlæg. Det er ikke Folketingets opgave at afgøre, om SiD eller andres overenskomster er gode eller dårlige; det må medlemmerne selv tage stilling til.

Hvis hr. Frank Aaens argument skulle holde vand, ville det jo også være sådan, at når en privat virksomhed lader forskellige private byde på en licitation, skulle den, der vinder, automatisk have dårligere arbejdsvilkår end konkurrenten. Sådan fungerer det ikke på det private arbejdsmarked. Grunden til, at prisen ofte er lavere, er jo konkurrenceelementet. Virksomhederne prøver at optimere ved udnyttelse af deres ressourcer, og det gælder alt fra maskineri til bygninger, kapitalapparat osv., og det er den optimering, som gør, at det bliver billigere, og ikke, at arbejderklassen skal ned med nakken og alt det andet vrøvl.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er hr. Bendt Bendtsen, der nu forsøger at lægge afstand til fru Kjærs udtalelser i Børsen i dag ved at spørge, om Kommunedata nu egentlig også opererer på markedsmæssige vilkår. Det kan jeg forsikre hr. Bendt Bendtsen om at Kommunedata gør. I de ti år, jeg har været borgmester, har vi indkøbt meget, meget edb-udstyr både af Kommunedata og af andre firmaer, både software og hardware, som det jo hedder i det sprog.

Jeg kan godt sige, at der er konkurrence hver gang. Jeg må også sige, jeg ofte – ofte – er blevet skuffet over servicen hos private firmaer. Hvis der virkelig menes noget med bedst og billigst, og hvis man tager udgangspunkt i de realiteter, der er, når man f.eks. indkøber edb til en kommune, så ved man, at Kommunedata dels opererer på markedsmæssige vilkår, dels er konkurrencedygtig, og netop det gør det jo dobbelt grotesk, at Det Konservative Folkeparti kun har ét ønske, som fru Henriette Kjær helt rigtigt siger: af ideologiske grunde at lukke Kommunedata.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Nu er jeg ikke klar over, hvor meget hr. Kim Behnke har været inde i konkrete sager på dette område. Jeg kan sige, at jeg har selv i mit arbejde været inde i et utal af udlicerings-sager, og når en privat vinder f.eks. en rengøringsopgave, så er det generelle mønster, at man går ned i løn, at måske hver fjerde bliver sagt op, og at arbejdstempoet sættes op, så rengøringsassistenterne skal gøre rent i et omfang svarende til 3-4 parcelhuse i timen. Det er vilkårene, og det er på grund af de vilkår, at det private selskab kan vinde ordren. Og det er jo sådan set logisk nok. Altså hvordan skulle de ellers kunne lave billigere rengøring? Det gør man selvfølgelig typisk ved at presse de ansatte.

Det er kernen i meget store dele af de udliceringer, der gennemføres. Nogle steder går opgaver frem og tilbage, men meget ofte, når de private vinder ordren, er det på basis af dårligere løn- og arbejdsvilkår for de ansatte, og det må man tage stilling til. Man kan ikke bare skyde ansvaret fra sig.

Vi har jo sådan set herinde allerede blandet os i det. Vi har også med de konservative stemmer vedtaget en lov i det her Ting, der hedder »Lov om lønmodtageres retsstilling i forbindelse med virksomhedsoverdragelse«, som udtrykkeligt siger, at der skal være uændrede løn- og arbejdsvilkår, når man bliver overtaget af en anden arbejdsgiver. Det står der i den lov. Problemet er bare, at den knytter an til en overenskomst, der måske udløber måneden efter, og så er det, vi får problemer.

Vi kunne bare herinde beslutte os for, at loven ikke skal knyttes an til en eller anden udløbsdato for en overenskomst, men at der skulle være en generel beslutning om, at løn- og arbejdsvilkårene ikke kan forringes blot som følge af, at ens firma bliver overtaget af en anden ejer.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Jeg må altså fastholde over for hr. Frank Aaen, at arbejdsvilkår og arbejdsforhold er noget, der aftales på arbejdsmarkedet – vi kommer så ind i debatten om lov om virksomhedsoverdragelse – men dér gælder jo som bekendt det, som Frank Aaen siger, at det går frem til næste overenskomst; det er jo sådan, landet ligger.

Og med hensyn til hr. Klaus Hækkerups udtalelser igen om at drive kiler ind i Det Konservative Folkeparti, jamen så må jeg fastholde

her fra talerstolen i dag, at det jo egentlig er markedsøkonomien, vi har vendt os til i forbindelse med de ting her. Alle erfaringer viser, at det er den vej, vi kommer derhen, hvor vi siger, at det er bedst og billigst.

Og med hensyn til Kommunedata er det jo nu altså engang kommunerne, der har fyldt kassen op, inden Kommunedata begyndte at køre. Sådan er systemet. Var det nu et privat firma, der var startet på samme måde, kunne det jo være, de havde lignet hinanden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg lyttede til hr. Frank Aaens seneste indlæg, og jeg tager det som en bekræftelse på, at hr. Frank Aaen har givet mig ret, nemlig ret i, at de private virksomheder – nu var hr. Frank Aaen så ovre i rengøringsafdelingen – selvfølgelig overholder de overenskomstmæssige vilkår, der er. Og når det er tilfældet, jamen så er der jo grund til at sætte punktum.

Hvis hr. Frank Aaen og nogle af rengørings-assistenterne synes, at deres løn og arbejdsvilkår er for dårlige, må de gøre krav gældende over for deres arbejdsgivere, så må de bruge deres faglige organisationer til styrke deres argumenter, men det er altså ikke noget at komme med i Folketinget.

Så er der hr. Klaus Hækkerup, som er voldsomt ude omkring Kommunedata og nærmest giver sådan en blankoerklæring om, at alt, hvad der foregår dér, det er bare i orden. Dér må jeg altså gøre opmærksom på, at i en enkelt kommune var man i den situation, at man havde vedtaget at bede om at få en række af kommunens edb-funktioner lagt ud i offentlig licitation. En privat virksomhed vandt denne licitation. De kunne gøre det 600.000 kr. billigere end den hidtidige aftale med Kommunedata.

Hvad gjorde Kommunedata så? Så meddelte man, at det tilbud kunne man godt matche. Og så traf kommunalbestyrelsen beslutning om, at da man jo havde et samarbejde med Kommunedata i forvejen, fortsatte man med det.

Mit spørgsmål til hr. Klaus Hækkerup og til Kommunedata, er: Hvordan har man kunnet være så uforskammet uberettiget at indskovle 600.000 kr. om året? Jo, det har man kunnet, fordi der har siddet kommunalbestyrelsesmedlemmer rundt omkring og sovet i timen og bare betalt regningen, for det var jo vennerne i Kommunedata, man betalte regningen til. Og når så de penge er blevet stablet, har man altså kunnet

gå ud og udkonkurrere private. Det er den form for unfair, urimelig, politiseret konkurrence, der finder sted i disse selskaber. Og derfor er det, at vi også har ideologiske holdninger til det, der foregår disse steder. Men det er også en ideologisk holdning i et byråd at afvise en privat frem for Kommunedata.

(Kort bemærkning).

Jens Løgstrup Madsen (V):

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Klaus Hækkerup, fremhævede Kommunedata, og hvordan de var bedst og billigst på mange områder inden for edb-branchen.

Næh, sagen er, at Kommunedata ikke er bedst og billigst; de har bare de bedste politiske forbindelser. Det har vi set i de eksempler, der har været f.eks. med hensyn til anskaffelse af edb-udstyr til hospitalerne; vi så det senest i Fyns Amt; vi har set det i Københavns Amt, og vi har set det i Vestsjællands Amt, hvor Kommunedata er gået ind, må vi formode, og har fået stoppet de licitationer, som var i gang.

Jeg skal læse op her fra den indstilling, der kom fra styregruppen vedrørende anskaffelse af edb-udstyr i Fyns Amt:

»Det vurderes, at IBM's Medsolution system har en væsentlig bedre funktionalitet, er mere brugervenligt og væsentligt mere fleksibelt end Kommunedatas grønne system« – og så fortsætter man med en klar fremhævelse af, at IBM's system er langt bedre end Kommunedatas.

Alligevel blev licitationen stoppet under henvisning til, at IBM ikke har stor nok markedsandel i Danmark – i øvrigt en klart ulovlig begrundelse.

Det viser, hvad vi er oppe imod på det kommunale område: politiske forbindelser frem for sund økonomisk fornuft.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Bendt Bendtsen siger, at kommunerne har fyldt kassen op i Kommunedata. Det har kommunerne ikke gjort. De kommunale organisationer har et indskud i Kommunedata, der så i øvrigt skal leve af at sælge sine produkter.

Så bliver det nævnt, at man har udliciteret og fået lavere tilbud. Det synes jeg er fremragende. Jeg har også i min tid som borgmester taget andre edb-leverandører end Kommunedata ind. Det synes jeg mange kommuner skal gøre. Det er jo den eneste måde, konkurrencen kan fungere på.

Jeg kender ikke sagen fra Fyns Amt. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle politiske forbindelser, der tales om. Men jeg kender det flertal, der i dag er i Fyns Amt, og hvis det er de samme politiske forbindelser, så kan jeg måske forstå, hvorfor et firma, der gav så dårligt et tilbud, som Ri-Bus gav Ribe Amts Trafikselskab, alligevel kunne få kontrakten.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis vil jeg udtrykke SF's folketingsgruppes sympati for de aktionerende buschauffører i Esbjerg og for de mange landet over, der i dag viser deres solidaritet over for deres kolleger i Esbjerg. Den behandling, som buschaufførerne i Esbjerg har været ude for, burde være fjern fortid i Danmark. Vi håber, de vinder deres kamp, og at der derved vil blive sat en stopper for den overhåndtagende privatisering, som vi ser alt for mange steder i landet.

Jeg vil også gerne samtidig tage kraftigt afstand fra de udtalelser, hr. Jan Kjøpke Christensen tidligere fremkom med i dag, hvor han karakteriserede de strejkende buschauffører i Esbjerg som folk, der bare stod og drak øl. Det er en uforskammet måde at karakterisere folk på, som har passet deres arbejde i mange år og nu er kastet ud i en konflikt uden egen skyld og alene på grund af nogle borgerlige politikere.

Disse udtalelser skal ses på baggrund af, at vi fra SF's side helst ville se helt pragmatisk på det spørgsmål, som forespørgerne har sat til debat i dag. Om et spørgsmål løses i kommunalt regi eller i privat, burde være et spørgsmål af samme karakter, som når en privat virksomhed skal tage stilling til, om virksomheden selv skal have en servicedel i huset, eller om servicen skal købes udefra efter behov. Det burde alene være et spørgsmål om, hvordan en opgave løses bedst inden for de givne økonomiske rammer.

Desværre er det ikke længere muligt at tage sådan en rent pragmatisk stilling til problemet. Skylden herfor ligger alene hos de partier, der har rejst debatten i dag.

Problemet er, at der i nogle borgerligt styrede kommuner foregår privatiseringer, der intet har at gøre med spørgsmålet om, hvordan en opgave løses bedst, men alene er ideologisk begrundet. Og det, borgerne oplever, er ringere og ringere service. Ordet privatisering er i dag synonymt med forringelser.

Sådan behøvede det ikke at være. Der er opgaver, der fuldt forsvarligt kan løses i privat regi, men den borgerlige, rent ideologisk beto-

nede fremfærd har medført, at privatiseringer og forringelser er blevet udtryk for det samme.

Problemet er også, at der ikke skelnes tilstrækkelig kraftigt mellem opgaver, der er egnet til udlicitering, og opgaver, der ikke er det. Derfor ser vi eksempler på udlicitering, f.eks. på ældreområdet, der aldrig burde være foretaget, fordi det kun kan medføre forringelser, uanset hvor megen omhu den private virksomhed forsøger at lægge i opgaven. Omsorg og pleje er ikke egnet til at blive splittet op på denne måde.

Men privatisering medfører billiggørelse, vil forsvarerne sige; det er det, der er sagt i dag. Ja, i nogle tilfælde, dog langtfra i alle. Men når det sker, ja, hvad sker der så? Det kan man f.eks. læse om i Erhvervsbladet. Her kan man med jævne mellemrum læse om virksomheder, der har fået en opgave udliciteret, hvilket de er tilfredse med, men samtidig har de fået 10-20 pct. mindre at udføre opgaven med, og det er de ikke så tilfredse med, for de kan selvfølgelig ikke løse opgaven lige så forsvarligt som de velfungerende kommunale enheder, der plejer at gøre det, når de oven i købet skal gøre det for væsentlig færre penge. De pågældende virksomheder føler sig som ofre, der skal modtage borgernes kritik af forringelser, som borgerlige politikere har besluttet. De reelle ofre er naturligvis borgerne, der ikke får den service, de har krav på, og de ansatte, der får deres arbejdsvilkår forringet.

Efterhånden har vi brug for en redegørelse for de erfaringer, vi har fået ved privatiseringer. Svenskerne har udarbejdet en sådan, men deres resultat viser, at udliciteringer langtfra altid er af det gode.

For at vende tilbage til Esbjerg er et af problemerne dér som bekendt, at borgerlige politikere har set en mulighed for besparelse ved at tvinge buschaufførerne, der langtfra er højt betalt, over på en anden og langt ringere overenskomst. At de ikke vil finde sig i det, burde enhver kunne forstå. Også her er der to parter, der er ofre: De ansatte, der uden eget ønske, uden provokation fra deres side er kastet ud i en faglig kamp, og borgerne, der ikke får den service, de har betalt for.

Vi er naturligvis opmærksom på, at de borgerlige partier har nogle vælgere og medlemmer blandt erhvervsdrivende, der gerne vil have nogle af de opgaver, der i dag løses af kommunerne. Det er for så vidt legitimt, men det er ikke legitimt, når de borgerlige partier i deres iver efter at takkes vennerne forsømmer den opga-

ve, som de er valgt til, nemlig at sørge for, at den kommunale service fungerer optimalt.

Derfor skal det siges så tydeligt, at det ikke kan misforstås: Vi siger nej til privatiseringer, og vi vil blive ved med at sige nej, indtil debatten er blevet afgiftet og vi igen kan begynde pragmatisk at diskutere, hvordan opgaverne løses mest hensigtsmæssigt.

Danmark er underkastet nogle regler om udlicitering i EF-regi. Dem kan vi godt leve med, forudsat at udliciteringerne gribes pragmatisk an, hvilket bl.a. må betyde, at kommunerne selv må afgive tilbud. Derfor er vi også glade for indenrigsministerens lovforslag, der tillader kommunerne at bruge overskuds kapacitet til at løse opgaver i andre kommuner.

Forespørgslen går ikke kun på udliciteringer, men også på kommunal erhvervs politik. Jeg husker dengang, der blev gennemført en beskedent udvidelse af kommunalfuldmagtens muligheder herfor. Da havde vi en række møder med repræsentanter for kommunerne. De bad entydigt – både borgerlige, socialdemokrater og SF'ere – om lempelse af de stramme bånd. De gjorde det ikke for at flytte hegnspæle, men fordi der var nogle problemer i deres kommuner, som de gerne ville være med til at løse.

Vi fik en udvidelse af de kommunale muligheder. De borgerlige partier i Folketinget malede dengang fanden på væggen. Nu får vi hvert år en opgørelse over, hvad der er sket. Der er mindst talt ikke sket ret meget.

Fra SF's side havde vi gerne set, at de nye muligheder var blevet brugt noget mere. Det er ikke, fordi vi synes, at alt skal være kommunalt. Vi er i den henseende ikke et ideologisk spejlbillede af de borgerlige partier. Det har vi til overmål demonstreret. Ikke ét parti i dette ting har fremsat så mange forslag for at forbedre private iværksætteres muligheder som SF. Men vi mener, at opgaverne skal løses. Det kan ske på privat basis, på kommunal basis eller ved et samarbejde mellem de to sektorer.

I juni 1994 var Erhvervsudvalget i Kina. Vi havde før afrejsen hørt om de nye markedsøkonomiske reformer og den kraftige økonomiske vækst. At det var rigtigt, kunne vi se ved selvsyn. Vi kunne også konstatere, at i vid udstrækning var det folkekommunerne, der benyttede sig af de nye muligheder til at sætte en erhvervsudvikling i gang.

Der tales i disse år om den øgede globale konkurrence, hvor især landene i Sydøstasien bliver en trussel mod landene i vores del af ver-

den. Det glemmes alt for ofte, at en af forklaringerne på den kraftige udvikling i Sydøstasien er et langt mindre ideologisk syn på, om opgaverne løses bedst i den ene eller den anden sektor.

Vi kender nogle af argumenterne mod den kommunale erhvervs politik: unfair konkurrence, når private skal konkurrere med virksomheder, der kan få deres underskud dækket i kommunekassen, og risiko for pamperi, når borgmestrene ud over deres løn får væsentlige indtægter fra et stigende antal bestyrelsesposter i diverse kommunale virksomheder.

Faren for disse to udviklinger kender vi, og vi vil meget gerne være med til at opstille effektive barrierer herimod. Det har vi også bevist: Hver gang vi har haft medindflydelse, har vi været med til at opstille vandtætte skotter mellem erhvervs virksomheder og kommunale kasser. Men det, vi ikke vil være med til, er rent had til fællesskabet. Det opstiller barrierer, der gør, at problemerne ikke bliver løst. Blandt de problemer, der skal løses, tænker vi også på det at udvikle job i markedsbaserede virksomheder. Her vil vi fastholde en ubegrænset pragmatisme.

Afslutningsvis skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden

»På baggrund af de meget uheldige og negative konsekvenser, som udliciteringer har fået mange steder, f.eks. med udliciteringen til Ri-Bus, opfordres regeringen til at foretage en nærmere undersøgelse af udliciteringers konsekvenser for:

- serviceniveauet for brugerne,
- de offentlige udgifter,
- de ansattes løn, arbejdsvilkår, arbejdsmiljø og uddannelsesforhold.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 63)

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår ligeledes i forhandling.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, at denne debat har vist, at der er et meget markant skel ned gennem Folketingssalen mellem på den ene side regeringspartierne,

SF og Enhedslisten og på den anden side Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet, som fører en doktriner og liberalistisk politik vendt mod fagbevægelsen. Derfor synes jeg også, det er meget vigtigt, at SF og Enhedslisten trækker på samme hammel i denne sag. Det er ikke mindst vigtigt af hensyn til, at vi giver det signal, at partierne herinde til venstre i Folketingssalen kan være med til at styrke den aktivitet, som nu foregår ude i samfundet.

Vi havde gerne ønsket – og derfor fremsætter vi også selv om lidt et forslag om motiveret dagsorden, som hr. Frank Aaen kommer med – en mere vidtgående dagsorden end den, som SF nu har stillet.

Men vi konstaterer også med tilfredshed, at hr. Kjeld Rahbæk Møller for et øjeblik siden nævnte, at SF nu siger nej til udlicitering i hvert fald indtil videre. Jeg synes, det er en melding, som det er værd at sige tak for til SF. Den er med til at styrke det, der nu foregår uden for Folketingssalen. Derfor håber vi også, at den dagsorden, som nu ligger, skal forstås sådan, at de mange problemer, som der er f.eks. med lønnedskæringer osv. i forbindelse med Ri-Buskonflikten, indgår som et meget præcist element i den undersøgelse, som SF foreslår.

Hvis dette er tilfældet, og det går jeg næsten ud fra som givet at det er, så vil Enhedslisten gerne stemme for SF's dagsorden. Vi håber så til gengæld naturligvis, at SF på tilsvarende vis vil se positivt på den, som hr. Frank Aaen vil stille lige om lidt.

(Kort bemærkning).

Jan Kjøpke Christensen (FP):

Nu kan vi høre, at det bliver understreget, at SF og Enhedslisten skal »trække på samme hammel«. Det er der måske også grund til; det er måske ikke så ofte, at man er enige netop de 2 partier imellem. Jeg ved ikke, om det, der blev sagt her fra hr. Keld Albrechtsens side, skulle forstås sådan.

Men det, jeg går herop for, er netop at understrege Fremskridtspartiets holdning til kvaliteten af det, der udbydes i licitation. Jeg hørte, at hr. Erhard Jakobsen var inde på, at Fremskridtspartiet bare ville have det billigst, og at De Konservative både vil have det bedst og billigst, og det var da mere reelt at komme med også, at det skulle være bedst. Fremskridtspartiet har altid – det kan man se i alle pjecer osv. – sagt, at kvaliteten selvfølgelig også skal være i top forstået på den måde, at man altid, når man udbyder noget i licitation, kan have et mindstekrav til netop

den service, der også skal være. For det er jo klart: Er servicen ikke i orden, så bliver de pågældende private virksomheder heller ikke ved med at have arbejde. Og det er vigtigt for Fremskridtspartiet at understrege, at vi selvfølgelig også ønsker, at det arbejde, der skal udliciteres, har en vis standard, så det er både bedst og billigst, også efter Fremskridtspartiets mening; det er det, man skal gå efter.

Så vil jeg til SF's ordfører sige, at det da godt kan være, at SF opfattede det, jeg har sagt tidligere omkring de demonstrationer, der har været, som nedladende. Men ikke desto mindre skal man jo også sige, hvad man mener her fra Folketingets talerstol, og min klare opfattelse er, at det naturligvis ikke er alle. Der er reelle medarbejdere, der går ud og demonstrerer, men så får man desværre en hel masse til at slutte op omkring sådan nogle demonstrationer, som kun har ét formål: netop at lave hærværk, bruge partisansøm osv. og lave ting og sager over for politiet, som absolut ikke er af det gode. Og det er selvfølgelig i bund og grund en skam netop for dem, der står bagved en reel demonstration, at der er sådan nogle ballademagere, som jeg vil kalde dem, for det er måske mildt sagt om det, der er sket i den sidste tid omkring den demonstration, der har været i Esbjerg og nu desværre har bredt sig over hele landet.

Jeg kan ikke lade være med til sidst at sige, at det er yderst tankevækkende, at det netop er under en socialdemokratisk regering, at Danmark oplever de mest omfattende arbejdsnedlæggelser i mange år. Det bør man lige have for øje også.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Det, der bringer mig på talerstolen allerførst, var dette med, at man rettede en grov beskyldning mod CD, nemlig at vi skulle begynde at trække på samme hammel som SF og Enhedslisten. Det må man altså ikke påstå fra denne talerstol.

Vi har intet tilfælles i den sympati, der er tilkendegivet fra SF's side; det er i mildere form og naturligvis slet ikke den. Jeg indrømmer selvfølgelig, at det er alvorligt, at en politihund er så dum, at den bider en tillidsmand; den kunne jo bare have bidt nogle af de andre i stedet for. Det kan jeg godt forstå. Men alligevel. Altså at det dér narreværk vil vi ikke have noget med at gøre.

Men må jeg så sige: Det, jeg væsentligt indvender mod SF's meget milde dagsorden, er det, at den jo er overflødig. Hvis ellers min oplys-

ning er rigtig, og det kan ministeren senere bekræfte – jeg ved, den er rigtig – så er regeringen jo i gang med at lave det dér kvalitetsinstitut.

Men med til det kvalitetsinstitut hører jo altså også medarbejdernes vilkår. Der er vel ingen, der drømmer om, at betjeningen ikke har noget at gøre med medarbejdernes vilkår, medarbejdernes større eller mindre tilfredshed og tryk-
hed. Og derfor mener jeg i og for sig, at hvis SF's dagsorden er ment mildt, så kan man trække den tilbage, for så er den overflødig.

Hvis det derimod er rigtigt, hvad man var inde på fra anden side, at den var en tilkendegivelse af, at man støtter den bevægelse, der er i gang rundt omkring, så kan jeg godt forstå, at man opretholder den, og så behøver jeg ikke sige, at CD stemmer imod den.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Den kommer sådan set, min korte bemærkning, meget godt i forlængelse af de bemærkninger, som hr. Erhard Jakobsen netop fremsatte her for et øjeblik siden.

Jeg ved jo ikke rigtig, hvad der foregår i regeringspartierne lejr. Men jeg har brug for at blive en lille smule vejledt. Når det nu er sådan, at hr. Kjeld Rahbæk Møller fremsætter sit dagsordensforslag, som beskrevet står, altså at man skal undersøge konsekvenserne og sådan noget, og Enhedslisten derefter konkluderer og siger: Nu har vi et klart skel her i Folketinget: et skel mellem regeringspartierne, SF og Enhedslisten på den ene side og Venstre og De Konservative og Fremskridtspartiet på den anden side; så er det, jeg må spørge mig selv: Er det virkelig rigtigt? Er det sådan, at CD og Det Radikale Venstre trækker på samme hammel som Enhedslisten? Det er det ikke ifølge hr. Erhard Jakobsens udtalelser for et øjeblik siden. Men alligevel er man stort set enig.

Så vil jeg spørge: Hvor går enigheden? Er det sådan, at SF er modstander af udlicitering? Det kan jeg ikke læse af SF's dagsorden. Men det er da interessant, hvis SF og Enhedslisten så er de to eneste partier, der er direkte modstandere af udliciteringer i fremtiden, og det synes jeg ville være vigtigt for os at få et svar på. Hvor står hr. Kjeld Rahbæk Møller i denne sag? Står han isoleret fra Socialdemokratiet? Står han isoleret fra de andre regeringspartier sammen med Enhedslisten? Eller hvordan hænger det sammen? Lad os nu få lidt orden på tingene.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Det er naturligvis synd for hr. Erhard Jakobsen, hvis han kommer i den situation, at han må erkende, at vi sammen – CD, Enhedslisten og SF – skal afvise det borgerlige stormløb, som i dag er forsøgt. Det er synd for hr. Erhard Jakobsen, men det er jo nu engang en kendsgerning. Sådan er situationen. Der er så hr. Erhard Jakobsen tvunget af de politiske realiteter til at stå, hvor han står. Så meget om det.

Jeg er bare glad for, at det i dag er lykkedes med et klart flertal at afvise det, som var de borgerliges hensigt med denne forespørgsel. Det er det vigtige, og det er det signal, som skal ud til befolkningen, at nu er den superliberalistiske bølge, som har hærget dette land, siden Poul Schlüter blev statsminister, slut. Nu står vi i en ny situation, heldigvis, hvor vi forhåbentlig kan komme til at opbygge noget fornuftigt i dette land. Det håber jeg så at hr. Erhard Jakobsen kan leve med at de politiske realiteter tvinger ham til at medvirke til.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at jeg da også fornemmer, at VKZ' ideologiske felttog har gjort dem isolerede, men derfra og så til at slutte, at alle andre af Folketingets partier er enige, sådan har jeg ikke forstået debatten. I den vurdering tror jeg jeg er lidt mere enig med hr. Erhard Jakobsen.

Hr. Keld Albrechtsen spørger til, hvordan vores dagsorden skal forstås. Der står højt og tydeligt i den, at de ansattes løn- og arbejdsvilkår skal indgå i undersøgelsen. Selvfølgelig. Det er netop det, der er interessant, når vi har hørt så mange debatter, så mange tal her om, hvor store besparelser man kan få. Ja, tak! Hvis det kun er, fordi serviceniveauet er forringet og folks løn er sat ned, så er det jo let at få besparelser. Det er jo ikke interessant. Vi skal jo se kvalitet, pris og arbejdsvilkår i sammenhæng. Det er det, det går ud på.

Til hr. Erhard Jakobsen, der som begrundelse for ikke at stemme for vores dagsorden peger på, at der nu kommer et kvalitetsinstitut: Ja, men det løser jo ikke automatisk det, vi beder om her. Det er klart, at hvis der kommer et kvalitetsinstitut og de skal lave den undersøgelse, vi beder om, så er det i orden. Men det kan man jo så bare tilkendegive ved at stemme for. Jeg forstod sådan set, at hr. Erhard Jakobsen egentlig

ønskede den undersøgelse. Så forstår jeg slet ikke, hvorfor regeringspartierne ikke kan stemme for dagsordenen.

Til hr. Køpke Christensen, der talte om hærværk og partisansøm og ballademagere, og jeg ved ikke hvad, vil jeg sige, at selvfølgelig har der været visse tilfælde af ting, som vi også må tage afstand fra – indlysende. Vi er ikke for hærværk, men at karakterisere alle de mange buschauffører i Esbjerg og alle de folk, der sympatiserer med dem, som ballademagere, det håber jeg da ikke hr. Jan Køpke Christensen vil. Det vil vi i hvert fald tage meget kraftigt afstand fra.

Hr. Svend Erik Hovmand havde ikke hørt min tale. Jeg ved ikke, hvad han var distraheret af, men det var synd, for jeg gjorde meget ud af at sige, at vores dybe ønske er at være totalt pragmatiske i denne sag, totalt pragmatiske og se på, hvordan opgaver løses bedst muligt; men under det felttog, det ideologiske felttog, som de borgerlige kører frem med nu, er det ikke muligt.

Vi siger nej til udliciteringer, som tiden er, men jeg håber inderligt, vi kan få debatten afgiftet, og at vi atter kan begynde at diskutere, hvordan vi løser en opgave bedst og mest praktisk. Det er det, det drejer sig om. Det er det, det burde dreje sig om.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Det er et svar til hr. Svend Erik Hovmand, der efterlyste svar på, om regeringen er modstander af udliciteringer. Jamen det er jo lige præcis det, vi snakker om i dag. Vi taler jo faktisk om et dagsordensforslag, der handler om lovforslag nr. L 151 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder, og efter det skal opgaver over 1,6 mio. kr. i udbud. Og det er jo ikke bare udbud til andre offentlige virksomheder. Det er udbud til alle virksomheder. Alt, hvad der ligger derunder, kan selvfølgelig udbydes privat, nøjagtig som man har lyst til. Det er den enkelte kommunalbestyrelse og det enkelte amtsråd, der bestemmer det. Derfor er svaret: Regeringen går naturligvis ind for udliciteringer. Vi synes, det er en udmærket ting.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg takker for den tilkendegivelse fra den radikale ordfører. Det var nu også, hvad jeg havde ventet, og jeg havde da også ventet, at CD og

Socialdemokratiet ville erkende sig som varme tilhængere af privatisering og udlicitering, fordi det er et godt instrument til at sikre en effektiv og dynamisk offentlig sektor. Så jeg synes, det er meget rart at få konstateret, at regeringspartierne altså er tilhængere af fortsat udlicitering og privatisering, fair nok.

Men det, der bragte mig frem for et øjeblik siden, var forvirringen omkring SF og Enhedslisten, hvor Enhedslisten altså pludselig mente, at nu var de helt enige på den ene side af midterstregen i dansk politik, og det kan vi altså konstatere at der ikke er tale om. Enhedslisten står alene sammen med SF, forstår jeg altså nu. SF vil ikke være med til at fortsætte med udlicitering.

Det er jo nyt for mig at høre, for det er ikke mere end en måneds tid siden eller to, at SF stemte for udlicitering i forbindelse med HT f.eks. – en lovgivning, som betyder, at alle ruter skal udliciteres; og det var man altså tilhænger af på det tidspunkt. Men nu forstår jeg, at SF er blevet lidt betænkelig og er havnet ovre sammen med den yderste venstrefløj, gammelkommunisterne, i Enhedslisten og har indtaget deres standpunkt. Det synes jeg da er rart at kunne konstatere.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Nøgleordet lå, da hr. Svend Erik Hovmand sagde, at han er tilhænger af udlicitering og privatisering og nævnte en hel masse andre, der vistnok også var det. Fra SF's side er vi ideologisk set hverken modstandere eller tilhængere. Vi er ravende ligeglade, om det løses på den ene eller den anden måde. Det skal løses ordentligt. Det er vores principielle udgangspunkt.

Men som tingene foregår nu, sker der netop det, at hr. Svend Erik Hovmand og hans partifæller rundt omkring, der er tilhængere af det, rent ideologisk kører noget igennem, der aldrig burde være sket. Og i den situation er vi nødt til at sige: Nej, nu stopper vi altså. Nu må vi stoppe med det halløj dér. Vi stopper, indtil vi igen kan tale om denne sag i et afgiftet tonefald. Så vil vi godt være med til at snakke pragmatisk, men ikke nu.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg forstår egentlig ikke rigtig, at hr. Svend Erik Hovmand ikke med glæde tager imod det, som SF nu siger, som jo er, at det er rent pragmatisk.

Når jeg tænker på gamle dage, og det er ikke så gamle dage endda, det er jo også hr. Svend Erik Hovmands dage, så var SF lige så ideologisk på det punkt, som nu altså åbenbart én, vi har fået citeret i dag, er på et andet punkt: at man går ind for en ting, blot fordi det er sådan og sådan.

Jeg har da altid kendt hr. Svend Erik Hovmand som pragmatiker. Jeg har ikke altid kendt SF som pragmatikere, men derfor noterer jeg med stor tilfredshed, at de er det, og derfor vil jeg sige, at går der nu en skillelinje, ja, så går den klart i forhold til det, som hr. Svend Erik Hovmand meget træffende kalder for gammelkommunisterne. Det er dér, skillelinjen går.

Må jeg så lige sige, at naturligvis følger jeg da grundloven, og når jeg stemmer her i Folketinget, så kigger jeg ikke efter, om Enhedslisten stemmer for eller imod det samme, som jeg stemmer for eller imod. Det ville være i strid med grundloven. Det, som jeg hele tiden har anset for CD's store opgave, er ikke at forhindre, at SF og VS eller Enhedslisten kommer til at stemme, som de vil, eller kommer til at tale, som de vil, det må de selv om. Det afgørende er, at de ikke får indflydelse på denne regerings politik, så længe CD er medlem. Det er det afgørende, og det er dér, vi adskiller os fra SF og fra gammelkommunisterne.

(Kort bemærkning).

Jørn Jespersen (SF):

Jeg kan nu forstå, at Venstre og hr. Svend Erik Hovmand går ind for enhver form for udlicitering af princip, af ideologiske grunde. Derfor synes jeg, det kunne være rart at få at vide, om man f.eks. også ville gå ind for den licitation, der blev stoppet i Frederiksborg Amt her i efteråret, hvor det var det borgerlige amtsråds planer at udlicitere køkkendriften på institutioner for ældre og for svagtseende og for blinde og på plejehjem, hvor det at producere maden indgik som del i den terapeutiske behandling.

Dér oplevede man jo, at man også af ideologiske grunde fra især Venstres og De Konservatives side ønskede at udlicitere madlavningen til private firmaer, og det blev kun standset, fordi man fik en massiv protest fra beboerne på plejehjem og fra de indlagte på de forskellige behandlingshjem.

Dér ønskede man simpelt hen at indgå i den daglige drift, man ønskede at bevare den kvalitet, der lå i, at man havde sine egne køkkener og sin egen madlavning, og det var først efter ganske massive protester, at man fik standset langt

det meste af den udlicitering. Ville Venstres folketingsgruppe have støttet sådan en licitation af ideologiske grunde, eller er man klar over, at der kan være tilfælde, hvor kvaliteten og værdien for de mennesker, som udliciteringen rammer, trods alt sætter en grænse for Venstres gammelliberalistiske udliciteringspolitik?

Kim Behnke (FP):

Det skal ingen hemmelighed være, at vi i Fremskridtspartiet har glædet os meget til den debat, vi skulle have i dag; ikke kun fordi vi på denne måde fik større mulighed for at få diskuteret de to lovforslag, der ligger fra indenrigsministeren, end det var tilfældet under førstebehandlingen, men mindst lige så meget fordi vi ud over de to lovforslag, ud over de intentioner, der i øjeblikket er i regeringen, kan konstatere, at der allerede er skred i tingene rundt omkring i landets kommuner. Og mange steder sætter man jo tingene i værk i forventning om, at når regeringen med et solidt flertal hos den yderste venstrefløj agter at gennemføre disse lovforslag, så er det bare med at komme i gang så hurtigt som muligt. Derfor er der grund til, at vi i Folketinget får denne grundige debat i dag.

Som indledning til mit indlæg vil jeg tillade mig at citere nok engang fra tidsskriftet Statsindkøb nr. 3, 1994, for som jeg har fortalt tidligere, skrev finansministeren under overskriften »Sund fornuft« følgende: »Udbud og udlicitering behøver ikke være kontroversielle spørgsmål. I virkeligheden handler det blot om fornuftige, ubureaukratiske, omkostningsbevidste løsninger af institutionernes arbejdsopgaver.«

Så præcist kan det siges, og sådan hænger det sammen. Det er det, udliciteringer handler om, hverken mere eller mindre, og når selv landets finansminister er nået til den erkendelse, ja, så må vi sige, så burde tingene jo være i de bedste hænder.

Men det er jo bare ikke tilfældet. Det her er en pæn formulering, og under overfladen, når man kradser lidt i lakken, så har vi på hr. Klaus Hækkerups ordførertale i dag kunnet konstatere, at det stadig væk er Socialdemokratiets opfattelse, at man skal gøre alt praktisk muligt for at spænde ben for de udliciteringer, som der er så enormt stort et potentiale for.

Dansk Teknologisk Institut og Kommunernes Landsforening – om dem kan man jo ikke ligefrem påstå, at de er båret af borgerlig ideologi – har ifølge bladet Arbejdsgiveren nr. 17 fra 19. oktober 1993 gennemgået den offentlige sektor.

De har på baggrund af den undersøgelse, Dansk Teknologisk Institut gennemførte, konstateret, at der er et udliciteringspotentiale på 80 mia. kr.

Det er altså ganske mange penge, og det overgår selv de mest vidtgående forslag, Fremskridtspartiet har fremsat her i Folketinget, for vi har ikke været i stand til i tilsvarende grad, som man altså har været på Teknologisk Institut og i Kommunernes Landsforening, at gå ud og kigge i krogen og se, hvilke muligheder der egentlig er.

Det er deres melding til os politikere. 80 mia. kr. ligger og venter på at blive udliciteret. Det må siges at være noget af en melding, som Folketinget og særlig regeringen i langt højere grad burde være opmærksom på og sørge for at tage de nødvendige initiativer til at få sat i gang.

Og hvorfor så det? Jo, for ud over de fordele, der har været nævnt til hudløshed her i dag om, at skatteyderne kan slippe billigere, kvaliteten kan komme i top osv., så er det, som særlig Teknologisk Institut har interesseret sig for, de synergieffekter, hedder det vistnok på moderne dansk, der opstår, når de private virksomheder får forøget deres hjemmemarked. Så er de i stand til at gå ud og klare sig endnu bedre på de internationale markeder. Og det er det, som gør, at man fra Dansk Teknologisk Institut mener, at der også rent beskæftigelsesmæssigt, rent samfundøkonomisk og vækstmæssigt vil være et langt større potentiale, som vil være affødt af disse udliciteringer for 80 mia. kr.

Men tingene har jo også tidligere i regeringskredse været undersøgt endog overordentlig grundigt.

I oktober 1991 forelagde den daværende finansminister for Folketinget en rapport fra det såkaldte Udliciteringsudvalg, og i den rapport opgjorde man, at der var 260 emneområder i den offentlige sektor, hvor det var relevant at benytte sig af udlicitering. 260 emneområder! Jeg tror, de, der har været mest flittige i dag, har været oppe på at nævne 5-6 stykker, f.eks. rengøring, madlavning og buskørsel. Men de folk i Finansministeriet, som tilbage i oktober 1991 gik til bunds i sagen og undersøgte den grundigt, kunne altså konstatere, at der var 260 mulige emneområder, så det er bare med at komme i gang.

Det, man også på daværende tidspunkt og tidligere havde kunnet konstatere i Finansministeriet, var, at besparelspotentialet rent faktisk var ganske betydeligt. Dengang hævdede man forsigtigt, at driftsbesparelserne ville være i

størrelsesordenen 20-25 pct., lidt afhængig af aktiviteten. Det er siden blevet undersøgt flere gange, om det nu holder, og hvor stor besparelsesprocenten er, og jeg er nødt til at sige, at på ét eneste punkt er jeg uenig med min medfore-spørger, fru Pernille Sams, som hævder, at det er i størrelsesordenen 15-20 pct. Der er et langt større besparelspotentiale.

Udliciteringsrådet har af indlysende årsager beskæftiget sig meget med spørgsmålet, og dets formand, hr. Ole P. Christensen, har så sent som op til denne debat over for offentligheden skoset regeringen og Folketinget, fordi man ikke har undersøgt tingene mere dybtgående. Allernest har vi fået et dagsordensforslag fra SF, som gerne vil have tingene undersøgt. Jeg er nødt til at sige, at det er der ingen grund til at gøre. Man har undersøgt dem, man har endda undersøgt dem overordentlig grundigt, og igen er det den samme myndighed, som har foretaget undersøgelsen, nemlig Finansministeriet.

Den undersøgelse, Finansministeriet har foretaget, er foretaget på baggrund af de udliciteringer, der blev gennemført i 1993. Finansministeriet kunne derfor i juni 1994 gøre resultatet op. Man havde undersøgt 81 statslige institutioner, og de havde sparet 37 pct., svarende til 9,5 mio. kr.

Ministeriet fandt også ud af, at de gange, hvor de statslige institutioner selv forsøgte at byde med – der var tale om 28 udbud – var det kun i 3 tilfælde, de selv var bedst og billigst, og man konkluderede oven i købet, at det desværre skyldtes den lave effektivitet i egne funktioner.

Den rapport har jeg kun et sammendrag af, for den blev aldrig nogen sinde offentliggjort. Og hvorfor gjorde den ikke det? Fordi der gik politik i tingene, og fordi vi nærmede os et folketingsvalg. Af årsager, jeg ikke er bekendt med, blev bremserne sat i, og rapporten kom aldrig nogen sinde til offentlighedens kendskab. Jeg synes faktisk, det er et problem for Folketinget og for den debat, vi har i dag, at man har indsamlet de oplysninger i Finansministeriet og har konkluderet, at der kan spares 37 pct., at det offentlige – i dette tilfælde staten – ofte har en alt for lav effektivitet, og at de beløb, der kan spares, er ganske betydelige. Men Folketinget måtte ikke få kendskab til de ting, blot fordi man i Socialdemokratiet – er jeg ikke bange for at sige – af partiegoistiske og valgtekniske grunde ikke ville have, at den oplysning kom frem.

Vi skal også huske, hvad der skete i sommeren 1994. På det tidspunkt offentliggjorde vi det,

vi kaldte »100 gode grunde til et VKZ-samarbejde«, og den daværende regering var nødt til at gøre et eller andet panisk for at forhindre, at der kom tilstrækkelig vælgeropbakning bag det projekt. Man erklærede, at VKZ ville indføre den sorteste middelalder, hvis vi fik flertal osv., og så var det ikke særlig smart, hvis man måtte erkende, at grundtanken i hele den politik, vi står for, rent faktisk har virket ganske godt.

En dag ved lejlighed, når finansministeren er kommet på tilstrækkelig lang afstand af det sidste folketingsvalg, kan det være, han vil tillade, at den rapport bliver offentliggjort. Ellers må vi jo pænt vente på, at Velfærdskommissionen bliver færdig, for den kommer også til at foreslå præcis det samme – altså medmindre fagbevægelsen kommer med en mindretalsudtalelse – men ifølge Børsen fra onsdag den 19. april vil det være sådan, at den anbefaler omfattende liberaliseringer og privatiseringer inden for centrale infrastrukturområder, og at det skal gå meget hurtigere, end tilfældet er i dag.

Det, vi diskuterer i dag, er bl.a., om tingene fungerer ude i kommunerne eller ej. Vi må nok sige, at der er alt for mange meldinger om, at man spænder ben fra kommunernes side. Alt, alt for mange steder rundt om i landet laver man skinlicitationer, man forsøger at opgradere sine egne afdelinger, og man forsøger ved hjælp af pseudoargumenter og brug af det politiske flertal i byrådet at forhindre private i at byde på tingene.

Derudover glemmer man – især fra regeringens side – at de steder, hvor der er blevet udliciteret, er der oftest tale om en succeshistorie, hvor besparelserne er ganske høje. Jeg kan i flæng nævne, at da retten i Århus udliciterede rengøringen, var besparelsen ikke 37 pct., men 50 pct., og da Lyngby-Taarbæk Kommune bad ISS om at lave mad til de ældre, var besparelsen 6 mio. kr., osv. osv.

Der er grund til at vedtage det dagsordensforslag, vi har fremsat. Der er grund til at sætte farten op og komme i gang med endnu flere udliciteringer, endnu flere privatiseringer. Det skylder vi de danske skatteydere, og det skylder vi det danske velfærdssamfund.

Vibeke Peschardt (RV):

Det er jo godt en gang imellem at få en ideologisk debat for fuld udblæsning, selv om den nu er på sit sidste – måske fordi slotspladsen tømmes og kameraerne slukkes. Sådan er der jo tit sammenhæng i tingene.

Forslagsstillerne har villet markere, at man ønsker meget mere udbud fra det offentlige, altså amter og kommuner. Enhedslisten vil have udbud og udlicitering fra det offentlige stoppet, og SF vil have tingene undersøgt.

Som jeg sagde ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 151 om kommuners og amters udførelse af opgaver for andre, har kommunerne under ét pligt til at udføre deres opgaver, samtidig med at de trimmer driften mest muligt. Heri ligger, at de får mulighed for at overskride kommunegrænserne og hjælpe hinanden, og det er et stort ønske i den kommunale sektor, at det kan lade sig gøre. Både Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen er med på tanken, og de to organisationer er domineret af Venstre, De Konservative og Socialdemokratiet.

Derfor kan det også undre, at V og K herinde er så negative over for forslaget, og jeg vil sige med det samme: Jeg deler ikke erhvervslivets frygt for, at kommunerne skal taget noget fra dem, og det synspunkt vil jeg godt uddybe.

Kommunerne er politisk styrede. Det er altså op til de mange borgmestre rundt omkring fra Venstre og De Konservative at gennemføre deres politiske ønsker om udlicitering, lige så meget de vil. Det kan de sagtens gøre, så hvorfor dog den frygt for, at de ikke kan gøre det? Jeg tror, det var Venstres hr. Peter Brixtofte, der i sin tid lancerede udtrykket »bedst og billigst«, og det er jo et udtryk, der er gået rent ind i alle Danmarks kommuner og amter. Det skyldes måske, at den kommunale økonomi gennem 1980'erne og 1990'erne har været i så stramme tøjler og fortsat vil være det.

Så vil jeg godt sige lidt om dagsordenen fra V, K og Z, der gerne vil sikre reel og lige konkurrence mellem offentlige og private virksomheder. Det mener jeg også lovforslaget lægger op til, og jeg kunne egentlig godt tænke mig at vide, hvad det er, VKZ mener, når de skriver i deres dagsordensforslag, at skatteydernes penge ikke via offentlig erhvervsdrift må anvendes til at udkonkurrere ellers konkurrencedygtige private firmaer. Hvad er det for områder, man tænker på? Hvor vil det kunne gøres billigere og måske bedre, når det private erhvervsliv får chancen for at sælge de ydelser til det offentlige, som i dag produceres i den offentlige sektor? Er det f.eks. på børneområdet, inden for hjemme-hjælpen eller på det tekniske område?

I den egn af landet, hvor jeg bor, har tre Venstrekommuner ønsket at lade et privat firma overtage dele af hjemmeplejen fra det offentlige.

Som jeg har forstået meldingerne – jeg har dem ganske vist kun fra aviserne – er forsøgene strandet i en sådan grad, at firmaet ISS ifølge Ugebrevet Mandag Morgen, som fru Pernille Sams også henviste til meget tidligere på dagen, i stedet ville forsøge at udvikle denne model i Sverige. Ud fra en udogmatisk betragtning beklager jeg sådan set, at forsøgene er strandet, og jeg ved ikke præcis, hvorfor det er sket; men hvis man skal tro pressen, er der frygt hos borgerne for, at servicen forringes, og måske frygt hos politikerne for næste valgdag, hvis man gennemfører det, man havde lagt op til.

Og så er vi jo sådan set ved kernen i udliciteringerne, når det gælder de områder, hvor borgerne og systemerne mødes ansigt til ansigt. Jeg tror, der kan siges meget godt om private firmaer, og der kan også siges meget godt om ISS, der gør meget for at uddanne deres arbejdsstyrke og gøre den parat til at udføre tingene meget rationelt. Men problemet er jo, at ingen kan trylle i hverken det private eller det offentlige, og det er måske sådan noget, ISS har erfaret. Det kunne godt være, forsøgene fra det nordsjællandske er strandet, fordi kommunerne har fundet ud af, at hvis serviceniveauet skal opretholdes, er det offentlige system konkurrencedygtigt. Vi mener, at kommunerne skal give borgerne reel oplysning om den service, de kan forvente, herunder også, at servicen måske forringes, fordi kommunen skal spare, eller fordi opgaven bliver lagt ud til private. Vi vil have åbenhed. Fortæl borgerne, hvordan serviceniveauet er, og hvis det forringes, så fortæl dem også det!

Alligevel er der mange vellykkede eksempler på udlicitering. Busruterne er meget aktuelt blevet nævnt mange gange i dag; det er blevet mere rationelt, det er også i mange tilfælde blevet billigere, og det er fint nok. Og man kan i hvert fald ikke beskyldte denne regering for ikke at ville udlicitere og modernisere den offentlige sektor. Vi har lige vedtaget store lovkomplekser, hvor DSB har privatiseret rederiet og busdriften – i hvert fald delvis – GiroBank er blevet privatiseret, dele af postvæsenet er blevet privatiseret, osv. osv. Jeg synes, der er sket meget, og jeg tror ikke, det private erhvervsliv vil få følelige tab på kendte områder, fordi der lukkes lidt op for, at kommunerne kan hjælpe hinanden, f.eks. på det tekniske område.

Den borgerligt styrede kommune, hvor jeg bor og sidder i kommunalbestyrelsen, har f.eks. sammen med to andre nærliggende kommuner allerede indledt et samarbejde på det tekniske

område. Det kan på sigt betyde bedre vejservice, pooling af maskiner osv., og vi har stor tiltro til, at det lykkes. Jeg skylder at sige, at det drejer sig om tre borgerlige kommuner nord for København, og det angår områder uden for det private regi. Hr. Bendt Bendtsen nævnte, at vejvæsenet måske også skulle privatiseres, og det kan da godt være – men vejvæsenet har altid ligget i offentligt regi. Det var en af de allerførste opgaver, kommunerne påtog sig.

Jeg kan også nævne et andet eksempel fra den kommune, jeg selv kommer fra. Vi har med meget stor succes privatiseret vores renseanlæg på både anlægs- og driftssiden. Det var vi de første der gjorde, og de medarbejdere, der før var kommunalt ansatte, er nu overgået til firmaet Krüger. De er ikke gået ned i løn, tværtimod. De er slet ikke blevet fyret. De har fået bedre uddannelse. De har vist, at man kan sammenlægge den kommunale indsigt med den private og få et bedre produkt ud af det. Vi er meget tilfredse med det. Sådan mener vi det kan gøres, og der er sikkert mange andre eksempler på det.

Det offentlige og det private skal nedbryde skrankerne og arbejde sammen. Privatisering og udlicitering er en udfordring, som skal efterprøves, for vi skulle gerne opnå den synergieffekt, der kommer af ligeværdige systemer. Jeg mener, det offentlige system er ligeværdigt med det private, og at der skal samarbejdes.

Det, jeg har sagt her, er i virkeligheden en udbygning af det, jeg sagde ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 151.

Jeg skal slutte med at sige, at vi ikke kan stemme for nogen af de stillede dagsordensforslag, om end vi har megen sympati for noget af indholdet i SF's forslag.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg vil godt starte med at rose fru Vibeke Peschardt for at redegøre så præcist og ærligt for, hvordan udliciteringen af renseanlæggene er foregået med stor succes. En radikal ordfører skal roses for at komme med et sådant eksempel.

Men det, der bragte mig herop, var egentlig spørgsmålet om, hvilke områder VKZ vil have udliciteret. Jeg vil bare henvise til det eksempel, jeg brugte for lidt siden i min ordførertale, nemlig Udliciteringsudvalgets rapport, som Finansministeriet udsendte i oktober 1991, hvor der er opført 260 mulige udliciteringsområder. Når man kigger på listen, tænker man: Nå, det laver kommunerne altså også.

Det, der er galt, er vanetænkningen om, at når kommunen altid har taget sig af det, kan den lige så godt fortsætte med det. Sådan behøver det jo ikke at være. Alene den kreative proces, som byråd og forvaltning bliver tvunget ud i, når de skal have defineret de opgaver, der skal udliciteres, er meget sund, fordi forvaltningen og kommunen får evalueret de opgaver, de beskæftiger sig med til daglig.

Fru Vibeke Peschardt spurgte, hvad vi mener med bemærkningen i dagsordenen om, at der skal være rimelige og sammenlignelige konkurrencevilkår. Noget af det, der har været et problem i mange år, er, at når man fra offentlig side regner prisen ud, glemmer man, at maskinparken, bygningerne osv. på et eller andet tidspunkt er blevet købt for skatteyderpenge. Sådan har private virksomheder det ikke, for de er nødt til at afskrive på deres maskiner osv.

Et andet stort område, som man også har glemt i mange år, er pensionsforpligtelserne for tjenestemænd osv. De fremgår jo ikke af de samme konti i kommunens budget som f.eks. udgiften til gaderenholdelse.

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Fru Vibeke Peschardt sagde, at vi fra konservativ side havde sagt, at vejvæsenet skulle privatiseres. Men det, der blev sagt i vores ordførertale, var, at der via en ændring i loven om offentlige veje netop var kommet nogle ændringer, der betød, at kommunerne opfattede sig selv som entreprenørfirmaer, og det var dét, vi var imod. Sådan er tingene nu engang skruet sammen.

Den radikale ordfører nævnte, at man ikke tror, den offentlige virksomhed får de store betydninger for erhvervslivet, og at erhvervsvirksomhederne ikke får følelige tab. Men vi må konstatere, at hvis loven bliver gennemført, er muligheden for et skred i den forkerte retning virkelig til stede. Og når vi fra konservativ side er utrolig uenige med regeringen i denne sag, er det netop på grund af, at vi ikke føler, der bliver ligeværdige konkurrenceforhold.

Jeg vil gerne stille det spørgsmål: Hvorfor har man ikke fulgt rådet fra embedsmændenes rapport om, at kommunernes erhvervsaktiviteter skal udskilles i særskilte økonomiske enheder og underlægges årsregnskabslovens forpligtelser, samtidig med at der stilles krav om gensidig udlicitering? Det er ikke blevet gjort, så derfor tror vi ikke på ligeværdige konkurrencevilkår. I

forbindelse med, at vi har stillet spørgsmål om loven, har vi også måttet konstatere, at vi blot får det svar, at alle udgifter vil blive indregnet; men problemet er, at området er umuligt at overskue. Vi ved ikke, om alle udgifter i forbindelse med offentlig erhvervsvirksomhed bliver indregnet, og hvad er i øvrigt avancen i forbindelse med forrentningen af egenkapital m.v.? Der er utrolig mange spørgsmål.

Og så skal jeg lige for en ordens skyld sige, at vi ikke kan støtte SF's dagsordensforslag. Det fremgår også af det indlæg, der blev fremsat tidligere i dag.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil først sige til hr. Kim Behnke, at det var en pæn og afdæmpet bemærkning, der blev rettet til mig.

Det eksempel, jeg kom med, er selvfølgelig ikke fra det kommunale område, men fra det statslige område, hvor vi har oplevet nogle udliciteringer og privatiseringer. Hr. Kim Behnke spurgte efter startomkostningerne, og her har man ved de store selskabsdannelser simpelt hen skudt den offentlige kapital ind, så mit svar til hr. Kim Behnke skal være: Nej, jeg mener ikke, at kommunerne skal være entreprenørfirmaer, i hvert fald ikke i videre omfang end i dag. Men i dag er det jo sådan, at de allerfleste kommuner – uanset om de er store eller små – enten selv har maskinerne eller køber dem ude i byen.

Det, der bliver mulighed for nu, er, at kommunerne kan lægge deres kræfter sammen, og jeg kan da godt se, at det kan komme til at virke, som om man på den måde holder de private firmaer ude. Men jeg tror stadig, at kommunerne vil gå efter de steder, hvor de kan få tingene billigst.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Så skal jeg komme med en beretning fra det virkelige liv, og den stammer fra Århus.

Da Folketinget i sin tid vedtog vandmiljøhandlingsplanen, vedtog man bl.a. loven om, at trikstanke og septiktanke skulle tømmes mindst én gang om året. Og uden at indlede en lang diskussion om vandmiljøplanen her i dag skal jeg blot konstatere, at kommunerne skulle føre tilsyn med, at folk fik tømt deres tanke.

I Århus Kommune var der på det tidspunkt tre private firmaer med slamsugere, som bruges til den slags arbejde, og de firmaer kunne vel

bare fortsætte med det? Nej, for hvad gjorde man? Man lod Århus Renholdningselskab, som er et kommunalt selskab, indkøbe en hel vognpark af slamsugere, og så fik ejerne af trikstanke og septiktanke et girokort en gang om året. De skulle betale et fast beløb til kommunekassen, og så kom den kommunale slamsuger og tømte tankene.

Nå ja, det skete der vel ikke noget ved? Jo, for det næste, kommunen gjorde, var at sige: Når vi nu har vores egen slamsuger, er der ingen grund til at benytte de private længere, når folkeskolerne osv. skal have tømt ud. Og så opsagde man aftalen med de private firmaer og lod kommunens egen afdeling gøre arbejdet. Stille og roligt har den kommunale afdeling overtaget mere og mere arbejde, og så var der tre, så var der to, og så var der kun ét privat selskab. Resten er selvfølgelig døde, fordi kommunen med denne gøugeungeffekt har skubbet dem ud, for når den nu havde sin egen afdeling, kunne den afdeling jo lige så godt udføre arbejdsopgaverne.

Det bliver nøjagtig det samme, der kommer til at ske, når kommunerne går sammen om at købe en maskinpark. Man vil sige: Nu kan vi lige så godt selv, vi har folk ansat, vi har store, dyre maskiner, så lad os tage kommune nr. 3 og kommune nr. 4 med. Imens dør de private entreprenører, og skatteyderne kommer til at betale en kæmperegning. Der er alt for mange eksempler på, at det kommer til at gå på den måde, fordi hver eneste borgmester ønsker at få flere ansatte og større afdelinger. Men den naturlige trang til at ekspandere skal folk have tilfredsstillet i den private sektor og ikke i den offentlige.

(Kort bemærkning).

Vibeke Peschardt (RV):

Jeg vil godt svare hr. Kim Behnke: Nu er det altså sådan, at hvis vi snakker om kommunale slamsugere og sådan noget, har kommunerne slamsugerne, fordi de har pligt til at passe hele det offentlige kloaknet.

Det kan godt være, at den historie fra Århus – som jeg i øvrigt ikke kender – er rigtig, og jeg skal da beklage, hvis private borgere ikke længere kan få tømt deres septiktanke af et privat firma. Men septiktanke er mig bekendt noget, der er på retur, og derfor må det vel være naturligt – det er det i hvert fald i min kommune – at man mod betaling kan bestille den kommunale vogn, hvis man har problemer. Men der er så få

septiktanke, at jeg rent faktisk ikke tror, der er nogen, som kan leve af at tømme dem.

Frank Aaen (EL):

Hele denne debat er rejst af VKZ på et hyklerisk grundlag. Man taler om at udføre tingene bedst og billigst, og samtidig vil man nægte kommunerne ret til at udføre arbejde for hinanden. Man vil altså fastholde en lovgivning, der begrænser mulighederne for at få den bedste løsning, hvis den kan købes i nabokommunen, og det har jo ikke noget med »bedst og billigst« at gøre.

Man vil heller ikke lade private købe ydelser hos en kommune, uanset om den private kunde får det bedste tilbud fra en kommunal producent. Det har heller ikke noget med »bedst og billigst« at gøre. Det drejer sig naturligvis udelukkende om at få flyttet arbejdspladser fra offentligt til privat regi og forringe de ansattes løn- og arbejdsvilkår.

Trods utallige opfordringer er det ikke lykkedes at få Venstre og De Konservative til at tage afstand fra, at det, der konkurreres på, er de ansattes løn- og arbejdsvilkår. Jeg vil ikke afvise, at den sociale dumping, som mange arbejdsgivere står for i hele denne sag, også fremover skal indgå i diskussionen om privatiseringer og udliciteringer, og derfor skal man efter vores opfattelse holde fast i to spørgsmål. Det ene spørgsmål er, om den offentlige sektor skal være en købmandsbutik, og det andet spørgsmål er, om social dumping skal afgøre, hvem der skal udføre de opgaver, der er henlagt til den offentlige sektor.

Debatten i dag kommer selvfølgelig til at foregå i lyset af den aktuelle konflikt i Esbjerg og støttedemonstrationen på slotspladsen. Jeg vil godt sige her fra talerstolen, at Ri-Bus-chaufførerne allerede har vundet den første sejr. Debatten om privatisering er kommet på dagsordenen efter at have været mere eller mindre ude af den politiske diskussion de seneste 10 år, men der skulle altså også den største arbejdskonflikt i 10 år til for at få debatten taget op. Men til lykke med, at det er lykkedes!

Siden 1982, hvor Schlüter overtog regeringsmagten, har der bredt sig en privatiseringsdille blandt politikere og i den offentlige sektor, og den dille har også fået næring af den socialdemokratiske ledede regering. Jeg forstår stadig ikke, at man så sent som for et år siden fornyede et generelt krav om udbud af alle de statslige opgaver, der overhovedet kan udbydes.

Der er brug for en generel diskussion om klogskaben i at lade markedskræfterne og kommercielle hensyn bestemme mere og mere i den offentlige sektor. Det er en af baggrundene for, at vi i dag har foreslået, at man laver et stop for alle udliciteringer. Der er også brug for en debat om alternativet til den linje, der har præget de sidste 10 års udvikling i den offentlige sektor. Der er brug for en debat om en anden måde at udvikle den offentlige sektor på end den afviklingslinje, som VKZ er udtryk for.

Når vi er imod udliciteringer, skyldes det ikke, at vi synes, den offentlige sektor fungerer evig godt. Måske har vi helt savnet det element i debatten i dag: Er der andre måder at forandre den offentlige sektor på end den forringelse, som VKZ står for? Vi mener, det er muligt at gennemføre en forandring af den offentlige sektor, som giver de ansatte, brugerne og demokratiet en langt større indflydelse end den indflydelse, der efter VKZ's opfattelse først og fremmest skal udtrykkes gennem prisen. Vi har brug for at debattere en anden udviklingsvej, hvor demokratiet og ikke købmandsprincipper er i højsædet.

Vi skal også have taget mere fat i diskussionen om den sociale dumping, for som vi har sagt flere gange i dag, er den kernen i langt de fleste privatiseringer og udliciteringer. Vi skal undgå – og det må selv tilhængere af udlicitering kunne gå ind for – at det er de arbejdsgivere med de ringeste løn- og arbejdsvilkår, der vinder. Som vi har set det i Esbjerg, vinder de, selv om de ikke magter opgaven og ikke evner at levere den bedste kvalitet.

Jeg synes, det må være sådan – og det bør der være et bredt flertal for her i Folketinget – at ingen får dårligere arbejds- og lønvilkår, fordi deres arbejdsplads bliver overtaget af en anden ejer. Til dem, der synes, at udlicitering er vigtig som led i en udvikling af den offentlige sektor – og her taler jeg specielt til Socialdemokratiet – vil jeg sige, at det er vigtigt at forstå, at den linje vil medføre evindelige problemer af samme art som dem, vi har set i Esbjerg. Hvad nu, hvis det bliver muligt, at ansatte, der i årevis har passet deres arbejde på en offentlig arbejdsplads til ug med kryds og slange, og som ingen har haft noget at udsætte på, pr. automatik skal notere, at de pludselig går 15 pct. ned i løn og får dårligere arbejdsvilkår efter en udlicitering, hvor deres arbejdsplads skifter ejer? Der er naturligvis ingen, der vil finde sig i, at belønningen for at have lavet et godt arbejde lige pludselig bliver dårligere løn- og arbejdsvilkår.

Jeg forstår ikke, at tilhængerne af udlicitering som et redskab til at forbedre den offentlige sektor – jeg erkender, at nogle har den opfattelse – ikke i højere grad træder frem og siger, at det, det drejer sig om, ikke er at konkurrere på løn- og arbejdsvilkår, men forhindre, at de ansatte får forringet deres løn- og arbejdsvilkår ved en udlicitering.

Vi skal stille følgende:

Forslag om motiveret dagsordenen

»Idet Folketinget konstaterer, at erfaringerne med mere end 10 års privatiseringer og udliciteringer aldrig er undersøgt til bunds, og i erkendelse af de mange problemer, der er opstået i kølvandet af privatiseringer og udliciteringer – senest omkring Ri-Bus i Esbjerg – opfordres regeringen til

- at gennemføre et øjeblikkeligt stop for nye privatiseringer og udliciteringer inden for det statslige område og forhandle med kommunerne og amterne om et tilsvarende stop,
- at iværksætte en undersøgelse af privatiseringers og udliciteringers konsekvenser for den offentlige service, for de samlede offentlige udgifter, for beskæftigelsen og for de ansattes løn- og arbejdsforhold og
- at fremlægge et ændringsforslag til lov om lønmodtageres retsstilling ved virksomhedsoverdragelse, der indebærer, at virksomhedsoverdragelser ikke må medføre forringelser af de løn- og arbejdsforhold, der er gældende før overdragelsen.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 64).

Vi må måske erkende, at vi har formuleret dagsordenen i den naive tro, at en sådan dagsorden – der siger stop, tænkepause, vi skal have en undersøgelse alle er enige om, og vi skal have en ændring, der sikrer, at ingen kan få forringet deres løn- og arbejdsvilkår, bare fordi deres arbejdsplads skifter ejer – i virkeligheden kunne vinde tilslutning fra i hvert fald store dele af Socialdemokratiet, men jeg er godt klar over, at svaret bliver, at man afviser vores dagsorden. Det synes jeg er meget beklageligt, men jeg er sikker på, at lige præcis disse temaer vil leve videre i debatten om udliciteringer og privatiseringer.

Vi kan som sagt stemme for SF's dagsordensforslag, selv om vi gerne så, det var lige så godt som vores eget, men o.k.

Vi stemmer selvfølgelig imod VKZ's.

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Nu fik vi jo lejlighed til at høre gammelkommunisternes ordfører fortælle, hvad det er for nogle tanker, man gør sig i det parti. Jeg kan forstå, at det, man vil, altså simpelt hen er, at man vil indføre et totalt stop for udliciteringer og privatiseringer.

Dermed har Enhedslisten jo isoleret sig fra stort set alle partier her i Folketinget. Jeg er endnu ikke helt klar over, om SF er med på dette stop, men resten af Folketinget har Enhedslisten så isoleret sig fra. Det synes jeg er interessant at få konstateret.

Men når hr. Frank Aaen så bagefter siger: Lad os nu se på alternativerne, så har jeg lyst til at vide, hvad det egentlig er, hr. Frank Aaen efterlyser. Er det socialisering, eller er det nationalisering? Hvad er det for nogle metoder, hr. Frank Aaen vil anvende for at sikre, at vi kan få løst de offentlige opgaver bedst og billigst? Hvad er det for nogle metoder, som kan sikre, at vi på en anden måde kunne hente de 15, 16, 17 pct. i besparelser, som Udliciteringsrådet og andre har påvist der kan hentes, for at vi kan få råd til at afkorte ventelisterne på vores sygehuse? For det handler om, at hver eneste krone, vi kan spare på vores busser eller på andre offentlige opgaver ved at udlicitere på en fornuftig måde, kan bruges til andre gode formål.

Derfor må jeg spørge gammelkommunisternes talsmand: Hvad er det for et alternativ, man forestiller sig? Var det det, vi så ovre østpå?

(Kort bemærkning).

Bendt Bendtsen (KF):

Vi har hørt Enhedslisten gentagne gange fra talerstolen i dag, og de har mest talt om arbejdskampen i Esbjerg. Vi har hørt hr. Frank Aaen stå her på talerstolen og sige under sit indlæg: Til lykke med at det lykkedes.

Vi kan så mindes tv den anden aften. Jeg kan egentlig kun ryste på hovedet, når faglige ledere stikker hænderne i siden og for åben skærm

bruger det argument, at der nu har været ro på arbejdsmarkedet i 10 år, og nu er det tiden, at der sker noget. Det er så det, hr. Frank Aaen siger tillykke med er lykkedes.

Det er en debat, der er fuldstændig ude af proportioner. Man er imod udliciteringer, man er imod alting, og jeg må ligesom Venstres ordfører efterlyse, hvad det egentlig er, man vil. Er det en egentlig nationalisering, man ønsker?

Vi må altså konstatere, at det åbenbart er gået hen over hovedet på Enhedslisten, at verden har forandret sig det sidste års tid.

Jeg kan hermed sige, at vi afviser dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Med den tiltale, jeg har været ude for, kan jeg vel også tillade mig at sige til købmandsfilosofferne, at når købmandsfilosofferne, der er så gode til at regne, taler om besparelser, vil jeg sådan set gerne have det uddybet.

Er det besparelser, når folk går ned i løn og får dårlige arbejdsvilkår? Er det besparelser på sygehusene, at folk bliver nedslidt, når de skal gøre tre parcelhuse rene i timen? Er det besparelser, når folk bliver arbejdsløse og i stedet for at gøre nogen nytte for pengene skal have arbejdsløshedsunderstøttelse? Er det den slags besparelser, man taler om? Hvad er det egentlig for besparelser, der er så vigtige at opnå med alt det her? Det kunne være godt at få regnestykket gjort op.

Jeg vil godt endnu en gang høre, om det vigtigste for Venstre og De Konservative er besparelserne. Er det besparelser på løn- og arbejdsvilkår, der er det vigtigste? Det lyder sådan. De vil jo ikke svare klart på det, så jeg må konkludere, at det er dét, der er det vigtigste for dem, og det er fint, for så er vi forskellige.

Betyder det så, at efter vores opfattelse skal det hele socialiseres? Nej! Vi er socialister, men vi anerkender, at der nok fremover vil være mange forskellige former for eje af produktionsmidler, og at der vil være en offentlig sektor og en privat sektor. Det, vi i al beskedenhed har prøvet at sige i denne debat, er, at der er en vej, som er betrådt alt for længe, hvor man ønsker at lade pengene og markedet bestemme mere og mere på bekostning af demokratiet.

Det, vores forslag går ud på, er, at man genopdager demokratiet som udviklingsmotor, at man siger, at de, der i virkeligheden er bedst til at styre og give dynamik til den offentlige sek-

tor, er de ansatte og brugerne sammen med de politisk valgte. Lad os give brugerne og de ansatte større ansvar og flere demokratiske rettigheder, så skal vi nok få en udvikling af den offentlige sektor i den retning, vi gerne vil have. Købmandsvejen er gift for demokratiet.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Enhedslisten har altså et forklaringsproblem i dag, og det er jo måske, fordi Enhedslisten ikke har kigget lidt i bakspejlet og set, hvad der egentlig er grunden til, at sagen i Esbjerg har udviklet sig sådan, som den har.

Hvis man går 2 år tilbage, til april 1993, og ser, hvad det egentlig var, der skete dengang, så gjorde man det i Ribe Amt efter pres fra bl.a. fagbevægelsen og venstrefløj, at man i huj og hast skyndte sig at gennemføre denne udlicitering og lovede de lokale private mulighed for at vinde.

Hvad skulle der nemlig ske den 1. juli 1993? Da trådte nogle EU-regler i kraft, og de EU-regler kunne have betydet, at det var portugisiske eller græske firmaer, der var løbet med licitationen dernede, og så havde Enhedslisten stået her på talerstolen og råbt om social dumping, og hvad ved jeg.

Nu blev det altså et privat dansk firma, der bl.a. efter pres fra den danske fagbevægelse og venstrefløj, dernede vandt. Man skyndte sig at lave licitationen, og man bør altså kende hele historien i stedet for at råbe så højt, som Enhedslisten har gjort i dag.

Så skylder jeg også nu, hvor hr. Klaus Hækkerup er kommet tilbage, at vende tilbage til en lille dialog, vi havde tidligere på dagen, hvor hr. Klaus Hækkerup ikke mente fra Folketingets talerstol at have sagt, at Socialdemokratiet ville kræve tryghed i ansættelsen for de offentligt ansatte.

Jeg har nu fået en udskrift af hr. Klaus Hækkerups ordførertale, og det fremgår altså klart og tydeligt: »Vi ønsker at sikre tryghed i ansættelsen for de offentligt ansatte.« Det var det, hr. Klaus Hækkerup tidligere benægtede at have sagt. Så skulle den sag vist være bragt på plads.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Både SF og Enhedslisten har fremsat dagsordensforslag, der indebærer, at regeringen skal foretage en nærmere undersøgelse af udliciteringers konsekvenser og, som det hedder i

Enhedslistens dagsordensforslag, privatiseringers og udliciteringers konsekvenser for den offentlige service.

Socialdemokratiet kan ikke stemme for nogen af de to dagsordensforslag. Det er sådan, at statsministeren har bedt finansministeren og indenrigsministeren om at lave en fælles statusrapport over de hidtidige erfaringer med udliciteringer i det offentlige. Denne rapport forventes at foreligge ved udgangen af maj måned i år, og der er derfor ikke grundlag for at iværksætte yderligere undersøgelser, før vi har den af regeringen bebudede undersøgelse. Når vi har den, kan der selvfølgelig være grundlag for en diskussion om, hvad der så skal ske.

For så vidt angår det af hr. Kim Behnke rejste spørgsmål om tryghed i ansættelsen, så relaterer det sig jo ikke til den disput, vi havde, nemlig om der overhovedet kunne finde afskedigelser sted. Selvfølgelig kan der finde afskedigelser sted i den offentlige sektor. Jeg har også selv som borgmester været med til at gennemføre nogle stykker af dem; det kan, er, har været og vil antagelig også i fremtiden blive nødvendigt.

Det, jeg tænkte på med tryghed i ansættelsen, relaterede sig til, at man ikke, sådan som vi oplever at de borgerlige partier ønsker det, bare skal privatisere for enhver pris, bare sige, at det er godt, når det bliver privatiseret eller udliciteret. Dét skaber utryghed i ansættelsen, og det er den form for utryghed, vi vil afskaffe.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det er jo interessant at høre VKZ-partiernes dialog med gammelkommunisterne, som de partier har valgt at kalde Enhedslisten; jeg foretrækker at bruge det navn, partiet selv har valgt. Den afdækker jo, at disse højrepartier i al deres ideologi søger et spejlbillede af sig selv. De vil have, at alt skal være privat, og så må der være nogle, der også vil have, at alt skal være offentligt.

Hr. Svend Erik Hovmand spurgte konkret SF, hvad vi mener i den situation, og svaret er helt klart: Vi nægter at være et spejlbillede af de tre partier. Vi er uenige med dem, men vi er ikke deres ideologiske spejlbillede. Vi ønsker, at verden skal være nuanceret med både offentlige, private og alle mulige mellemformer – der er selvejende institutioner – og vi ønsker helt pragmatisk at se på, hvordan vi løser opgaverne.

Vi har set på, hvad der er sket i nogle kommuner, og dér har vi sagt nej til nogle udlicite-

ringer, fordi det har været så forgiftet, men det er ikke en ideologisk holdning for os, at tingene skal være enten offentlige eller private; de skal være det, der er bedst.

Så er jeg nødt til at kommentere hr. Klaus Hækkerup, som siger, at Socialdemokratiet ikke kan stemme for SF's dagsorden. Det er beklageligt, for den undersøgelse, som han henviser til, og som statsministeren vil lade foretage, er jo ikke den undersøgelse, der er tale om i vores dagsorden.

Derimod kan jeg henvise til, hvad Det Fri Aktuelt skriver i dag. Det skriver noget meget fornuftigt, nemlig at det råder statsministeren til at foretage:

»... en analyse, der ikke alene handler om kroner og om fremtidens privatiserede service-samfund, men som handler om *kvaliteten* af de ydelser, der udbydes som et resultat af udlicitering og privatisering samt om medarbejdernes arbejdsvilkår i forbindelse med omlægningerne.«

Og senere skriver man:

»Uden en sådan analyse og en ordentlig efterfølgende debat bliver eksemplet fra Esbjerg og aktionerne i dag kun begyndelsen.«

Jeg er meget, meget enig i den pågældende leder. Det er faktisk det, vi har udtrykt i vores dagsorden, og jeg tror ikke, at Socialdemokratiet har sit bagland med sig, når det ikke stemmer for vores dagsorden i dag. Det er beklageligt, for både Socialdemokratiet og i øvrigt også de to andre regeringspartier har udtrykt en vis sympati for dagsordenen. Jeg tror, at det bedste, der kunne ske, var, at den blev vedtaget.

Hvad angår Enhedslistens dagsorden, er vi enige i den. Vi er ikke sikre på det taktisk rigtige i at fremsætte så omfattende en dagsorden, og derfor har vi valgt en mindre, men der står intet, som vi er uenige i, så vi agter at stemme for den, hvis den – og det gør den formodentlig – kommer til afstemning.

Hvad angår de borgerliges dagsorden, stemmer vi selvsagt imod.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Hr. Kim Behnke siger, at EU-regler gennemtvang udlicitering af busserne i Esbjerg. Man kan sige meget ondt om EU, og jeg vil gerne gøre mig til talsmand for alt det onde, jeg kan komme i tanker om, men selv ikke ondskaben skal man pådutte noget, som ikke passer. Det er ikke sådan, at man er tvunget til at udlicitere busserne i Esbjerg.

Hvis Esbjerg Kommune vil, kan den beslutte, at den selv kører de busser på den måde, den gerne vil have dem kørt. Sådan er det. Det kræver nok lidt mere forklaring, end jeg kan nå i én kort bemærkning. Jeg får jo chancen igen, og så skal jeg forklare hr. Kim Behnke, hvordan det hænger sammen med EU's udbudsregler.

Det andet er det med løn- og arbejdsforholdene, der hele tiden bliver fremhævet, og så er det jo så populært at skælde ud på fagbevægelsen og sige, at det er også SiD og KAD, der har dårlige overenskomster.

Hvad drejer det sig om? Det drejer sig om, at der er aftalt en overenskomst mellem de ansatte og de offentlige arbejdsgivere. Den er aftalt frivilligt mellem de kommunalt ansatte, statsligt ansatte og den offentlige arbejdsgiver, og så løber den ene part fra aftalen. Den offentlige arbejdsgiver løber fra aftalen ved at udlicitere arbejdet, og dermed bryder den overenskomst, der er indgået, sammen.

Det er jo det, der er problemet. Det er jo ikke de kommunalt ansatte, der ikke står ved den aftale, de har indgået. Det er de offentlige arbejdsgivere, der ikke står ved den aftale, de har indgået med deres ansatte.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Frank Aaen og jeg skal ikke skændes om fakta; det er tiden og livet for kort til.

Det, der var min pointe, var slet ikke en kritik af EU's licitationsregler, men at der i juli måned 1993 trådte licitationsregler i kraft, og når man så havde besluttet sig for at ville udlicitere busserne – det er rigtigt, at hvis man valgte at beholde dem som et kommunalt foretagende, kunne man gøre det – hvad så? Debatten i Ribe Amt på daværende tidspunkt tilbage i marts-april måned for 2 år siden gik på: Hvordan kan vi gøre det, så vi undgår at skulle have det i EF-licitation? Det hed det jo dengang?

Så sagde man, at man skulle skynde sig at gøre det inden den 1. juli, og det var bl.a. efter pres fra den lokale fagbevægelse, fra de lokale socialdemokrater osv., som sagde, at de ikke ville have, at det var portugisere, grækere, englændere, eller hvem det nu kunne have været, som vandt licitationen, hvilket kunne ske, hvis man afholdt den efter 1. juli 1993.

Derfor skyndte man sig at afholde den, så det var et dansk firma, der kunne vinde licitationen. Et svensk firma bød også med dengang – Linje-bus forsøgte sig også i Esbjerg på daværende

tidspunkt – men fik ikke licitationen. Men det er lige værd at lægge mærke til, at det var begrundelsen, og min pointe over for hr. Frank Aaen var så, at hvis det var et portugisisk firma, der dengang havde vundet, fordi man havde ventet til efter den 1. juli, havde hr. Frank Aaen stået her i dag og talt om social dumping. I dag, hvor man burde glæde sig over, at det altså blev et dansk firma, skælder man i stedet ud på det danske firma, som oven i købet har en dansk overenskomst og derfor ikke på nogen måde kan beskyldes for at deltage i social dumping. Jeg mener, at Enhedslisten dér har et forklaringsproblem, for næsten uanset hvad der sker, er man altså parat til at kritisere det.

Nu fik man den bedste løsning, en dansk løsning med en dansk overenskomst og efter de ønsker, som man dengang havde formuleret i den lokale debat dernede, og så er det ikke rimeligt at kritisere det så voldsomt, som tilfældet har været i dag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Uanset om det er et portugisisk eller et dansk firma, der laver social dumping, vil man se Enhedslisten protestere mod det; vi skelner ikke på den måde.

Men hr. Kim Behnke har i virkeligheden fat i en interessant problemstilling, nemlig at mange amter og kommuner undgik udliciteringsreglerne, og så gav de ordren til nogle af vennerne i et eller andet busselskab.

Derfor så vi, at nogle nordjyske busruter kostede det hvide ud af øjnene at køre med, for de var private og havde en fed aftale med amtet. Det, jeg måske synes hr. Kim Behnke skulle have været med til at kigge på i denne sag, er, hvad baggrunden var for denne fremtvungne udlicitering i Esbjerg. Hvorfor kunne den også bruges til, at det var den niendebilligste, der fik ordren, og ikke den billigste?

Det er jo meget interessant. Var det, fordi Ri-Bus' ejere og visse politikere ovre i Esbjerg var meget gode venner? Er det dér, vi skal finde grunden, eller hvad er grunden til, at det ikke var den billigste, der fik ordren? Det svar mangler vi stadig at få fra hr. Tørnæs.

Erhard Jakobsen (CD):

Når hr. Frank Aaen i dag lykønsker demonstranterne med det resultat, de har fået ud af det hele, mangler der én ting. Hr. Frank Aaen skal jo lige kende resultatet af afstemningen om

Enhedslistens dagsorden, for det er altså deri, demonstrationens krav er opført, og det, demonstranterne kan se i aften i medierne, er, at de krav, de har fremført, er blevet nedgjort med et tordnende flertal i den danske Folketing.

Det kan man godt lykønske dem med. Jeg tror, jeg i stedet vil lykønske de hundredetusinder af mennesker, der passer deres arbejde normalt, og som ved valgene på almindelig demokratisk vis stemmer på de partier, der nu engang skal lave arbejdet herinde. Dem vil jeg lykønske, og jeg tror nok, man tør forudsige, at var det her den store strejke og den store dag, bliver det også den sidste. Jeg tror ikke, nogen gider det dér mere, for de indser netop, at Folketinget er en folkevalgt forsamling, der har et mandat, ikke fra nogle folk, der står i et større eller mindre antal nede på slotspladsen, men fra de titusinder af vælgere, der har stemt på os rundt omkring i landet. Det er os, der derudfra afgør det, og ikke, om der står flere eller færre.

Så skal jeg i den forbindelse sige, at jeg glæder mig over, at denne debat i dag heldigvis kun i ringe grad kom til at dreje sig om de dér ting. Når jeg nu vil tage det op, selv om jeg advarede imod det, er det, fordi spørgsmålet om, hvad der er ulovligt, har stået lidt uklart. Jeg er meget, meget glad for, at den konservative ordfører ganske klart sagde, at naturligvis er det ikke ulovligt at nedlægge arbejdet. Det er sagt fuldstændig klart, at derom kan der ikke være tvivl.

Men det er da lige så klart, at næsten alt andet, hvad der er lavet, er ulovligt, og jeg vil gerne fastslå, at efter CD's opfattelse er blokade fuldstændig ulovlig. Der er en lov imod det dér, nemlig den lov, der tillader arbejdsgiveren i så fald at tilkalde politiet.

Jeg beklager, at Socialdemokratiet ikke i sin tid fulgte CD's forslag, som vi i øvrigt arbejdede sammen om. Vort forslag lød, at der ikke var noget med, at arbejdsgiveren skulle tilkalde politiet, nej, politiet skulle af egen drift træde ind, såfremt en borger blev forhindret i at møde på et sted, hvor han havde lov til at møde, herunder møde frem med varer, transport osv.

Der var en politimidand i aftes i TV 3, der var meget fortørnet over, at han skulle være med til at deltage i en arbejdskamp. Det har han helt misforstået. Han deltager ikke på den ene eller den anden parts side, han deltager på min side.

Nu var jeg ikke involveret i det dér, men vi kan jo være det andre steder. Også jeg er engang blevet forment adgang til universitetet af nogle strejkende, og politiet kunne ikke gøre noget, for

de derinde ville ikke kalde på politiet. Det er klart, for det var dem, professorerne inklusive, der lavede strejken. Det er for borgernes skyld, at politiet skal udføre det arbejde, som vi alle sammen ved er meget, meget ubehageligt for dem, og som de gør med stor ulyst, og vi må give dem meget lange tøjler i valg af de metoder, de selv mener de er nødt til at benytte, når det gælder om at klare det dér.

Men jeg er glad for, at debatten heldigvis kom til at dreje sig om noget andet. Vi var en 3-4 stykker, der var helt enige om, at det, der er det interessante i det her, er at få fastlagt kvalitetskravene. Det er dér, det hele ligger. Det er der en antydning af i SF's dagsordensforslag, og det glædede jeg mig over. Men der er også en klar erkendelse fra Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets side af, at selvfølgelig må de mennesker, der skal opstille vilkårene, hvorunder private skal have noget arbejde udliciteret, vide nøjagtig, hvordan de skal formulere de ønsker, de har, og omvendt må de private, der skal gå ind i arbejdet, også have helt klarhed over, hvad det egentlig er, de påtager sig, før man kan sige, at der kan være fri konkurrence om vilkårene. Først når alle parter er fuldstændig klar over, hvad det er, man handler om, kan man sige, at der er fri konkurrence. Jeg er meget, meget glad for, at debatten kom hen i den retning.

Jeg skal lige af hensyn til fru Pernille Sams sige, at Centrum-Demokraternes holdning til privatisering er ganske klar: Vi har ingen. Hvis der lå et forslag fra vore regeringspartnere i firkløverregeringen om, at man skulle privatisere, sagde vi: Ja, det lyder da meget fornuftigt. Hvis Socialdemokraterne i den regering, vi sidder i nu, ikke vil være med til noget af ideologiske grunde, vil vi protestere og arbejde imod det. Hvis Venstre og De Konservative i den borgerlige regering dengang ville have gennemført det af ideologiske grunde, ville vi have protesteret imod det. Men ja eller nej til privatisering er – som SF så udmærket sagde – et pragmatisk spørgsmål og ikke et spørgsmål om, hvorvidt man kan lide den ene eller den anden driftsform. Det gælder selvfølgelig i endnu højere grad udlicitering. Det er da klart, at udlicitering er en helt naturlig ting at foretage i en lang række situationer, men kvalitetskravet må spille den store rolle.

Så vil jeg i øvrigt beklage, at man ikke fra Venstres, De Konservatives og Fremskridtspartiets side gjorde noget mere ud af de bemærk-

ninger, som ministeren kom med, og som jeg finder er noget helt centralt, nemlig på hvilke områder det offentlige og det private kan arbejde sammen, og på hvilke områder de bliver nødt til at arbejde sammen i fremtiden. Man ser det i andre lande rundt omkring, måske aller mest i USA, hvor en stor, stor del af USA's private erhvervsliv er båret frem af, at det offentlige har tilskyndet det til at iværksætte et eller andet.

Dér skal Danmark konkurrere. Når vi er så lille et land, der har så få muligheder, som vi har, gælder det i allerhøjeste grad om ikke at dele os i to lejre, der skal bekæmpe hinanden under ideologiske slagord, men om i stedet at finde sammen om at løse opgaverne i fællesskab. Det gjorde ministeren en hel del ud af, og det kunne jeg godt have ønsket havde spillet en noget større rolle i debatten her i dag.

Men det vigtigste er naturligvis, at man får fastslået, at udliciteringer naturligvis skal fortsætte. Privatisering er noget, vi ser på fra sag til sag.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg synes nok, at hr. Erhard Jakobsen har en mærkelig demokratiopfattelse. Den kan vel sammenfattes i: Al magt til dem, der er valgt, al magt til arbejdsgiverne. Når nogle protesterer, når nogle skriver artikler, henvender sig til politikerne og siger, at her er noget galt, når de endda må gå i strejke i flere omgange uden at blive hørt af politikerne og af arbejdsgiverne, og de til sidst tvinges ud i en aktion, som ingen af de 82 chauffører for bare ét år siden havde drømt om, de skulle komme ud i, og når de er blevet presset så langt ned og så langt ud, at de laver blokade for at forsvare deres egne løn- og arbejdsvilkår, har hr. Erhard Jakobsen det ene svar: Politiet skal bare pudses på dem. Politihundene skal bare frem.

Jeg synes, det er en mærkelig demokratiopfattelse, og jeg må sige til hr. Erhard Jakobsen, at når der udtrykkes en sådan glæde over folkelig opbakning til det massive flertal i Folketinget, er jeg glad for, at jeg hører til det mindretal herinde, som befolkningen klart og tydeligt støtter. For det viser sig jo, når man laver Gallupundersøgelser af folks holdning til Ri-Buskonflikten, at hver gang der er to, der støtter den linje, vi står for, med støtte til Ri-Buschaufførerne, er der én, der støtter den modsatte.

Sådan er det ude i befolkningen, og vi har set, at det kunne fremkalde den største arbejdskonflikt i 10 år her i Danmark. Jeg synes, det er rystende, hvis politikerne bare lader, som om det er et lille mindretal, der råber op.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Erhard Jakobsen nævner, at CD støttede de fornuftige privatiseringsprojekter, der forekom i Firkløverregeringens tid. Jeg vil ikke rette bebrejdelser mod hr. Erhard Jakobsen i anledning af de næste to eksempler, for jeg ved, at hr. Erhard Jakobsen på det tidspunkt varetog en opgave i Europa-Parlamentet, men blot for historieskrivningens skyld gøre opmærksom på følgende: Vi var to gange i den situation, at CD var med til at bremse nogle privatiseringer, som ellers var nået helt frem til snorene, som det hedder politisk.

Den første var Statens Bilinspektion, som var så langt fremme, at forligspartierne dengang havde læst korrektur på lovforslaget, men det blev standset af CD. Det andet var Kalø, hvor lovforslaget var blevet førstebehandlet, men så, bl.a. fordi CD og Kristeligt Folkeparti meddelte, at de alligevel ikke ville støtte det, blev trukket tilbage af den daværende landbrugsminister, Laurits Tørnæs.

Der har altså været to tilfælde, hvor vi var helt fremme ved snorene, og hvor jeg blev skuffet over, at CD svigtede og ikke medvirkede til at få gennemført projekterne, men jeg vil ingenlunde laste hr. Erhard Jakobsen det, fordi jeg ved, at han på det tidspunkt varetog andre opgaver.

I anledning af hr. Frank Aaens udlægning af, hvad denne debat egentlig har drejet sig om, vil jeg sige: Jamen vi ved da godt, hvad det drejer sig om. Efter at have nærlæst den tale, SiD's formand, hr. Hardy Hansen, holdt i stadionhallen i Esbjerg i tirsdags, ved vi godt, hvad det drejer sig om, og derfor underer det os også, at man ikke fra Socialdemokratiets og regeringens side stærkere tager afstand fra det, der foregår.

Hr. Hardy Hansen slutter af med følgende salut dernede i Esbjerg: »Det er vores første mål for vores kamp at få hjulpet de hårdtramte Esbjerg-kammerater, men det næste overordnede mål er at bekæmpe de politiske kræfter, der bruger privatiseringsvåbnet i en rå kamp for at varetage egne interesser på både lønmodtagerens og forbrugernes bekostning.«

Det er altså den kamp, regeringens desværre understøtter. Mage til vrøvl og mage til forsøg på at føre en misforstået faglig kamp i SiD ind i Folketinget ved at udnævne det til en rå privatiseringskamp skal man lede længe efter.

Nej, SiD og Hardy Hansen har et forklaringsproblem, for det er dem selv, der har indgået den overenskomst, som nogle nu ikke gider arbejde under.

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg vil først sige, at jeg er temmelig sikker på, at når Centrum-Demokraterne har været med til at forhindre et par privatiseringer, har det netop været ud fra det synspunkt, som jeg anlagde, og havde jeg været hjemme, ville jeg utvivlsomt have støttet dem i det. Den omstændighed, at Fremskridtspartiet støttede det, kunne netop tyde på, at det var noget ideologisk mere end noget rent praktisk.

Dernæst må jeg til hr. Frank Aaen sige, at jeg ikke et øjeblik har talt om, at jeg ikke havde sympati for de strejkende i Esbjerg. Jeg har ikke et øjeblik talt om dem, der nedlagde arbejdet i Esbjerg. Det er slet ikke det, det for mig drejer sig om.

Det, det drejer sig om, er al den anden ballade. Det er alt det, der i øvrigt er lavet, gadedrenge fra København, der tog over, og som folkerne i Esbjerg selv frabad sig at komme i selskab med. Det er sådan noget, jeg taler om. Og det er i den situation, jeg appellerer til, at vi skal støtte politiet og ikke falde dem i ryggen ved hver en given lejlighed, når de griber ind og sørger for, at tingene dog kan komme til at forløbe nogenlunde rimeligt.

Jeg må stadig væk hævde: Blokader er ulovlige, men selvfølgelig er nedlæggelse af arbejde noget, der falder ind under Arbejdsretten og bedømmes dér, og det ville jeg aldrig drømme om at blande mig i.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

I løbet af dagen lykkedes det jo så efterhånden at komme frem til kernen i denne diskussion, nemlig hele spørgsmålet om den private sektor, den offentlige sektor, samarbejdsmuligheder, hvem der skal gøre hvad, og hvem der betyder hvad.

Det er fuldstændig åbenbart, at havde vi ikke en dygtig, velfungerende, effektiv privat sektor, så havde vi heller ikke den offentlige sektor, vi ønsker i Danmark, for så havde vi ganske enkelt ikke råd til den. Den er fundamentet for det hele.

Men man må også vende det om og sige: Hvad er det, der gør, at det er godt at være virksomhed i Danmark? For det er det stadig væk. Én af de ingredienser er, at vi har en god offentlig sektor som medspiller, en god offentlig sektor, der sørger for, at børnene bliver passet, når de voksne skal på arbejde, der sørger for transport, der sørger for infrastruktur, der sørger for uddannelse, der sørger for nogle dagpenge på et niveau, som gør, at arbejdsgiverne kan fyre folk i det omfang, det er nødvendigt, fordi man ikke sælger dem ud til social håbløshed. Det er måske en af de største erhvervsstøtteordninger, vi har i dette land, at det offentlige sørger for, at der er så tålelige vilkår for arbejdsløse, at man kan opretholde retten til at tilpasse arbejdskraften, som det hedder. Det overses tit i hele debatten om dagpengenevnet i øvrigt.

Jeg kan huske, da den tidligere konservative finansminister, hr. Henning Dyremose, fra denne talerstol udråbte den offentlige sektor i Danmark til at være »verdens bedste offentlige sektor«. Det var jeg meget enig med hr. Dyremose i. Ikke, at selv verdens bedste ikke også kan blive bedre – klart – men jeg er meget enig i den holdning, der på det tidspunkt kom til udtryk fra den konservative finansminister. Vi har en god offentlig sektor, og det skal vi blive ved med at have. Men det kræver selvfølgelig, at vi har et erhvervsliv, der kan være med til at finansiere den.

Ser man så på, hvem der skal lave hvad, opdager man, at der er ømme områder, ømme diskussioner, mange ligtorne i denne sag. Vi har et erhvervsliv, som frygter, at det offentlige, som det også er kommet til udtryk i dag, overtager det hele. Jeg tror, fru Pernille Sams fik svunget sig lidt højt op, da hun fra talerstolen her udtalte, at CD nu åbenbart gik ind for, at den offentlige sektor skulle overtage de private virksomheder. Nej, det ønsker CD ikke, og det tror jeg også fru Pernille Sams ved.

Men hvem bør hvad? I virkeligheden er hele opgavefordelingen mellem de offentlige og private tit tilfældig, tit traditionsbetinget. Inden for f.eks. noget så ømtåligt som sundhedssektoren har vi privatpraktiserende læger, og hvad dem angår, er der sådan set ingen, der gør over, at det ikke er det offentlige. Endvidere har vi et privat firma, der hedder Falck, til at sørge for sygetransport. Det er sådan set også ret ømtåligt; det er i hvert fald meget vigtigt for dem, der ligger i ambulancerne, at de kommer ordentligt frem. Vi har diskussioner om offentlige og pri-

vate sygehuse. Det bliver et stort problem. Jeg spørger mig selv om hvorfor. Hvis sygetransporten af dem, hvis tilstand er mest kritisk, undervejs til et sygehus skal varetages af private, kan naturligvis også navnlig dele af ydelserne på sygehusene overtages af private. Men det er nu engang noget, man afgør ude omkring, og det er diskussioner, der må føres derude.

Endvidere er der spørgsmålet om hjemmehjælp, som også har været diskuteret i dag. Her kan jeg selvfølgelig svare bekræftende på hr. Erhard Jakobsens spørgsmål til mig om, hvorvidt regeringen har taget initiativ til et kvalitetsinstitut. Ja, for hele ideen og i kernen i dette her er jo, at lige så nemt det er at identificere, hvad der er i en dåse med makrel i tomat med kalorier og kilojoule, og hvad det hedder alt sammen – tilsætningsstoffer ikke mindst – lige så svært er det at afgøre med hensyn til tjenesteydelserne, hvad en god hjemmehjælp er, hvordan det skal defineres.

På tredje sal bor fru Hansen, for hvem det er meget afgørende at få gjort pinlig rent; det lægger hun vægt på. Den gode hjemmehjælper gør det for fru Hansen. Men i stueetagen bor hr. Jensen, som ikke ser særlig godt, og som er ret ligeglad med nullermændene; han vil bare gerne have, der bliver lavet noget god mad. Altså er den gode hjemmehjælp for ham den gode mad og så blæse være med nullermændene.

Hele problemet er derfor at beskrive, hvad den gode hjemmehjælp er. Er den gode rengøring på sygehusene det, at der ikke ligger frug nogen steder, eller er det, at rengøringspersonalet har muligheden, tiden og overskuddet til lige at gå hen og få en lille snak eller holde lidt i en lille hånd et eller andet sted? Det er igen et definitionsspørgsmål, og her må jeg sige, at den offentlige sektor ikke på alle punkter selv har været alt for følsom med hensyn til at give folk varierede tilbud. Ofte er det standardydelser, der er blevet givet. Det går ud på det og det, og så må man være glad for det, man får.

Derfor er Kvalitetsinstituttet beregnet til såvel over for den offentlige sektor som over for den private sektor at arbejde sig ned til, hvordan vi – udliciteringer eller ej – får defineret den gode hjemmehjælp, den gode serviceydelse, der, gør det muligt for den enkelte borger, det enkelte menneske, at føle, at den pågældende får opfyldt det, vedkommende lægger mest vægt på, og så kan det godt være, at en anden borger lægger mere vægt på at få noget andet opfyldt. Det er hele ideen i det kvalitetsinstitut.

Men når det nogle steder, hvor man har udlitciteret, er gået galt – og i den forbindelse vil jeg gerne advare mod, at den opfattelse breder sig, at det er gået så galt alle steder, for det er det efter min mening absolut ikke – skyldes det i høj grad, at man ikke har fået lagt vægt på indholdet i ydelsen, kvaliteten i ydelsen, og det kan meget vel basere sig på nogle misforståelser mellem dem, der skulle udbyde, der ikke fik det defineret godt nok, og dem, der skulle tilbyde ydelsen, og som derfor ikke forstod, hvad det var, der skulle til på det sted og på den tid.

Det er kvalitet i forhold til brugerne. Men jeg vil gerne understrege, at der for mig at se er andre kvaliteter. Hr. Klaus Hækkerup nævnte i dag miljøkvaliteten. Jeg er fuldstændig enig med hr. Klaus Hækkerup og har i øvrigt også taget initiativ i samme sag i forhold til Stålvalseværket, for hvad ligner det, at en dansk stålvalseværk skal stilles så meget ringere ved en udlitcitering eller ved en licitation, fordi man opfylder EU's miljøkrav? Og så er der andre virksomheder, der ikke engang opfylder EU's miljøkrav, men som kan gå hen og vinde sådan en udlitciteration. Det tror jeg nu vi kan blive enige om: Der må være fri, men også fair konkurrence.

Det er også et spørgsmål om arbejdsmiljø. Også det kan man jo ved Kvalitetsinstituttet prøve at få pejlet sig ind på. Det offentlige har ansvaret både for sine ansatte og for opgavernes udførelse på de områder, som loven regulerer. Det gælder hjemmehjælp, uanset hvem der gennemfører det; uanset om det er nogle hjemmeservicefolk, der tager en del af det, om det er hjemmehjælpere, om det en dag skulle blive et privat firma, er det det offentlige, der har ansvaret over for sine borgere.

Men derfor er det selvfølgelig også op til den, der har ansvaret, også når man i givet fald vil overlade det til andre at prøve kræfter med den opgave, for at definere, hvilke betingelser vi vil have, og som vi lægger vægt på både i forhold til arbejdsmiljø, ansættelsesvilkår osv. for de ansatte, der skal udføre tjenesteydelserne.

I øvrigt har debatten her i dag naturligvis drejet sig meget om begrebet udlitciteringer, og i den forbindelse vil jeg gerne vil sige, at da underudvalget under Velfærdskommissionen sidste sommer, var det vel, kom med rapporten om offentligt/privat samspil, var udlitciteringer en del af det, men det var faktisk en meget lille del af det. Det, dette udvalg beskæftigede sig med, var jo hele spektret af samarbejdsmuligheder mellem offentlige og private. Det var det,

der hedder strategiske alliancer, f.eks. et tilfælde, hvor et amt beslutter at lade private komme med ind i en sygehusopgave eller at lade Falck gå med ind i et varslingssystem, og hvad det nu hedder alt sammen: Tilkaldevagt, politi osv. Det var alle sådan nogle konkrete eksempler, som man nu arbejder med ude i kommunerne.

Men jeg tror, det er forkert og forvridende for denne her debat kun at gøre det op i ja eller nej til udlitciteringer, for der er 15 forskellige former for samarbejde mellem den offentlige og den private sektor, hvor begge jo med fordel kan levere det, de er bedst til, altså hvor de samarbejder på deres kerneområder.

Udviklingskontrakterne er heller ikke blevet nævnt voldsomt i dag. Jeg vil gerne understrege dem. Jeg mener, at det må være en fuldstændig naturlig og god opgave for den offentlige sektor at sige til de private: Lad os nu høre, om der sidder en virksomhed – lad os igen tage eksemplet med Nilfisk – der siger: Vi kunne tænke os at udvikle en støvsuger, der afhjælper allergi, opsuger mere af det dér stads, der får folk til at få allergi. Det offentlige bruger – det har jeg fået oplyst; jeg har ikke tjekket tallet – 6 mia. kr. om året til behandling af allergi, hvortil kommer de menneskelige gener og ulykker. 6 mia. kr. er mange penge. Nilfisk kommer til det offentlige og siger: Kunne I hjælpe os med det? Vi vil gerne låne de bedste forskere for at finde frem til den dér støvsuger, hvor meget, hvordan og hvorledes, måleapparatur, osv.

Det har vi i den offentlige sektor. Det stiller vi til rådighed. De vil gerne have en stor institution eller et sted, hvor de kan afprøve støvsugeren. Det koster et eller andet ekstra at gøre rent på den måde. Det stiller det offentlige til rådighed. Men det er naturligvis Nilfisk, der betaler for sin egen produktudvikling, for det er Nilfisk, der skal tjene pengene forhåbentlig både herhjemme og i udlandet på en udmærket ting.

Der er i sribetvis af eksempler på private virksomheder, der opsøger det offentlige, fordi vi sidder inde med viden, muligheder og faciliteter, vi kan stille til rådighed for dem.

Det er det, udviklingskontrakterne går ud på. Der er ingen, der tvinger private virksomheder; de kan henvende sig, hvis de vil, og ellers kan de lade være. Der er mange, der henvender sig.

Jeg beder bare om, at man inddrager nogle af disse elementer i denne her sort/hvide debat. Hvem har noget imod, at det foregår sådan? Der kan være praktiske detaljer i det, man skal se på undervejs, men hvem kan have noget imod, at

vi prøver at tjene nogle penge på den offentlige sektor, som vi selvfølgelig har brugt mange penge på under råben og skrigen i mange år og har udviklet til næsten at være verdensmester i det? Og hvorfor i alverden skulle vi ikke lade erhvervslivet prøve at tjene nogle penge på den, sådan at vi også fremover kan få råd til at oprettholde sådan en offentlig sektor?

Lad mig sluttelig sige, at selv om jeg selvfølgelig har været glad for, at debatten om kvalitet er kommet ind i debatten, er det stadig væk min bekymring, at alt for mange argumenter i denne sag bliver trukket ud til siderne, bliver hamret snart ned i den ene kløft, snart ned i den anden kløft, hvorved man ikke bare finder sine egne ben, som det blev efterlyst, men altså i høj grad også får spændt ben for sig selv.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Erhvervsministeren bragte et nyt moment ind i debatten, nemlig udviklingskontrakter, som hun beskrev i sit sædvanlige meget malende sprog. Jeg er meget enig i det, ministeren sagde, men desværre kom ministeren ikke ind på det centrale, nemlig at det ikke bruges ret meget af den simple grund, at de regler, som regeringen har opstillet, ikke duer.

Man har nemlig den ordning, at når man udbyder en udviklingskontrakt, kan en privat virksomhed ikke få betalt noget af sine omkostninger, hvilket selvfølgelig burde modsvares af tilbagebetaling, hvis det lykkes. Til gengæld får de lovning på en ordre. Det burde være stik modsat, nemlig at staten hjalp de private med udviklingsarbejdet, men at den offentlige sektor til gengæld selvfølgelig ikke skulle være forpligtet til at købe det, der kom ud af det, hvis der er noget bedre på markedet. Det er simpelt hen skruet helt forkert sammen.

Jeg skal for øvrigt sige, at den kritik, jeg fremfører her, er et af de få områder, hvor der er fuldkommen sammenfald mellem SF's og Dansk Industris synspunkter. Derfor synes jeg, at regeringen burde bøje sig for dette tryk fra begge sider og indføre nogle regler, der faktisk kunne fungere, så de udmærkede visioner, ministeren kom med, også kunne blive til noget.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Nu har jeg lige under denne dejlig lange debat haft lejlighed til at underskrive et ikke mindre dejlig langt svar til Folketingets Erhvervsudvalg, hvor jeg kommenterer Dansk Industri og –

forstår jeg – dermed SF's synspunkter på udviklingskontrakterne. Og det vil jeg da gerne henvise til. Det ligger sikkert i bakken derude om et øjeblik. Jeg synes også, det er værd at drøfte, hvor mange det egentlig er, der har benyttet sig af dette her, osv. Det vil jeg meget gerne tage en diskussion både med hr. Kjeld Rahbæk Møller og med det øvrige Erhvervsudvalg om, for det er et område, der interesserer mig meget.

Jeg ved ikke, om der er nogen af de virksomheder, der er gået ind i det dér, der faktisk har søgt Vækstfonden om penge til denne udvikling, men mig bekendt kan de gøre det. Jeg skal gerne tjekke oplysningen en ekstra gang, inden jeg nu udtaler mig alt for skrāsikkert. Jeg må bare sige, at ideen i dette her er ikke, at virksomheder skal finde alle mulige lidt mærkelige ting op af skufferne, fordi de kan få det offentlige til at betale for produktudviklingen.

Ordningen henvender sig til de virksomheder, der tror på et produkt, men som mangler nogle ting, det offentlige har, for at udvikle det produkt. De skal ud at tjene pengene på produktet, altså må de også produktudvikle. Men vi stiller så – og det er det, der koster pengene på finansloven – tingene til rådighed for dem, og de har, som hr. Kjeld Rahbæk Møller fuldstændig rigtigt sagde det, udsigten til en kontrakt.

Jeg vil bare nævne ét eksempel til. Efter »Estonia«-ulykken, hvor fortvivlende og forfærdelig den end var, var der jo diskussion om kvaliteten af redningsmidler, redningsflåder og redningsveste. Det er netop et eksempel på, at det offentlige – Danmark – og et antal rederier er ved at finde sammen med danske fabrikanter af redningsmateriel for at prøve at få udviklet det. Hvis det redningsmateriel bliver godt, vil firmaerne jo dels kunne eksportere det, dels være garanteret ordrer hos nogle danske rederier.

Jeg vil gerne henvise til det svar, jeg har sendt til Erhvervsudvalget, for det er utrolig langt og utrolig godt, men jeg vil gerne på stående fod afvise, at ordningen er helt galt skruet sammen.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Ministeren kommer selv med et eksempel, der viser, at det er skruet forkert sammen, fordi virksomheden har sikkerhed for en kontrakt. Netop når det drejer sig om redningsmateriel, skulle den offentlige myndighed da til enhver tid købe det, der er bedst på markedet. Det er helt fint at hjælpe en dansk virksomhed med at

være den bedste på markedet, men hvis det nu kun er den næstbedste, er der ikke noget at gøre ved dét. Så er det den anden, der skal have ordren.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Gennem ganske mange år har ministeren – også før, hun blev minister – holdt denne egentlig meget idealistiske tale om, at man kan have et samarbejde mellem offentligt og privat, der betyder, at ting, der er udviklet af det offentlige, kan produktudvikles og sælges videre af private.

Det er også set bag ved et skrivebord en god måde at anskue tingene på. Jeg er bare nødt til at gøre opmærksom på, at ude i det virkelige liv fungerer det altså sådan, at de naturlige kræfter, der er både i offentlige og private folk, giver sig udslag i, at når først man har fået fat i noget, vil man gerne holde ved det og ekspandere. Denne menneskelige drivkraft, der går ud på, at man har lyst til at gøre sit aktivitetsområde større og bedre, har den konsekvens, at mange kommuner, som har lavet udviklingskontrakter og har givet offentlige tilskud til at få udviklet nogle ting, glemmer den anden fase, hvor man skal have fat i samarbejdet med den private partner. I stedet for kommer det til at indgå som en del af kommunens øvrige forvaltning.

Det er i denne sammenhæng, jeg vil tillade mig at bruge det udtryk – det kan være, det er lidt for flabet, men alligevel – at ministeren er for naiv i sin vurdering af, hvordan kommunerne og de kommunale chefer rundt omkring vil håndtere dette her. Jeg er bange for, at vi vil opleve, at kommunerne rager opgaver til sig og glemmer den anden halvdel af ministerens tale, nemlig pligten til at gå ud og finde nogle private samarbejdspartnere.

Hvis jeg har ret i den pessimistiske vurdering, vil det vise sig, at vi er i en dårligere situation, end vi har været hidtil.

Jeg skal nævne et eksempel – det er altid godt, særlig når man kender dem. I sådan et beskæftigelsesprojekt lod man i Århus Kommune udvikle nogle særlige borde, som kunne hæves elektrisk, til handicappede. Det var et godt og nyttigt formål, men man havde glemt, at der i forvejen var tre danske leverandører, godt nok i den anden ende af Danmark, som kunne levere de varer, og så stod man i den situation, at de nu mistede ordrer, for nu havde man jo brugt kommunale penge på det. Og så går det galt.

Erhvervsministeren (Mimi Jakobsen):

Til hr. Kjeld Rahbæk Møller må jeg sige, at jeg er helt enig i, at det offentlige da ikke skal nøjes med det næstbedste. Det har det offentlige i øvrigt gjort i årevis. Det offentlige har ikke på nogen måde interesseret sig for de – jeg tror, tallet 90 mia. kr. har været nævnt i dag – som det offentlige går ud og køber for på markedet. Det offentlige er en fantastisk stor kunde til mange forskellige ting, og det offentlige er på masser af områder slet ikke sin rolle bevidst som stor indkøber.

Derfor skal det offentlige selvfølgelig ikke bare tage det næstbedste, som man tilfældigvis får et tilbud på. Det offentlige skal som indkøber gøre sig klart, hvad det egentlig er, man ønsker, meddele sine krav til nogle private virksomheder og sige: Vil I være elskværdige at arbejde i den retning, for det er det, vi vil have? For jeg går stadig væk ud fra – ideologi eller ej – at det er den, der betaler, der bestemmer. Derigennem er der netop endnu et middel til at få en privat virksomhed eller 2 eller 3 til at produktudvikle; om det er mad til gamle mennesker, eller hvad det er, det er jo ligegyldigt. Men det offentlige har meget lang vej igen til selv at definere, hvad det egentlig er, man vil have, og så bestille varen hos en privat virksomhed, indgå en kontrakt om, at man i løbet af et par år når frem til sundere og lækrere mad, eller hvad det nu kan være for et eksempel.

Til hr. Kim Behnke vil jeg sige, at jeg er helt enig i, at det ikke er noget lykkeligt eksempel, der bliver nævnt dér. Jeg mener ikke, at det offentlige skal udkonkurrere private virksomheder – det har jeg vist sagt tydeligt nok – og derfor skal der selvfølgelig være hånd i hanke med både regnskabsafregning og andet. Regnskabsafregning ville nok ikke hindre det eksempel, hr. Kim Behnke lige nævnte, men jeg synes faktisk, man har overset alle de ting, jeg remsede op for snart mange timer siden i min tale, om, hvad regeringen er i gang med, har sat i værk osv. for at sikre, at det ikke bare bliver en fri konkurrence, men også en fair konkurrence, hvor man kan se på, at det offentlige ikke, som det jo ellers hedder, bare kan hive nogle penge op af lommen, som tilhører skatteyderne, og så køre videre med en halvdårligt ledet virksomhed. Det kan jeg forsikre for også er min holdning til den sag.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Det er min fornemmelse, at slagordene må være brugt op her for i dag, og derfor vil jeg afholde mig fra at gå ret meget ind i den slagordskonkurrence, der var imellem de borgerlige partier, ikke mindst Det Konservative Folkeparti og Venstre.

Men jeg vil gerne holde fast i en enkelt af de fællespointer, der var, nemlig at det lovforslag, som hele denne debat jo egentlig skulle dreje sig om, skulle være det rene beton og Østeuropa. Det er faktisk det, der er blevet sagt i debatten her i dag.

I den forbindelse vil jeg gerne gentage, hvad der har været en kilde til meget stor undren i hvert fald for mig, nemlig om man virkelig betragter disse pæne, liberale folk, der sidder som formænd for de to kommunale organisationer, som proselytter for en betonsocialisme.

Nej, når de to organisationsformænd har anbefalet det lovforslag, der er tale om, er det, fordi de repræsenterer præcis det, som hr. Svend Erik Hovmand efterlyste, nemlig at man skulle se på, hvordan opgaverne kunne løses fornuftigst, billigst og sådan, at man også var lidt næn om skatteydernes penge. Det er præcis det, der er baggrunden for, at de har anbefalet, at kommuner og amter skal have den samme mulighed for at lave indtægtsdækket virksomhed, som man har givet staten.

Jeg synes også stadig væk efter debatten her i dag, at det er et ejendommeligt åbent spørgsmål, hvorfor i alverden det er en god idé at have indtægtsdækket virksomhed for staten og en rigtig dårlig idé, at kommuner og amter får mulighed for at lave det samme.

Hvorfor var det en god idé, da borgerlige finansministre indførte tilsvarende ordninger for staten, men dybt kritisabelt, når det nu drejer sig om det decentrale Danmark? Der er nogle logiske brist i den måde, der argumenteres på, og jeg synes ikke, det bliver bedre af at blive gentaget under debatten her i dag.

Derudover synes jeg, der var en del af de borgerlige indlæg, der emmede langt væk af mistillid til det decentrale Danmark, en mistillid til kommunalbestyrelsesmedlemmer. Når man forsøger at skildre dette her, som om der er tale om, at man nu vil lave det rene erhvervseventyr i negativ forstand for skatteydernes penge, så er det logiske modspørgsmål: Hvad er det dog for en mistillid at have til kommunalpolitikere? Forestiller man sig virkelig, at de uden videre – og de er jo i øvrigt også underkastet en vis

offentlig kontrol, skal jeg hilse og sige – bare for at gå og lege små industrimagnater skulle skalte og valte med skatteydernes penge? I øvrigt er der jo heller ikke tale om, at det er erhvervsvirksomhed i normal forstand, man går ind i her; der er alene tale om, at man gerne vil udnytte de ressourcer, der er i forvejen, optimalt.

Det har ikke spor at gøre med at lave vidtløftigheder for skatteydernes penge. Der er tale om at passe godt på skatteydernes penge, sådan at man er sikker på, at man får det optimale ud af de skattemidler, der nu engang er opkrævet.

Jeg synes, det er lidt forstemmende at mærke den mistillid til kommunalpolitikere.

Jeg synes heller ikke, det er rimeligt, når man tænker på, med hvor stor opmærksomhed man ude omkring i kommunerne og amterne forsøger at skabe vækst og bedre betingelser for det private erhvervsliv. Der er masser af kommuner, der ikke blot står på tæerne, men også hopper på tungen i et forsøg på at få tiltrukket så meget erhvervsliv som overhovedet muligt.

Tror man virkelig, at de er så kvajede ude omkring i kommunerne og amterne, at de på den ene side gør denne store indsats for så bag efter at forsøge at slå det lokale erhvervsliv ihjel? Jeg synes, man argumenterer, som om man har den opfattelse, at de er rene tumper ude omkring i kommunerne og amterne. Ellers er der ikke nogen sammenhæng i den måde, man argumenterer på.

Derfor vil jeg godt gentage, hvad jeg sagde i mit første indlæg, nemlig at vi mener, at vi har en god offentlig sektor i Danmark. Det, vi gør nu, er at give den mere albuenum. Det er en tillids erklæring til kommunerne og amterne, en tillids erklæring til den offentlige sektor. Det er en slags frihedsbrev til at komme ud af de meget snærende bånd, der har været i kommunalfuldmagtsreglerne, vi giver dem, idet vi udvider disse regler lidt.

Der er ikke tale om at åbne for al mulig ny virksomhed; der er alene tale om, at de opgaver, som man i forvejen udfører for sig selv, skal man også have mulighed for at udføre for andre offentlige myndigheder.

Jeg har forstået debatten i dag sådan, at der desværre ikke er nogen særlig stor bevægelse hos VKZ i forhold til det lovforslag, som debatten i dag handler om. Men jeg er glad for, at der ikke er en forbenethed af den karakter, som der har være tale om her, i de samme partier ude omkring i kommunalrådene, for det er dem, regeringen har lagt øre til ved fremsættelsen af

dette lovforslag. Jeg tror også, det er meget vigtigt, at man, når man lægger øre til de behov, som er blevet udtrykt i det decentrale Danmark, også viser så stor en tillid, at man giver kommunerne og amterne mulighed for at afprøve alt dette i praksis.

I øvrigt er jeg helt enig i hele den svarrunde, der var fra erhvervsministerens side. Vi er i regeringen fuldt på bølgelængde, hvad angår den kendsgerning, at det ikke er sådan, at alt, hvad der er offentligt, er godt og alt, hvad der er privat, er skidt, eller omvendt. Det, det handler om, er, at vi befinder os i et samfund, hvor vi med den måde, vores økonomi nu er skruet sammen på, har en ekstra forpligtelse til at få det optimale ud af begge sektorer og i øvrigt skabe gode muligheder for, at man kan inspirere hinanden og samarbejde på kryds og tværs.

Begrebet på kryds og tværs er jo i lovforslaget ikke blot et spørgsmål om at bryde kommune- og amtsgrænser, men også et spørgsmål om at få det bedst mulige ud af samarbejdet mellem den private og den offentlige sektor. Derfor forventer jeg, at man med den udvikling, der er i gang på dette område, vil få lov til stille og roligt at finde nye udviklingsmuligheder til gavn for den samlede beskæftigelse i Danmark. Der er ingen grund til alle de dommedagsprofetier, der har været i en række af ordførerindlæggene og de korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg havde egentlig ikke tænkt mig at skulle komme med en kort bemærkning, og jeg havde også en forhåbning om at kunne slippe for den, da indenrigsministeren indledte med at sige, at hun ikke ville deltage i denne slagordskonkurrence, som hun havde været vidne til i dag. Hvorefter hun i øvrigt startede sin deltagelse i den, og jeg må nok sige, at den provokation var lidt svær bare at trække på skulderen ad.

Derfor er jeg nødsaget til at sige til indenrigsministeren, at det ikke vil komme til at gå stille og roligt af, hvis L 151 bliver vedtaget. Jeg er nødsaget til at sige meget klart og tydeligt, at den dag, vi får mulighed for at afskaffe den lov, vil den blive afskaffet igen så hurtigt som overhovedet muligt.

Vi mener, at dette er et klart skridt i retning af en væsentlig udvidelse af den offentlige sektor på bekostning af den private sektor, og vi synes, det er overordentlig beklageligt, at ministeren

forsøger at give det udseende af, at det bare er noget, der foregår stille og roligt.

I en situation, hvor Danmarks offentlige sektor er forholdsvis større end andre landes offentlige sektorer, og hvor den offentlige sektor i Danmark udfører forholdsvis mere, end de offentlige sektorer i de lande, vi normalt sammenligner os med, og hvor mulighederne for at starte private virksomheder er væsentlig ringere end i de lande, vi normalt sammenligner os med, mener regeringen – selvfølgelig med Socialdemokratiet i spidsen, og det skal jeg da ikke bebrejde Socialdemokratiet, for det er jo en rent socialistisk tankegang – at man bare kan køre videre og udvide den offentlige sektor!

Derfor er jeg nødsaget til at sige, at det vil altså ikke komme til at gå stille og roligt af.

Og med hensyn til bemærkningen om indtægtsdækket virksomhed vil jeg altså bare gøre opmærksom på, at for statens vedkommende gælder jo udliciteringscirkulæret, dvs. bestemmelsen om, at det i hver eneste opgave skal afprøves, om der er private muligheder for at løse opgaven, og hvis der er en privat mulighed, kan man altså ikke bare køre videre, som man plejer, i den enkelte statslige institution. På grund af udliciteringscirkulæret er man tvunget til hele tiden at afprøve, om det nu ligger på det rigtige niveau. Derfor er der altså anderledes vilkår for statslige virksomheder.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Der var to temaer i indenrigsministerens seneste indlæg. Det første var spørgsmålet om, hvorfor statslige institutioner skal have lov til at udøve indtægtsdækket virksomhed, hvis ikke kommunerne skal have lov til det.

Dertil vil jeg sige, at en meget væsentlig forskel jo er, at hele staten er underlagt Rigsrevisionen, hvorimod kommunerne jo ikke er underlagt en kritisk revision. Vi har fremsat forslag i Folketinget om, at man skal have lige så skrap en revision i kommunerne, som man har i staten, men det er blevet afvist, og derfor har vi ikke tillid til, at man i en situation, hvor der 5 år i træk kommer anmærkninger om, at man nu skal se at få gjort noget ved det, men hvor kommunerne alligevel ikke ændrer adfærd, nu skal have indtægtsdækket virksomhed.

I staten er der snor i det: Der er Rigsrevisionen, og der er statsrevisorerne, og hele molevitten skal en tur igennem Folketingets Finans-

udvalg. Det er medvirkende til, at vi har tillid til, at der ikke kommer til at blive en unødigt og urimelig konkurrence.

Det andet tema drejede sig om, at indenrigsministeren gerne vil tillægge os ikkesocialister det synspunkt, at vi nærer mistillid til kommunalbestyrelsesmedlemmerne, og dertil vil jeg sige, at det gør vi sådan set ikke; jeg tror ikke, kommunalbestyrelsesmedlemmerne gør det af ond vilje. Men kommunalbestyrelsesmedlemmer er ikke valgt, fordi de er dygtige til at drive forretning; kommunalbestyrelsesmedlemmer er valgt af politiske grunde. Og de embedsmænd, som sidder i forvaltningen i kommunerne, er ikke ansat, fordi de er gode til at drive forretning, men fordi de er gode til forvaltning. Men dem sætter man så til at drive privat virksomhed, og så er det, det går galt.

Der er jo alt for mange eksempler på, at det er gået galt, og når det så er gået galt, hvad er konsekvensen så? Så er konsekvensen et par overskrifter i en avis og en anmærkning og en borgmester, der måske får en næse, og et par embedsmænd, som ikke bliver forfremmet så hurtigt, som de ellers havde forventet.

Se, hvis det var en privat virksomhed, som havde kvæjet sig og havde tabt en masse penge, ville markedsmekanismen fravælge den virksomhed eller sørge for at placere ansvaret for det økonomiske tab i virksomheden, og det er det, der er forskellen: De mennesker, der træffer beslutningerne i kommunerne – hvad enten det er politikerne eller forvaltningen – lider ikke personligt et økonomisk tab, hvis det går galt. Og det er verdens bedste incitament til at lade være med at begå fejl, og det incitament har man kun i den private sektor.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Det er hr. Svend Erik Hovmands gentagne henvisninger til lovforslag nr. L 151 om kommuners og amtskommuners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder, der får mig herop.

Det, som dette lovforslag drejer sig om, er altså, at den ene kommune skal kunne hjælpe den anden eller hjælpe en anden offentlig myndighed, at en kommune, hvor der ligger et stykke statsvej, f.eks. nede fra rundkørslen og op til Fredensborg Slot, også skal kunne feje det stykke vej, når den alligevel har fejmaskinen fremme, og den slags praktiske ting.

Og når vi taler om, at den ene kommune hjælper den anden eller en kommune hjælper en amtskommune, så er vi på et område, hvor man jo også kunne vælge at lade opgaveløsningen ske via et kommunalt fællesskab. Så går de bare sammen og så løser de muligvis opgaven ved bare at bruge hele den ene kommunes udstyr. I det tilfælde vil opgaven blive løst uden offentligt udbud.

Men det væsentligste i lovforslag nr. L 151 er jo netop, at man sikrer udbudet, og at man dermed sikrer en konkurrencesituation. Dét er vigtigt og centralt, og i virkeligheden er det vel dybest set udtryk for en ordentlig gang liberal beton, at man ikke engang siger ja til dét.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Blot en enkelt lille korrektion til hr. Hovmands sprogbrug: Hr. Hovmand sagde: Hvis lovforslag nr. L 151 bliver vedtaget. Det er forkert. Man skal sige: Når lovforslag nr. L 151 bliver vedtaget. Det bliver det i denne samling, og så går man – jeg vil godt gentage det – stille og roligt og på god pragmatisk vis i gang med at udføre arbejde for andre offentlige myndigheder.

Med hensyn til truslen om – forstår jeg – at en VKZ-regering skulle finde på at fjerne den lov, der nu bliver vedtaget, er jeg stensikker på at hr. Hovmand vil have to meget stærke modstandere, som han først skal overbevise, og det vil være Evan Jensen og Kresten Philipsen, eller det vil rettere sagt være deres efterfølgere, for på det tidspunkt, hvor noget sådant kunne ske, vil begge for længst være gået på pension.

Pernille Sams (KF):

Vi nåede som forventet bredt omkring i debatten i dag, og ikke uventet blev der afsløret store forskelle i partiernes opfattelse, og man kan vel også uden at overdrive konstatere, at der var mange spørgsmål, som forblev ubesvarede. F.eks. fik vi jo ikke svar på, hvordan man kan sikre sig, at kalkulationsreglerne bliver overholdt, og vi fik ikke svar på, hvordan man vil forhindre, at kommunale afdelinger opruster ved udsigten til at kunne drive mere erhvervsvirksomhed, og vi fik ikke svar på, hvorfor man ikke vil stille krav om gensidig udlicitering og om, at kommunernes erhvervsaktivitet skal udskilles i særskilte økonomiske enheder, og meget, meget mere.

Mange ting svæver i luften. Desværre var der ikke meget tvivl at spore i ministrenes taler. Der

var ikke noget, der tydede på en større selvran-sagelse med hensyn til, om det var noget, man skulle gå lidt mere ned i, om der var noget om snakken og om alle advarslerne. Man virkede desværre meget sikker i sin sag.

Enhedslisten har dagen igennem haft og beholdt opfattelsen af, at forespørgslen drejede sig om Ri-Bus-konflikten. Det var tydeligt for enhver, at det var Enhedslistens opfattelse. Det var nu på trods af Enhedslistens opfattelse absolut ikke det, der var baggrunden for, at debatten var blevet rejst, men jeg vil da kvittere for, at det i hvert fald kom til at præge en stor del af debatten.

Hr. Keld Albrechtsen svagede sig så højt op, at han på et tidspunkt kom til at sige, at de borgerlige partier jo ikke ønsker fagbevægelsen noget godt, og at vi ikke engang ønsker at lytte til fagbevægelsen. Dertil vil jeg sige, at det rent ud sagt er noget vrøvl. Men fagbevægelsens role i netop denne sag har hidtil ikke været alt for glørværdig. Hardy Hansen og SiD har helt frivilligt indgået en overenskomst, som nogle af medlemmerne så alligevel ikke vil arbejde under. Det er selvfølgelig et problem, men det er et fagretligt problem, som skal løses som et sådant og ikke af Folketinget.

Men Enhedslistens eneste bud på den ellers meget seriøse debat om dansk erhvervslivs fremtid og kommunernes øgede erhvervs-muligheder har altså været at cirkle omkring dette lille bitte hjørne af hele problemstillingen.

Socialdemokratiet ved hr. Klaus Hækkerup forsøgte på flere forskellige måder at bagatellisere virkningen og indholdet af L 151, og hr. Klaus Hækkerup sagde halvt belærende og halvt undskyldende til os andre, at det, loven vil åbne for, i virkeligheden kun er, at en kommune kan udføre en opgave for en anden kommune, og at man i dag jo bare kan lave kommunesammenlægninger.

Ja, hr. Klaus Hækkerup, det er også det, loven vil åbne for. En kommune kan f.eks., efter at loven er vedtaget, nu også opbygge store, landsdækkende virksomheder inden for alle brancher: byggerivirksomheder, entreprenørvirksomheder, alle former for servicevirksomheder, egentlige produktionsvirksomheder og meget, meget mere. Der er nemlig ikke sat nogen grænser i loven, hvilket hr. Klaus Hækkerup ellers antydede. Men det er da et positivt skridt, hvis Socialdemokratiet vil være med til at begrænse loven, så den får det indhold, som hr. Klaus Hækkerup åbenbart tror den har nu.

Generelt må man vel nok konstatere, at det var begrænset, hvad debatten flyttede. Ri-Bus-konflikten kom til at præge en del af debatten, og den fik også forhindret, at vi kom rigtig dybt i substansen med det egentlige indhold i forespørgslen, men det var vel uundgåeligt på netop denne dag.

Debatten om kommunernes erhvervsevntyr viste de meget store forskelle, der er partierne imellem. Desværre er det et så skelsættende og alvorligt spørgsmål med så stor betydning for vor fremtid.

Jeg vil håbe, at debatten alligevel har skærpet regeringens interesse for i det mindste at minimere problemerne ved kommunernes frie erhvervs-muligheder ved at sætte nogle effektive bremseklopper op og ved at sikre mere lige konkurrencevilkår, end dens lovforslag lægger op til. Hvis det kunne lykkes, ville debatten have opfyldt et godt formål.

Regeringen tror ikke, kommunerne vil benytte de nye, frie erhvervs-muligheder, og Socialdemokratiet ved hr. Klaus Hækkerup tror ikke, kommunerne vil benytte de nye, frie erhvervs-muligheder, men det kan jo kun være en trossag, for mulighederne kommer. Der bliver mulighed for, at det offentlige overtager store dele af hele brancher. Faktum er i hvert fald, at markedskonometriens velfærdsskabende effekt sættes ud af kraft på store områder. Der bliver stort set ingen grænser for, hvad det offentlige nu kan etablere af virksomheder i direkte konkurrence med de eksisterende private virksomheder, men på helt forskellige vilkår. Derfor vil der ikke være nogen sikkerhed for optimal drift, reel konkurrencedygtig produktion og den bedst mulige service for borgerne. Skatterne vil derimod uundgåeligt stige og den offentlige sektor vokse på bekostning af den private.

Det bliver også endnu sværere at starte en ny privat virksomhed. Det virker direkte skræmmende og som en kamp mod en enorm overmagt, hvis man som lille ny selvstarter også skal kæmpe mod den offentlige pengepung. Det er ikke kun et spørgsmål om, at man slår det bestående erhvervsliv ihjel, men også et spørgsmål om, at man forhindrer et nyt erhvervsliv i at opstå.

Så på alle måder er det en negativ udvikling, der lægges op til med den offentlige erhvervsdrift, og et hasardspil, som jeg tidligere her i dag har kaldt det, med vor langsigtede velfærd som indsats.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Tiden er inde til de meget korte bemærkninger, men jeg vil sige til fru Pernille Sams, at Enhedslisten intet har imod, at debatten i dag også har handlet om Ri-Bus-konflikten; men der er et betydeligt element af hykleri, må jeg have lov til at sige, når de borgerlige fremfører, at de ikke har taget Ri-Bus-konflikten med ind i denne debat.

Det var faktisk fru Pernille Sams, der åbnede debatten med at komme med sine uhyrlige påstande om ulovlige arbejdskonflikter i Danmark. Det synes jeg man bør erindre, når man ser mange timer tilbage: at det var fru Pernille Sams, der brugte anledningen til at starte den debat om Ri-Bus-konflikten, som vi har haft her i dag. Men vi tog naturligvis handsken op, da den blev kastet af De Konservative.

Når vi yderligere ser på debatten, må vi sige, at VKZ i dag klart har markeret, for det første at de har en aggressiv og negativ holdning til den danske fagbevægelse, for det andet at de også står sammen om et efter min mening dybt negativt liberalistisk samfundssyn. Og det er værd at lægge mærke til i samfundsdebatten ikke alene om denne sag, men også mere generelt, at Det Konservative Folkeparti åbenbart er faldet tilbage i en position, hvor man stiler mod et politisk samarbejde, der går ud på at danne regering sammen med Fremskridtspartiet. Det håbede jeg var noget, som var blevet aflivet under valgkampen sidste år, men det er det åbenbart ikke; det er åbenbart sådan, at Det Konservative Folkeparti fremover alligevel arbejder ud fra visionen om en VKZ-regering.

Jeg håber og tror, at det aldrig nogen sinde bliver en realitet, og med de signaler, der i dag er kommet fra disse tre partier, håber og tror jeg at alle fagbevægelsens medlemmer, når der en dag igen bliver folketingsvalg, i hvert fald vil lægge sig på sinde, hvad det er for signaler, disse tre partier i dag har givet.

Klaus Hækkerup (S):

Fru Pernille Sams sagde i sin afsluttende runde, at kommunerne nu, dvs. efter vedtagelsen af lovforslag nr. L 151, kan drive store, landsdækkende virksomheder på baggrund af aktiviteter i andre kommuner.

Men når jeg tænker efter, kan jeg faktisk kun komme i tanker om ét eksempel på en organisation, der driver virksomheder i andre kommuner, og som ejes af en eller nogle få kommuner,

nemlig NESAs, som er et elforsyningsaktieselskab, hvori Gentofte Kommune har hovedparten af aktierne, og som driver elforsyningsvirksomhed i en lang række kommuner. Det var i virkeligheden det eksempel, som fru Pernille Sams fremhævede, og som hun fandt var så forfærdeligt, og derfor er mit spørgsmål til fru Pernille Sams, om Det Konservative Folkeparti vil forbyde Gentofte Kommune at drive denne om ikke landsdækkende så landsdelsdækkende virksomhed.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Inden hr. Keld Albrechtsen begynder at gøre sig overvejelser om, hvad det næste folketingsvalg kan byde på af regeringsmuligheder, synes jeg vi skal tage hr. Keld Albrechtsen på ordet med hensyn til fagbevægelsen. For mit vedkommende vil jeg sige, at hvis de medlemmer af den danske fagbevægelse, som ikke fulgte opråbene fra ballademagerne, men passede deres arbejde i dag, stemmer ikkesocialistisk ved næste folketingsvalg, så har vi ingen problemer, men hvis kun de få ballademagere, der deltog i strejken i dag, stemmer på Enhedslisten, så har hr. Keld Albrechtsen og hans parti et problem ved næste folketingsvalg.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 62 af Pernille Sams (KF), Svend Erik Hovmand (V) og Kim Behnke (FP) (se foran) forkastedes, idet 51 (V, KF og FP) stemte for, 56 (S, SF, RV, EL og CD) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 63 af Kjeld Rahbæk Møller (SF) (se foran) forkastedes, idet 12 (SF og EL) stemte for, 92 (S, V, KF, FP, RV og CD) imod.

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 64 af Frank Aaen (EL) (se foran) forkastedes, idet 12 (SF og EL) stemte for, 91 (S, V, KF, FP, RV og CD) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 197: Forslag til lov om ændring af konkurrencelov. (Ankeadgang).

Af erhvervsministeren (Mimi Jakobsen).
(Fremsat 5/4 95).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Sonja Mikkelsen (S):

Socialdemokratiet anbefaler vedtagelsen af dette lovforslag, som giver adgang til at klage over Konkurrencerådets beslutninger om offentlighedens adgang til aktindsigt, og den klage kan herefter rettes til Konkurrenceankenævnet.

Indtil nu har den type sager alene kunnet indbringes for domstolene, og det tager meget lang tid at få en afgørelse igennem hos domstolene, ifølge fremsættelsen og bemærkningerne til lovforslaget op til halvandet år.

Nu er der altså en domspraksis, og den forudsætter Socialdemokratiet at Konkurrenceankenævnet vil følge i sine afgørelser af de klager, der bliver indbragt for Konkurrenceankenævnet på dette område, sådan at vi ikke får en situation med mange grundløse klager, som bliver indbragt af virksomhederne bare for at trække tiden ud med hensyn til, hvornår offentligheden kan få den aktindsigt, som offentligheden har ret til.

Det er en meget beskeden ændring af konkurrenceloven, og i Socialdemokratiet mener vi, at tiden er inde til at lave en helt ny konkurrencelov baseret på det EF-regelsæt, som de dominerende eller store virksomheder i forvejen er omfattet af, og det håber vi kan ske i den næste folketingssamling.

Svend Erik Hovmand (V):

Vi synes umiddelbart, at der er meget, som er tiltalende i dette lovforslag, men vi vil gerne have lejlighed til at vurdere teknikken i detaljer og ikke mindst vurdere de høringssvar, som er indkommet, sådan at vi får mulighed for at gå i dybden med teknikken under selve udvalgsarbejdet.

Pernille Sams (KF):

Jeg skal blot meget kort give Det Konservative Folkepartis tilslutning til lovforslaget.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Dette lovforslag er blot endnu et eksempel på, at vi har en lov, som overhovedet ikke fungerer. Vi har noget, der kaldes en konkurrencelov, som skulle skabe åbenhed og gennemsigtighed og mulighed for konkurrence; men sagen er, at de erhvervsdrivende, når det kommer til stykket, jo ikke vil have åbenhed, for så bliver deres hemmeligheder afsløret, siger de. Og det vil sige, at der er alle mulige undtagelser, og at vi ikke har noget som helst, hverken monopollov eller åbenhed.

Det, vi har brug for, er en monopollov. SF har for flere år siden foreslået, at vi indfører en monopollov igen svarende til de andre EU-landes og de øvrige nordiske landes, og den bør være skrapmere end den, vi havde før. Vi har da tidligere haft en monopollov, og det burde vi have igen, og som andre steder bør den opbygges efter forbudsprincippet.

Vi ved, at ministeren har nedsat et udvalg, der arbejder med disse ting. Vi ved også, at det foreløbig er endt i et skænderi. Så vidt vi kunne forstå af pressemeddelelserne, var det »de onde«, der tabte, og det er selvfølgelig godt nok, og derfor håber vi, at der på et eller andet tidspunkt kommer et ordentligt forslag ud af det. Det er det, vi må vente på. Den lov, der nu skal ændres, duer ganske enkelt ikke.

Dermed er også sagt, at vi anser det her lovforslag for flintrende ligegyldigt. Hvilken knap, vi ender med at trykke på, ja, det finder vi ud af til den tid, men vi kan ikke tillægge det meget stor vægt.

Kirsten Jacobsen (FP):

Det her forslag løser et hjørne af et problem. Det vil vi gerne være med til, men som den tidligere ordfører sagde, så er der også andre problemer. Vi håber, at vi får løst dem så hurtigt, som det kan lade sig gøre, og vil tilsige ministeren et hurtigt, velvilligt udvalgsarbejde.

Bjørn Elmquist (RV):

Det Radikale Venstre kan støtte forslaget, og vi synes, at de argumenter, som ministeren anfører i de generelle bemærkninger, er helt tilstrækkelige, så det tager ikke lang tid for os at deltage i denne første behandling.

Frank Aaen (EL):

Jeg kan helt tilslutte mig hr. Kjeld Rahbæk Møllers bemærkning om, at der er brug for en monopollovgivning her i landet. Vi vil senere tage stilling til, hvad vi mener om lovforslaget.